Mazpulkis

1939
3. NR

Gaišu Lieldienu prieku katrā mājā!

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTĀLLS, DZINTARS, ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuras nebruk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115, tālrunis 26973

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rigā, Marijas ielā 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visadus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palidzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. Glits darbs

IMPORTS

K. A. Buš̌s

Pārtikas preču, garžvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava** Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, pus kažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

Sēklas

dārzāju, lauksaimniecības, koku un puķu, **dāliju saknes, kamolu begonijas, gladiolus, krašņ. kannas** (Canna indica), **dārzkopības rīkus** un piederumus plašā izvēlē piedāvā

Heinr. Gegingera sēklu tirgotava, īpašn.

P. M. Jurkovskis,

RĪGĀ, Raiņa bulvārī Nr. 31. Pasta skapītis Nr. 118.

Cenu rāditāju sūtu uz pieprasijuma par brīvu.

Lieldienu svētkiem

piedavajam

mūsu šokolades olas pildītas ar pralinē, mandeļu, vafeļu un vēl citiem garšīgiem pildijumiem

A/s. V. Kuze

FABRIKAS NOLIKTAVAS:

Raiņa bulv. 25. Brivibas ielā 13.

Kalķu ielā 1

Mazpulks

3. (98.) Nr. 1939. g. 15. martā IX g. gāj.

Augšāmcelšanās

ARN. LŪSIS

Nav nekā iznīkstoša, un tiešām ne gars, ne materija pilnīgi nepazūd laikmetu viesuļos, bet jaunā veidā un jaunā formā reiz atkal atgriežas zemes virsū.

Tā upju ūdens aizsniedz okeanu, lai no turienes caur zemi un debesīm reiz atkal meklētu ceļu uz veco gultni. Šīs lielās pārvērtības gan daudzkārt paliek neredzamas cilvēka acij, bet viņa gars atskārst to esamību, un tā mēs mācamies ticēt visu lietu neiznīcībai un nemirstībai.

Un arī cilvēka nāve tad daudzkārt nav nekas vairāk, kā tikai nenovēršama aiziešana, lai atkal reiz atgrieztos.

„Mana tēva namā ir daudz dzīvokļu, un uz turieni es aizeju jums vietu sataisīt" — ar šādiem vārdiem no saviem mācekļiem atvadas mūsu Pestītājs — Jēzus Kristus.

Viņš ir mūs mācijis ticēt dzīvībai. Viņš tver visas lielās patiesības vienkāršā skatijumā, un arī mums tas jādara tāpat, jo ticība sākas tur, kur ir cilvēka prāta robežas. Un tad mēs sapratīsim, kas ir augšāmcelšanās.

Tā ir — Dieva žēlastība.

Dievs — visu lietu Radītājs — ir devis pasaulē tādu vielu un formu, ka tanī katram šķietamam lūzumam seko izlīdzinājums, un katra nesaskaņa reiz pārvēršas saskaņā. Novīst zāle rudenī — un pavasarī tā atkal sāk zaļot. Nobirst kokam lapas — un tomēr tas atkal atplaukst. Mirst cilvēks, un liekas, ka viņa vairs nav, un tomēr tu jūti viņu daudzreiz kā ēnu nākam sev līdz, un garā tu vari ar viņu sarunāties arī vēl tad, kad jūs jau ir izšķīris daudzu gadu tālums.

„Augšāmcelšanās ir mūžīgā atblāzma laicīgās lietās."

Kāds mūsu dzejnieks reiz teicis. Mēs katrs nesam mūžību savās krūtīs. Un cilvēkam atliek pašam izvēlēties ceļu, pa kādu viņš grib ieiet caur mūžības vārtiem. Ja viņš grib iet gaismā — tad viņa darbiem jābūt gaismai rada. „Staigājat gaismā, kamēr jums ir gaisma, lai jūs izaugtu par gaismas bērniem" — saka Jēzus Kristus. Arī dzejnieks Rainis kādā vietā raksta, ka tikai tas uzkāps Saules kalnā, kas pats būs gaišs kā saule, stiprs kā saule un mīlīgs kā saule.

— Tie, kuriem pašiem sevī gaismas trūkst, tie, kas dara ļaunus darbus un nekrietni izturas savā dzīvē — tie nevarēs tuvoties gaismas vārtiem, un tiem būs jāgriežas uz tumsas pusi.

Pa kuru ceļu mēs gribam iet?

Jautāsim tā katrs sev Lieldienu svētkos, kad dzirdēsim vēsti, ka dzīvība ir uzvarējusi nāvi, vēsti, ka mūsu Pestītājs nav miris, bet dzīvo.

Laimīgais

Ka mūsu latviešu gara senmantās atrodami daudzi atzinumi un skaisti daiņojumi par darbu, par čaklumu, par krietnas sirds un labsirdības cildenumu, tas mums jau zinams. Par to esam vairākkārt lasijuši aprakstos un daiņās. Bet mūsu senmantu krājumi ir tik bagāti, ka viņos paaudze pēc paaudzes ies meklēt sev vērtības un gluži kā pie neizsīkstoša avota smels sev veldzi un neatsmelsies.

Bet pasaule jau nepastāv tikai no darba vien. Līdzīga darbam, daudzkārt arī darba atbalstītāja, ir vēl kāda cita vērtība — cilvēku attiecības sadzīvē. Ja tanī apkārtnē, kurā mēs dzīvojam, valda saderība, draudzība un sirsnīga noskaņa visur tur, kur cilvēki iet vienuviet kādam kopējam pasākumam, tad darbs sokas. Sokas netikai kopējais darbs, bet arī katram atsevišķi veicas labāk, nekā tad, ja visur apkārt jādzird nesaskanīgas, asas un neiecietīgas domas un vārdi.

Bet kas tad rada sadzīvē asumus? Kā tie var rasties, ja galu galā, sarunājoties ar cilvēkiem, visi viņi tak grib, lai viņiem pašiem labi ietu, lai arī sabiedrībā viss sekmētos, lai pagasts, viņu pagasts būtu pirmajā vietā i saimnieciskū pasākumu ziņā, i sabiedriskā dzīvē un idejiskos meklējumos. Jā, kur tad var rasties negludumi un nesaskaņas, ja visi labi grib, visi labi domā? — Saprotams, nekur citur kā vien tanī apstāklī un tanī atzinumā, kā cilvēks vērtē pats sevi un citus.

Cilvēka daba, ja tā netop apzinīgi savaldīta, ir egoistiska. Cilvēks redz un domā vispirmā kārtā tikai par sevi. Tas tā ir pareizi, cik tālu mums jādomā par dzīvi savā sētā, par šīs sētas un par mūsu ģimenes labklājību. Bet tiklīdz mums jāsaskaras ar citiem cilvēkiem, tad mūsu egoismam vajadzētu apstāties un neaizmirst, ka tāpat kā mēs, tāpat arī citi cilvēki grib dzīvot, grib labklājību gūt. Un ja mums šinī pasaulē sava vieta dota, tad tāda pati vieta dota arī ikvienam citam cilvēkam, kas sācis dzīvot savu šīs zemes dzīvi. Un tad nav vairs svarīgi, vai šis cilvēks pēc sava amata ieņem augstu stāvokli, jeb vai tikai dara vienkāršu darbu, iedams pakaļ arklam tīrumā, vai stāvēdams pie saviem darba rīkiem kādā citā vienkāršā arodā.

Šis pēdējais atzinums tad nu arī ir tas, kas nemanīti, neuzkrītoši nosaka cilvēka inteliģenci. No tā, cik cilvēks cienī citus, kā viņš vērtē citus cilvēkus, no tā var spriest par viņa paša cilvēcību, krietnumu, taisnīgumu un patiesu izpalīdzību.

Par šo sadzīves māku, par sevis audzināšanu sabiedriski, ir sarakstītas daudzas grāmatas, daudzi vērojumi un atzinumi. Bet bez šīm grāmatām senā latvieša atzinumu par cilvēka vērtēšanu un cienīšanu labi izsaka kāda, pa daļai draiska tautas dziesma. Viņa skan šādi:

Ganiņš gana ceļmalā,
Dievpalīgu gaidīdams.
Dievs palīdz ganiņam!
Paldies ceļa gājējam!
Kas nedeva dievpalīgu,
Lai nes velnu mugurā,
Lai nes velnu mugurā,
Velna bērnus kabatā!

Arī ganiņš ir cilvēks, un kas viņu prot cienīt, pats ir cienams un godinams. Bet kas vīzdegunīgi var paiet garām ganiņam, tas nav pelnijis neko vairāk, kā vien vēlējumu, lai tas nes velnu mugurā. Lai nes kādu nejēdzīgu smagumu sevī.

Bet kā mums saprast šo velnu? Tas, kas necienī citus, tas jau ir apzīmogots ar kādu iekšēju smagumu, jo tam maz ir prieka. Viņš nespēj priecāties par citiem, nespēj citiem brīvi acīs lūkoties, nespēj pa pasaules ceļiem staigāt priecīgu prātu. Un tas jau ir smagums, tas jau cilvēkā ir kaut kas velnišķīgs, kas viņu pašu nomāc un padara mūžīgi bažīgu par sevi, par savu stāvokli, pat par to, ka tikai viņš kādam neizdara kaut ko labu, kas būtu pāri par mēru.

Bet vai tad labais jel kad var iet pāri par mēru? — Nekad! Un laimīgs tas, kas brīvi un nepiespiesti var katram ganiņam, katram visvienkāršākajam cilvēkam padot dievpalīgu, pateikt sirsnīgu vārdu.

Īstas sirds saules pilnas var būt visa dienas. . .

Sīkumi

Viss pierastais un ikdienišķais sagandē un iznīcina ļoti daudz dzīves prieka. Mēs pierodam pie visa tik ļoti, ka nesaskatam un neievērojam vairs to, kas arī ikdienā varētu būt skaists, kas varētu mūs iepriecināt. Un tā tam visam labajam pāri pārklājas putekļu kārta un mūsu dienas arvien top vairāk pelēkas un vienmuļas.

Bet šī pelēcība nav neuzvarama. Visvienaldzīgākajā, visparastākajā dzīvē var dažreiz ienest svētku brīžus un radīt svētku izjūtas, kuras tad līdz ar šo dienu kļūst par kaut ko neaizmirstamu un cilvēka sirdij neatņemamu daļu. Un bieži vien tie ir tikai niecīgi sīkumi, kas mums sagādā šos brīžus un apbur ar savu šķietami sīko burvību. Bet arī bez ārējiem sīkumiem var ikdienu padarīt skaistāku, var tai uzvilkt neikdienišķas drānas. . . .

Īstas sirds saules pilnas var būt visas dienas. Vajaga tikai viņās prast atrast prieku. Vai šo prieku var atrast, tas, bez šaubām, atkarīgs no tā, vai cilvēks dzīvē iet atvērtām modrām acīm un, vai viņam pašam sirdī ir saule. Ja sirds saule jau cilvēkos izdzisusi, tad no ikdienas arī nekas vairāk nepaliek pāri kā vien tumša, vienmuļa pelēcība.

Bet tad arī nav ko sūdzēties, ka ikdiena tik smagi nesama, ka dzīvei nav vērtības. Paši neesam pratuši saglabāt to, kas glabājams kā dārgums visai dzīvei un ne tikai vienam uzliesmojušam acumirklim, un, proti, neesam pratuši saglabāt dzīvu mīlestību pret skaistiem sīkumiem, mazām uzmanībām cilvēkam pret cilvēku. Un, to zaudēdami, mēs, savukārt, esam kļuvuši tikai ņēmēji un prasītāji kā no dzīves, tā no citiem cilvēkiem, aizmirsdami, ka tieši devēja prieks ir tas, kas apaugļo labām domām un saulainām jūtām.

Mēs visi tak ilgojamies, lai mums dzīvē nebūtu pelēcības. Visi gribam just sirds siltuma veldzējumu, bet ja mums tā trūkst, tad neaizmirsīsim kādreiz arī apstāties un padomāt, kāpēc mums viņa nav. Kas un kādas cilvēka vājības tur vainojamas. Varbūt, — nē — neapšaubami, tad mēs arī atradīsim, ka visā esam paši vainojami, jo dzīvi vajaga prast dzīvot. Un skaisti dzīvot, — tā jau ir māksla, kas rūpīgi kopjama arvien uz priekšu, ar modru skatu un, galvenais — ar mīlestības pilnu sirdi.

Kas jauns mūsu zemē un valstī

Plkv. O. Kalpaks

Šī valsts ir jāsarga.

16. februārī Valkā notika Ziemeļlatvijas armijas dibināšanas dienas atcere. Valkas Tautas nams bija koši uzposts un uz turieni devās ļoti daudzi ziemeļnieki, valsts, pašvaldību un sabiedriskie darbinieki. Svinībās ieradās arī Ministru Prezidenta biedrs Kara ministrs ģen. **J. Balodis**. „Tikai vienprātībā, saskaņā un sadarbībā esam guvuši panākumus viņās tālajās cīņu dienās, un tikai vienprātībā, saskaņā un sadarbībā mums šī valsts ir jāsargā. Skolotāji, audziniet jaunatni patriotiskā garā, lai viņa būtu vēl patriotiskāka kā mēs, kas esam svešās skolās gājuši," teica ģenerālis **J. Balodis**, un viņa vārdi šinī dienā atbalsojās visu jauniešu sirdīs.

Ģen. J. Balodis sasveicinas ar Ziemeļlatvijas atbrīvotājiem

18. februārī arī Valmieras kājnieku pulks nosvinēja 20 gadu pastāvēšanas svētkus. Pulka svinīgais dievkalpojums notika Rīgā, Sv. Pētera baznīcā. Šinī svinīgajā dievkalpojumā ieradās arī Valsts Prezidents **K. Ulmanis**. Svētrunu teica māc. P. Apkalns, norādīdams, ka viss kļuvis jauns caur veco varonīgo garu un stipro sirds ticību, kas ļāva uzvarēt. Bet — ar savu sirds dedzību sargāsim to, kas gūts, jo visiem mums sirdis silst par Latviju.

Nodibinājies „Drēbnieks".

Finansu ministrs **A. Valdmanis** apstiprinājis rūpniecības un tirdzniecības akciju sab. „Drēbnieks" statutus ar pamatkapitalu 100.000 ls. Sabiedrības uzdevumos ietilpst dažāda veida apģērbu un kažoku pagatavošana no Latvijas un ārzemēs ražotā materiala, kā arī gatavo apģērbu pārdošana Latvijā un ārzemēs. „Drēbnieks" iekārtos Rīgā plašas, jaunām mašīnām apgādātas drēbniecības darbnīcas, kurās gatavos apģērbus pārdošanai un pieņems arī pasūtījumus. Darbu uzsāks jau šinī mēnesī. Darbnīcas atradīsies Rīgā, Kr. Barona ielā Nr. 14.

Ventas varoņu piemiņai.

Pulkveža Kalpaka bataljona cīņu 20 gadu atceres svētkus bataljona karavīri ar Kara ministru ģen. **J. Balodi** ievadija 3. martā plkst. 3 p. pusdienas, ierodoties Brāļu kapos, kur brīvības cīnītāju piemiņai nolika vainagu. Vakarā Arķibīskapa katedrālē notika svinīgs dievkalpojums, pēc tam Rīgas Latviešu biedrībā notika kalpakiešu atceres sanāksme.

6. martā Kalpaka nāves vietā Airītēs notika piemiņas akts, kur sapulcējušies bija ap 3000 dalībnieku — seno cīņu liecinieku, jaunatnes un sabiedrisko darbinieku, lai pieminētu tos, kas cīnījās par zemes atbrīvošanu. Kalpaka piemiņas aktus rīkoja arī skolas.

LLK locekļu kandidatu vēlēšanas.

12. martā visos 100 agronomiskos rajonos laukos sanāca visu pagastu lauksaimniecības biedrību izvēlētie pārstāvji, lai katrā rajonā izvēlētu 3 kandidātus LLK locekļa amatam. No šiem 3 izvēlētiem kandidātiem Zemkopības ministrs iecels vienu par LLK locekli, otru par Z. M. labības biroja un a./s. „Latvijas centrālais sēklu eksports" padomes pārstāvi un trešo par a./s. „Bekona Eksports" padomes pārstāvi.

Šogad pirmo reizi vēlēšanas notika visos 518 pagastos — visās lauksaimniecības biedrībās, tā kā arī rajonu vēlēšanās simtprocentīgi visi aktīvie lauku iedzīvotāji, kuri apvienojušies lauksaimniecības biedrībās. Vēlēšanās varēja piedalīties tikai lauksaimniecības biedrību biedri — organizētā sabiedrības daļa.

Vai dibinamas atturības veicināšanas sekcijas?

Pēdējā laikā vairākkārt pārrunāts jautājums par atturības sekciju dibināšanu mazpulkos. Sabiedrisko lietu ministrs **A. Bērziņš** pretalkohola dienu rīcības komitejas noslēguma sēdē bija pamatoti aizrādījis, ka mazpulkiem — kā mūsu lielākai jaunatnes organizācijai — jāuzsāk nesaudzīga cīņa ar alkohola postu, kas grauj mūsu tautas fiziskos un, reizē ar to, arī garīgos spēkus. Un citādi tas nemaz nevar un nedrīkst būt — mums šī cīņa ir jāuzsāk. Visiem mazpulku dalībniekiem, kamēr viņi atrodas mūsu organizācijā, jābūt atturībniekiem un jācenšas tādiem palikt arī tad, kad viņi no baltzaļo karogu saimes aizgājuši lielajā dzīvē. Reibinātāju dzērienu lietošana, tāpat kā smēķēšana, — ir noliegta visiem mazpulku dalībniekiem. Mūsu nozīmes — četrlapainā āboliņa ceturtā lapiņa mums vienmēr atgādina — rūpēties par savu veselību, vairīties no visa, kas varētu iedragāt mūsu miesīgos un garīgos spēkus, jo citādi mēs nevarēsim kalpot savai valstij un tautai tā kā kalpot ir katra krietna un apzinīga pilsoņa pienākums.

Ja nu tas tā ir — ja visi mazpulku dalībnieki ir atturībnieki, tad rodas jautājums, vai atsevišķu atturības veicināšanas sekciju dibināšana pie mazpulkiem vispār ir nepieciešama? Katrā ziņā — jā.

Nepietiek vienīgi ar to, ka mēs paši atturamies no reibinātāju dzērienu lietošanas.

Mums jādara vairāk.

Mums jāuzsāk aktīva pretalkohola propaganda. Mums jārāda jaunatnei un pārējai sabiedrībai, cik liels ir alkohola un nikotina radītais posts. Mums jārāda sabiedrībai, ka dzeršana ir noziegums nevien pret sevi, bet arī pret visu valsti un tautu. Alkohola elks — kuru pielūdz simtiem un tūkstošiem cilvēku, ir daudzus iegrūdis postā, neskaitamas ģimenes izpostijis, simtiem māju novedis līdz ūtrupei.

Un te, lūk, atveras plašs darba lauks mazpulku atturības veicināšanas sekcijām, vai arī, ja dažādu apstākļu dēļ šādas sekcijas nav izdevies nodibināt — visam mazpulkam. Cīņai ar alkoholu nav jānotiek tikai pretalkohola dienās, tai jāturpinas vienmēr. Un mazpulku dalībniekiem jābūt tiem, kas to sāk savās mājās un visā sabiedrībā. Un tad — kaut arī sākumā pamazām — mēs uzvarēsim.

„Mums vajadzīgi ļaudis atturīgi, tas ir ļaudis, kuri savus ceļus neloka šolaiku Baala — alkohola — priekšā", tā jau pirms 24 gadiem rakstijis mūsu idejiskais tēvs un Virsvadonis — Valsts un Ministru Prezidents Dr. **Kārlis Ulmanis.** Un mums jābūt šī aicinājuma dedzīgiem sekotājiem.

Šai vietā gribas minēt kādu parādību, uz kuru aizrādijuši vairāki mazpulku vadītāji, proti, kā izturēties tādā gadijumā, ja mazpulka sarīkojumiem jānotiek telpās, kur ekonomam dotas tiesības turēt bufeti ar reibinātājiem dzērieniem, un ja viņš negrib no šīm tiesībām mazpulku sarīkojumu laikā atkāpties. Te var būt tikai viena atbilde — uz tādām telpām mums nav jāiet. Labāki tad pacietīsim dažas neērtības, noturēsim savus sarīkojumus šaurākās telpās, piemēram, skolā, bet neļausim mūsu svinīgos sarīkojumos rīkot iedzeršanas, neatkāpsimies no sava viedokļa — atturība nevien personīgā, bet arī sabiedriskā dzīvē.

Bieži mazpulku dalībniekiem jāpiedalas svinībās, kurām seko „goda mielasts" un iedzeršana. Ko darīt šādā gadijumā? Piedalīsimies sarīkojuma garīgā daļā, bet atradīsim laiku un izdevību aiziet no turienes tad, kad sākas glāzīšu cilāšana. Mums jāmācas citādi priecāties un atrast līksmi bez mākslīgu līdzekļu lietošanas.

Būsim atturībnieki — un centīsimies arī citus par tādiem padarīt.

Laimes atslēga

JĀŅA KALNA stāsts.

Tajā gadā pavasaris atnāca agri. Jau aprīļa sākumā pakalni metās brūni, un ielejās saskrēja ūdens. Arāja putns — cīrulis ar ausmu cēlās rītos un piebēra visas debesu puses trīsošiem skaņu vizuļiem. Viņa dziesma lika ir sirdīm nomest ziemas stindzinošo varu un dzīt spēcīgus asnus domās un sapņos.

Ceļi vēl bija mitri, un izbrauktās ratu grambās zvilnēja netīrs ūdens, bet tad pār silavām šalkdams atskrēja vējš un visos laukos darija savu darbu. Palu ūdens krākdams brāzās gar upju krastiem, ledus gabali aizlīgoja ar visiem kārklu puduriem uz leju, zeme nosusa, un ceļi kļuva gludi. Sētās arāji jau sāka cilāt lemešus un darba rīkus. Bija tuvu kāda liela darba cēliena sākums.

Un pienāca kāda diena, kad pa visiem zemes ceļiem redzēja kustamies savādus pajūgus, piekrautus mantām un rīkiem. Zviedza zirgi un māva govis, aiz ratiem ceļa smilti mīdamas. Blēja aitas, pulciņos skriedamas, bet raibi un melni suņi lēca pāri grāvjiem, ziņkārē ošņādami svešās sētas gaisu.

Tur mūžīgā staigātāju cilts — rentnieki un graudnieki atkal pametuši iedzīvotās mājas, gāja uz citām, lai arī tur atstātu daļu savu sviedru un darba. Tā pati zeme jau bija visur, tā pati debess virs galvas. Tikai citur zeme bija labi kopta un strādāta, un tā neaizmirsa arī savu mīnēju. Citur tā bija neiekopta — plika un pelēka. Un tikpat plāna bija arī tā maizes rika, ko ēda šīs zemes staigātāji, domādami vairāk par šodienu, it kā ar rītu jau beigtos viss, kas šodien ar pūlēm bija sasniegts.

Tikai tā nedomāja tur tas viens pelēkās drēbēs, kas gāja blakus zirgam pa ceļa malu. Viņš bija gluži vēl jauneklis ar tikko aizmetušos pūkojumu ap zodu, bet beidzis jau lauksaimniecības vidusskolu. Viņa galva bija pilna pavasara svaiguma, bet sirds — valgas zemes smaržas. Ar dzīvu skatu tas lūkojās pāri iezēlušā ziemāja laukiem, kur aiz pakalna gaisos slējās milzīgu kļavu galotnes. Tur bija jaunās mājas, un tur veda viņus šīsdienas ceļš. Turēdams rokā grožus, Jānis Saukums jau redzēja, kā viņš tur plēsīsies pa tīrumiem un kādus vālus griezīs gāršu pļavās! Tās būs skaistas cīņu dienas. Viņa muskuļi savilkās, kā kad rokām jau būtu jārauj celmi no līduma, kad tas, ar grožu plītēdams pret zemi, sauca:

— Velc, ābolainais!

Otrā pusē gāja viņa tēvs. Mazliet uz augšu savilktās uzacis un grumbu izvagotā seja, kas gudri slēpās aiz bārdas, liecināja, ka šis vīrs daudz savā dzīvē izcietis. Viņš gāja mierīgs un nesteigdamies un zināja, ka mājas, kur šonakt viņi gulēs, ir sliktas un nolaistas, bet viņš un dēls visu nostādīs uz kājām.

Nopakaļ mantu vezumam steidzīgiem soļiem gāja un ceļu vēroja sieviete ar rūtainu lakatiņu galvā. Tā bija Saukuma sieva Kristīne. Ar baltu sainīti uz rokas, tā tecēja vezumam nopakaļ un bažīgi skatijās, ka tikai kas kaut kur nenokristu, ka tikai kaut kas nepajuktu.

Kaimiņu sētās ļaudis apstājās. Apstājās un skatijās.

— Redz', kur brauc Saukumi uz Lielnorām! Diezin, ko viņi iesāks šai posta un asaru vietā? Tā noteica viens otrs.

*

Te nu viņi bija ienākuši, šai posta un asaru vietā. Vai tas gandrīz nebija neprāts — dzīve šādā tālumnieka mājā? Jau agrāk kaimiņi par Vētras saimniecību Lielnorām nebija teikuši neko labu. Jau kuro gadu Lielnoru mājas tā smuki gāja uz leju. Bet ko gan varēja darīt nabaga Kristīne pret sava vīra gribu, kas bija nodomājis nu dažus gadus te saimniekot Vētras pusmājā.

Kas šeit bija par dzīvi, tādā vilku būdā? Neviens skurstenis lāgā nevilka, un dūmi nāca istabās. Ne klētij, ne kūtij nebija kārtīga jumta. Visi darba rīki, rati un zirgu lietas stāvēja pie mājas stūra vai pagalmā izmētāti. Cik spēka

un laika še nevajadzēja, lai to visu sakārtotu? Un kur tad vēl lauku darbi!

Smagi, bezgala smagi nopūtās Kristīne, un, salikusi rokas, raudzijās savā vīrā.

— Tev nu gan caurvējš iemeties galvā! Tagad gribu redzēt, ko jūs ar Jāni darīsiet šai bēdu ielejā, — teica viņa.

Saukums neteica neko. Viņš raudzijās kaut kur projām un domāja. Viņš jau nebija tas vīrs, kas daudz mīlēja runāt un celt gaisa pilis. Viņš aplūkoja, kas darams, un ķērās pie darba. Tāds pat bija arī Jānis. Kā viņam tikās redzēt visur tīrību un spodrību, kā viņam tikās redzēt, ka viņa paša rokas kustējās darbā! Daudz viņš bija strādājis un ieguvis neatlaidīgu sīkstumu un stingrumu savos muskuļos un nervu stiegrās. Arī par Lielnorām viņš neskuma. Abi ar tēvu tie gāja tīrumā un tūliņ redzēja, kas kurā vietā darams.

Vēl ilgu laiku kaimiņu sievas nāca pie Kristīnes un nebeidza stāstīt, cik grūta dzīve te būs. Bet tad jau Saukums bija paspējis apkopt māju, salāpīt jumtus un uzcelt pie klēts mazu piebūvīti, kur novietot ratus un darba rīkus.

— Jūs te izliksiet savu naudiņu, un nākošā gadā atkal aiziesiet, kā citi. Lūk, kā būs! Domājiet, ka Vētra jums atlīdzinās par to, — teica sievas.

Bet Saukums visus aprēķinus un kvītis par jumta skaidām un dēļiem noglabāja galda atvilktnē un teica:

— Vētra nav slikts cilvēks, tikai par daudz dzer. Mans darbs te nezudīs.

Tiešām, Vētra pēc dabas nebija slikts cilvēks. Tikai gan mazliet gļēvs un nolaidīgs. Apdzīvodams mājas vienu galu ar kalponi Emmu un apstrādādams pusi no zemes, viņš tomēr bija savāds pret darbu, un viņam nekas lāga neveicās. Kad viņš tika pie degvīna, dzēra dienām un naktīm. Runāja arī, ka viņš esot liels zirgu mietnieks. Viņš nebija vēl paspējis iejusties savās mājās, nebija mācijies savu zemi mīlēt un kopt. Kādu laiku viņš bija Lielnorās saimniekojis pēc tēva nāves viens pats, bet ne viņš pats, ne citi to varēja atzīt par saimniekošanu. Zeme palika neaparta, lauki nenokopti. Bieži viņam pašam kļuva bail, tad viņš metās no mājas ārā un bēga pilsētā uz krogu. Nebija jau vaļas arī laikrakstus un žurnalus palasīt.

Tad nu pēdējā brīdī viņš bija attapies un pusi no Lielnorām izrentējis. Kur bija tāds cilvēks, kas teica, ka kāds nākšot uz Lielnorām? Visi kaimiņi bija kratijuši galvas:

— Tas jau būs traks, kas nāks šurp!

Atnāca Saukums, bet viņš nebija traks.

Kad sākās pavasara darbi un steiga, pats Vētra nelikās ne zinis. Viņš pat nebija nekur redzams. Tomēr Saukuma paveiktie darbi bija darijuši uz viņu savu iespaidu. Ik rītus pagalms bija tīri noslaucīts. Un kad Vētra pa to gāja, viņam bija brīnums — kādi labi gari visu to bija izdarijuši? Tomēr kaut kāda spītība vēl mita viņā. Viņš izturējās tā, it kā viss būtu agrākā kārtībā. Kad pie mājas stūra vairs neatradās zirga sakas, viņš kliedza, ka nu laikam kāds esot tās nozadzis. Tepat vienmēr stāvējušas, bet nu nozudušas. Tad Jānis norādija, ka sakas ienesis mazajā piebūvītē un pakāris pie sienas. Vētra aizgāja tur, un nu tas redzēja labi, kur sakas stāv. Vakarā viņš tās atkal nolika piebūvītē, bet no rīta, aizmirsis, atkal meklēja gar visiem pakšiem un kliedza. Vētra bija savādnieks un dīvains cilvēks.

Turēdams rokā grožus, Jānis Saukums jau redzēja, kā viņš tur plēsīsies pa tīrumiem un kādus vālus griezīs gāršu pļavās . . .

Saukums uzara dārzus, uzara laukus un apsēja. Karsti sviedri bija lijuši, rudenī vajadzēja nākt augļiem.

Vienu vakaru viņi abi ar Jāni sēdēja klētspriekšiņā un āva nost smilšu piebirušās pastalas. Kā par brīnumu, no tīruma nākdams, Vētra šoreiz vis negāja uz istabu, bet, pienācis pie rentniekiem, apsēdās.

— Mieži labi dīguši, — viņš teica, — putra būs!

— Lai Dieviņš dotu! — atbildēja Saukums.

Bet Vētra vēl kaut ko gribēja teikt. Brīdi pastomijies, viņš iesāka:

— Kad nu skatos jūsu darbos, nāk tāds savāds pārmetums virsū. Neveicas jau man ar tiem darbiem tā kā jums, nav laimes!

Pa celiņu nāca kaimiņu puisis Juris, liels balamute un nebēdnis, kas Vētru allaž vilka uz zoba gan darbos, gan krogū.

— Hei, — viņš jau pa gabalu sauca, — vai saimnieks man rīt neaizdos atsperu ratus?

Vētra nepatīkami savilkās.

— Taisi tik to jauno palieveni vaļā un velc ratus laukā! Tu jau esi bagāts vīrs! — un Juris smējās tā, ka nolīgojās viss pagalms.

Vētra sarāvās kā sitienu dabūjis. Ko tie ļaudis nelika viņu mierā? Kur tas laiks, kamēr par viņu zobojās un smējās! Kādreiz viss pagasts bija smējies par to, ka viņš uz spirta brūzi bija aizvedis izsalušus kartupeļus. Esot mīksti kā nēģi, bija tur teikuši. Un to tikai ļaudīm vajadzēja.

— Pastāsti par tiem kartupeļiem! — Juris plijās virsū.

Bet tad Vētra aizdegās. Viņš piecēlās un, rokas aiz muguras dūrēs savilcis, gāja Jurim virsū. Juris nobijies atkāpās. Tas izskatijās tik jocīgi, ka Vētra gāja uz priekšu, bet Juris atkāpās. Tas bija pirmo reizi, kad Lielnoru saimniekā bija modies pašlepnums. Tur, laikam, savs nopelns bija arī Saukumam.

Bet vakars vēl nebeidzās ar Juri. Pēc govju slaukšanas no kūts iznāca kalpone Emma. Visu dienu viņa bija sevī turējusi īgnumu. Tagad gadijās ceļā saimnieks.

— Redzi, viņa rādija tam zilumu uz delnas, — atkal tā dullā govs iespēra! Sen teicu, atdod miesniekam. Tā jau sit cilvēku zemē kā nieku. Kāds man labums te skriet un plēsties, kur ir mana alga par trīs gadiem? Tagad ilgāk pie tāda suselnieka nepalikšu. Vai nu precē mani, vai maksā par trīs gadiem! Un tas ir viss.

Turpat stāvēja abi Saukumi un klausijās. Šitādu kaunu! Vētra, sarāvies pavisam maziņš, aizsteidzās uz istabu.

*

Vasara aizlīgojusi tvanīgām dienām un naktīm. Laiks jau ievijies pret rudeni. Laukos vārpas kļuvušas smagas un medainas. Sācies ražena darba laiks; laiks, kad zemnieks saņem algu par savām pūlēm. Lielnorās, muguru neatliecis, ar savu ģimeni strādā Saukums. Kā par brīnumu tīrumā ir arī Vētra ar savu kalponi. Liekas, ka viņa sejā lasama stingra apņemšanās. Kā tas ir nācis, kā tas ir noticis, ka šis dzērājs un slinķis kļuvis tik rūpīgs un čakls?

Ļaudis nejautā neko. Viņi redz gan Lielnorās pārvērtību, bet nejautā. Ir cilvēki, kas negrib redzēt citus labākus kļūstam.

Smaržīgi graudi sabirst Lielnoru klētīs. Bagāta raža. Nu Vētra ar Saukumu stāv katrs pie saviem apcirkņiem un ar roku jauc rūsganos graudus. Turpat stāv arī Emma, bet nezin kādēļ viņai tik saīdzis un skaudīgs prāts? Vētram šogad ir prāvāks birums, kā citreiz. Viņš saka:

— Nu tu, Emma, saņemsi algu un varēsi iet.

Emma iepleš acis. Tad viņa attopas un saka:

— Manu darbu un uzupurēšanos tu ar naudu nevari aizmaksāt. Man jābūt līdzīpašniecei uz mājām!

— Man liekas, tev tagad vajadzēja būt kūtī. Ej un strādā!

Kā tas viss ir nācis? Ak, šis Saukums un viņa dēls! Bija laiks, kad viņi te ienāca, neticības pavadīti. Vētra pats smējās un zobojās par laikrakstiem, ko Jānis lasija. Smējās arī par garo radio

antenu, kas tieši bija kā radīta, lai zibens nospertu māju līdz pelniem un putekļiem! Smējās ilgi un gari, kad Saukums vakaros klausijās gaidamo laiku.

Šai rudenī, kad krīt jau pirmās dzeltenās lapas, Vētra to visu pārdomā. Un vienā dienā viņš izņem no skapja mazu naudas žūksnīti un sniedz to Emmai.

— Ņem, tā tava nauda! Ja gribi, tad strādā, ja ne, vari arī iet projām.

Emma gandrīz sasit plaukstas.

— Ko? Un tu to naudu neesi nodzēris, bet sakrājis!

Vingriem soļiem Vētra iziet no istabas. Pagalmā viņš satiek Jāni un ilgi ar to runā . . .

*

Tagad ir aizgājuši pieci gadi, bet kļavi tāpat vēl šalc un lapo ap Lielnorām. Un viņiem līdzi raženā darbā izaudzis Jānis Saukums. Piecus gadus turot rentē vienas mājas, dzīve un darbs nav jāizsvaida pa visām atmatām. Tēvs jau kļuvis vecāks, bet ir viņam vēl kaulos senais sīkstums.

— Redz, kā izsitās uz augšu! — saka kaimiņi, runājot par Lielnoru saimnieku un Saukumiem.

— Viņiem laikam ir kāda laimes atslēga, — prāto citi. Vai tad nu citādi no dumbriem izaugtu kvieši?

Bet vienu viņi ir aizmirsuši, šie runātāji. Katram šī laimes atslēga ir ielikta rokās. Nelaimīgs ir tas, kas ar viņu neprot slēgt. To beigās ir iemācijies arī Vētra, un viņam pašam brīnums, kā dzīve iet uz augšu.

Kādreiz jaunais Saukums bija sapņojis pats par savām mājām. Nu Vētra ir ar mieru tam pārdot visu meža galu ar norām, lai tur plēšas un dzīvo. Viņš zina, ka šo darba cilvēku tuvumā viņam nekad neklāsies slikti. Un Jānis Saukums ir priecīgs un laimīgs, jo arī dzīve nemīl noskumušus cilvēkus.

Ezersalās

ARNOLDA JANSONA stāsts (Beigas)

No pārējām pusēm Ezersalās ievijās vienīgi ganu ceļi un taciņas, jo no šīm pusēm jaunsaimnieka Aizsila saimniecību apņēma Dziļezera līči un dumbrainais Rubeņu elksnājs. Pavasaros, kad dažreiz palu straumes izrāva Smilšupē tiltiņu, ezersaliešiem uz pienotavu un kooperatīvu vajadzēja irties laivās vai nu pāri ezeram vai arī pāri straujajai upei. Pagājušā ziema bija bijusi sekla. Sniega lielākā daļa bija nokususi jau marta atdrēgos. Tādēļ palu laiks pagāja gandrīz nemanīts. Applūda tikai zemākās ieplakas. Bet nu, pureņu ziedu laikā, mālainās palu straumes bija gandrīz jau noskrējušas. No mežainēm atskalotās smiltis upju un strautu grīvās veidoja jaunus sēkļus un sēres, uz kurām nakti un dienu bez rimas un stājas gadzināja ūdens putnu bari — niras, gārņi, pīles un zosis. Ezeru dzelmes palika atkal dzidrākas. Tajās lūkojoties, drīz varēs saskatīt pat sīkāko akmentiņu.

„Jā, tā nu ir . . .“ satverdams šķērszāģa rokturi, pavīpsnāja Didželis. „Pagājušā pavasarī dzinām pāļus, lai tiltiņu neaizrautu straumes, šopavasar paši nu pūlamies atkal šos pāļus izgāzt.“ Jurkiņš un Jēpuks nebilda ne vārda. Ko nu pārlieku runāt! Vārdi bieži tikai kavē darbu. Turklāt vēl tādās reizēs, kad šā darba veikšanai laika pamaz.

Pēc brīža bija atzāģētas visas sijas, kas noturēja tiltiņu krasta uzbērumā.

Jēpuks nometa no kamiešiem svārkus un atrotināja nātnā krekla piedurknes. Tagad vajadzēja vilkt. Viens virves gals jau bija piesiets pie šķērssijas.

„Reizē!“ Visi trīs zēni, vaigus piepūtuši, ieķērās virves galā. Rāviens. Vēl otrs rāviens. Un gaisā noskanēja negants krakšķiens. Pāri pureņos pakritušajiem

zēniem svilpodamas aizlidoja tikko no sijām atšķeltās skabargas un dūņu pikas.

Kad Jēpuks uzrausās kājās, tiltiņa klājs kā mazs plosts peldēja straumē. Tagad tikai to vajadzēja virvē aizvilkt līdz blīgznu puduram, un tad šī lieta būtu nokārtota.

Nu Ezersalas, tāpat kā daždien citos pavasaros, bija atkal ūdens gūstā. Bez laivas vai plosta neviens Ezersalu sētā tagad vairs nevarētu iekļūt.

Kamēr vecākie brāļi ar šķērszāģi, laužņiem un virvi cīkstijās ap tiltiņu, Māris, ne mirkli nekavēdamies, steidzās pāri Dižegļu kalnam uz šoseju pretim nepazīstamajiem svešniekiem, kas šovakar bija solījušies braukt aplūkot pārdodamās Ezersalas! Viņš pilnīgi apzinājās, ka ir pirmais šķērslis, kam jāatvaira svešnieku ielaušanās tieksme Ezersalās. Kā īsteni šo svarīgo uzdevumu visveiksmīgāk paveikt, to viņš vēl nebija lāga izdomājis. Un arī tagad, steidzoties pāri Dižegļu kalnam, nebija ne vaļas, ne arī sevišķas iespējas par to domāt.

No veco, bārkstaino egļu pazarēm vējoja tik dīvaina šalkoņa. Un ja skats nejauši uzslīdēja augstāk, šo slaido koku vakara saules apstarotajās galotnēs, tad bija daudz ko tur redzēt. Sarkanspārnaini dzeņi, sīļi un iezaļganas dzilnas kā spulgas dzirkstis zibsnija smaržīgajās pazarēs. Brīžam tur pavīdēja arī vāveru slaidie skrējieni. Bet vēl augstāk, pāri šīm iesirmajām eglēm, velvējās ozolaini vakara mākoņi. Visu šo redzamo tā gribējās aptvert un savukārt arī izprast.

Jā, Māris jau bija tāds dīvainītis! Ziemu vai vasaru, brīvā dabā vai istabā — vienmēr un visur viņam neatvairami mācās virsū jautājums: kādēļ tas tā?

Debess rāmais klusums, koku aizvēja miers, zaļā zeme un egļu zaru liegās šalkas . . . Kādēļ viss tas tā? Kādēļ gaisā bija jaušams jau jaunās vasaras tuvums: Nebija tālu vairs maijs. Un arī jūnijs . . . Kādēļ?

Māris pēkšņi apstājās.

Lūk, aiz jauno priedīšu skostām mirgoja jau šoseja. Uz tās pašlaik apstājās divi mirdzoši, daudzus kilometrus nojoņojuši auto. Māra acis iepletās platas kā pureņu lapas.

Tik krāšņas auto mašinas! Kādiem gan vajadzēja būt ļaudīm, kas tādos greznumos varēja braukt?

Vīri, kas pēc brīža izrausās no mašinām, Māri tomēr nepārsteidza. Tādi pat vien viņi bija kā pagasta ļaudis. Lūk, viņu vidū grozijās arī Ezersalu kaimiņmāju saimnieks — vecais Purvainis.

„Pa labi! Pa labi!" Purvainis norādīja uz krāsaino stabiņu šosejas malā, pie kura bija piestiprināts glīts dēlītis ar uzrakstu „Ezersalas".

Atbraucēju vidū Māra vērīgais skats sevišķi iezīmēja divas sejas. Viena bija pārlieku apaļa, ar mazām, kustīgām ačelēm. Otra— melnigsnēja, ar mierīgām acīm! Tajās varēja sazīmēt pat it kā drūmumu. Šis otrais vīrs, pretēji pirmajam, parasti runāja vismazāk no visiem. Bet arī tie nedaudzie vārdi, kurus viņš teica, atšķirās no pārējo runātāju čalojumiem. Tie skanēja it kā gaišāk, it kā labāk un sirsnīgāk. Mārim šis klusais vīrs, kuru pārējie atbraucēji sauca par Ilgumu, iepatikās jau no pirmā mirkļa. Citi . . Pēc viņu valodām spriežot, Māris pārliecinājās, ka tie šurp bija braukuši ar pavisam savtīgiem un dīvainiem nodomiem.

„Pag', vai nu mums auļiem jājož?" valodīgais vīrs ar pārlieku apaļo seju pārtunturoja pāri šosejas grāvim un atmetās tur uz sūnām apaugušās nokāres. „Jāpastaipa locekļi un gan jau tad tipināsim tālāk."

Drīz šosejas malā sprakšķēja ugunskurs, kurā čurkstēja uz iesmiem uzdurtas desiņas. Degvīna pudele gāja no rokas rokā. Katrs no tās izdzēra savu mēru, nokremšļojās un klausijās otra stāstījumā vai arī atgūtnēm sāka runāt pats. Ar katru brīdi valodas kļuva skaļākas.

Māris ar īgnumu novērsās. Tad tādi ļaudis grib ienākt Ezersalās!

„Nē!" mazā dūre cieši savilkās.

Kur nu bija palicis Ilgums? Ā, arī viņš sēdēja turpat vien pie ugunskura. Kluss, ar pierē ievilktu rievu. Viņš šajā neparastajā mielastā nepiedalijās.

Valodas dzirkstija arvien skaļāk.

„Vai mēs plēsumus plēsīsim?" ar bravūru ierunājās pietvīcis vīrs, kuru pārējie daudzināja par meistaru Peili. „Tas būtu neprāts! Bet mēs, lūk, uzcelsim lepnu

Visi trīs zēni, vaigus piepūtuši, ieķērās virves galā

vasarnīcu. Apmetni, modernāki runājot Protams, ar visām labierīcībām. Atvaļinājumu laikā un tāpat arī citās reizēs, lūdzu, mūsu biedrības biedri šeit varēs dzīvot, tā sakot, cepures kuldami! Visapkārt purvi, meži un ezeri. Lūdzu, šaujat, zvejojat un durat . . ."

Māris atkal nodrebēja un novērsās. Cik baismu pilnas valodas!

„Jā, jā, kungi . . ." nu ierunājās vecais Purvainis. „Medības jau šeit būs kungiem vareni jaukas. Tagadējais Ezersalu saimnieks jau tāds paputējis. Ne divstobreni, ne žebērkli vēl savā mūžā nav rokās paņēmis, kaut zaķi un stirnas bada vai sētas mietus, un ezeri mutuļo zivju pārpilnībā. Tagad pat — rubeņu laiks . . ."

„Ak, skaistais rubeņu laiks . . ." tīksmi nočāpstināja vairākas lūpas. Un nu sākās plaša atmiņu, visdažādāko pieredzējumu un medīšanas māku risināšana.

Viens atcerējās, ka reiz apriļa rītā sēdējis pļavmalā no zariem izliektā būdā. Gaidijis, gaidijis. Brīžam atdarinājis arī pats rubeņu rubināšanu. Pēkšņi nošalcis gaiss, un rubeņmāte, skaļi kvakšinādama, nometusies tieši uz pašas būdas jumta.

Otrs stāstija, kā Olaines elksnājos ar cepures mešanu gaisā piemānijis slokas.

Brīžam ierunājās arī Ilgums. Bet viņa valoda bija citādāka. Ne viņš dižojās, cik kuru reizi nošāvis medijumus, ne arī lepojās ar trāpijumu noteiktību. Ilgums, pretēji pārējiem stāstītājiem, vairāk pieminēja un atcerējās tās izjūtas un pārvērtības viņa dvēselē, kad — jau vairākas stundas priekš saules lēkta viņš gājis pa apriļa vēju izlocītajiem mežiem uz medņu dziesmu vietu — riestu. Pati dziesma ieskanējusies vienmēr tieši saulei lecot. Un cik vareni, cik krāšņi. Kā sveiciens dzīvās radības modinātājai no nakts miega — jaunajai dienai! Vai šādā rītā cilvēkam vajadzētu tvert savās rokās ieroci, kas iznīcina un izdzēš dzīvību? — Nē! Viņš, Ilgums, uz medņu riestu vietām vienmēr gājis un arī iešot tikai ar vienkāršu kadiķa spieķīti rokā. Viņš mežos un pļavās ieejot bez postītāja, iznīcinātāja alkām sirdī, jo viņš neesot dzīvības noliedzējs, bet gan atzinējs un slavinātājs. Kā gan cilvēks varot un drīkstot celt ieroci pret putnu, kas pašlaik ar savas balss knipēšanu, klaukšķināšanu un slīpēšanu izraisa tik krāšņu un varenu dziesmu! — Kā gan cilvēks drīkst?

Nu, protams, tūliņ radās daudzi iebildumi. — Vai nu tādai jābūtot mednieka valodai?

Šīs pārrunas tomēr pārlieku neieilga. No Āganu pļavu puses pāri Dižegļu kalnam virmoja jau dzestri miglas lāņi. Tie vēstija nakts lēno tuvošanos.

Pēc krasākas vārdu izmaiņas vīri bei-

dzot rausās kājās un atzina, ka ceļa atzars līdz Ezersalām turpinams kājām. Ko nu viņi lauzīšoties ar automašinām dumbros un slīkšņos! Pārkarsīs motori, saknes sabadīs riepas, zari apskrambās spodro lakojumu. Un viss bez jebkāda labuma. Tad jau izdevīgāk vien iet kājām. Labi . . .

Nu arī Māris ar skubu steidzās prom no savas paslēptuves. Apmetis mežā krietnu līkumu, viņš aiz Dižegļu kalna uztunturoja atkal uz ceļa un tad, it kā nekā nemanījis, neredzējis un nedzirdējis, savā nodabā kliboja pretim svešajiem nācējiem.

Vecais Purvainis viņu pamanija jau no tālienes.

„Āre, viens no Aizsila knauķiem! Tādi pat noplukuši kā šis — viņi jau ir visi! Vajag tikai ar pašu veco krietnāk pakaulēties, un no prasītās naudas sumas puse būs atlaista . . .“ iedams līdzās resnajam Peilim, pamācija Purvainis. Pēc tam uzrunāja zēnu:

„Nu, labvakar, labvakar, dēls! Kā t' nu tēvam klājas?“

Māris norāva no galvas savu izbalējušo cepuri, iespieda to padusē un samulsa.

„Tēvam . . . Paldies par vaicājumu. Viņam jau tagad gandrīz pavisam labi. Un tad . . .“ balss it kā aizsmaka, „Tēvs sūtija mani — pateikt jums, ka Ezersalas vairs nepārdos!“ Māris juta, ka to gan sacija viņa lūpas, bet viņa paša sirds tūliņ noskārta, ka tie nebija labi un taisni vārdi. Bet nu pateikti tie bija. Pat ar zobenu tos vairs nevarētu izcirst. Un arī kaut kā citādāk tos nepārvērst vairs par neizrunātiem. Māris asi iekoda mēlē. Atbraucēji tomēr par negaidīto vēstījumu tikai pavīpsnāja.

„Tad jau tu esi, dēls, pašlaik tāds kā sūtnis, ko sūta pats karalis no savas pils!“ plati pasmaidija Peilis. „Bet nu nekas, mēs tomēr gribam šoreiz tikties ar pašu saimnieku! Tad jau visu izrunāsim. — Bet kādēļ tad tēvs negrib vairs pārdot Ezersalas?“

Nu Māris sasparojas atkal. Nedomādams par to, vai atbilde īsteni būs piemērota vaicājumam, viņš ierunājās:

„Šopavasar jau Ezersalās nav neviena medņu riesta. Un arī zivis ezeros iznīkušas. Ziema bija dziļa. Ūdeņi cieši aizsala, un tā arī zivis izslāpa.“

Svešie atbraucēji saskatijās. — Vai tad būs vērts? Bet Purvaiņa drošā pašapziņa viņu slepenās šaubas drīz atkal izkliedēja.

„Ko nu puiģeli klausīties! Sazini, kāds vējš viņa prātu sagrozijis!“ Purvainis īgni nosēcās un ieķērās resnā Peiļa elkonī: „Man jau arī ļoti patiktos, ka jūs ienāktu Ezersalās. Kaimiņi vien mēs būtu! Kamēr jūs pa pilsētu, es jau varētu visu izkārtot un sagatavot. Taču kādu uzticamu cilvēku jums vajadzēs, kas visu pieskata un uzpoš. Ak, es jau labprāt to uzņemtos,“ viņa acīs iezibsnijās svešāds spīdums.

„Nu, protams, protams!“ atsaucās vairāki vīri, kas bija dzirdējuši Purvaiņa vārdus. „Jūs jau mēs nepiemirsīsim. Ēk, dzīvīte būs visiem . . .“

Tā runādamies un smiedamies, viņi turpināja ceļu. Māris tagad kliboja līdzās melnīgsnējam vīram, kuru pārējie pie ugunskura bija saukuši par Ilgumu.

„Kādēļ tad tu esi atklibojis tik lielu gabalu mums pretim?“ Ilgums draudzīgi apņēma ar roku Māra plecus. Zēns sarāvās mazāks. Šim vīram, kura pieri ik brīdi it kā apvizmoja gaiša apskaidrotība, nepatiesību, protams, viņš nevarētu teikt! Tādēļ Māris atzina, ka labāk būtu tieši neteikt nekā.

„Tāpat jau vien . . .“ zēns nošļupstēja.

Ilguma sejā šajā brīdī pavīdēja viegls, pašapmierināts smaids, it kā par kaut ko jau pilnīgi, pašu par sevi saprotamu lietu. Vai viņš prata nolasīt otra domas? Māris dziļi nopūtās. Varbūt . . .

Tālākie Ilguma vaicājumi Māri vairs tik ļoti nemulsināja. Tie jau arī bija pavisam ikdienišķas dabas: cik esot Mārim brāļu; kā atgadijusies tēvam nelaime: vai tālu no šejienes dzelzceļa stacija? Māris atbildēja nekautrēdamies, cik nu vien labi mācēdams. Tomēr šo svešo atbraucēju vidū viņš nejutās ērti. Viņam brīžam pat likās, ka nu jau veselu mūžību viņš atrodas šo svešo, nezinamo ļaužu pulkā, turklāt vēl bez jebkādas cerības kādreiz no tā aizkļūt prom.

„Varētu jau pēkšņi pārlekt pāri grāvim un pa krūmu puduriem aizmukt prom,“ Māris pārlika domas. „Bet kā nu tā lai bēg? Vēl jau bija gaišs diezgan . . . Smiekli vien saceltos, un svešinieki vēl jo ar lielāku bravūru steigtos pie tēva.

Pēc brīža Māris patunturoja sāņus un palūkojās uz priekšu. — Ā, Jēpuks, Jurkiņš un Didželis bija pasteigušies gan! Tiltiņu vairs nevarēja saskatīt parastajā vietā.

„Ceļš nu aizcirsts!" Māris laimīgi nodomāja un pietvīka. Viņa pēkšņo pārvēršanos, viņam pašam gluži nemanot, tūliņ pamanija Ilgums.

„Ē, kur tad pāreja pāri strautam?" pēkšņi atskanēja izbrīna pilns vaicājums. Nu attapās un acis iepleta platāk arī pārējie.

„Jā, kā tad nu lai pārtiek pāri šim ūdens plūdumam? Pārlekt jau nemaz nav ko domāt. Kur tiltiņš vai laipas?" Šis vaicājums vērsās pret Māri.

„Varbūt tiltiņu un laipas palu ūdeņi izskalojuši. Es jau nezinu," Māris novērsās.

Nu pietvīka vecais Purvainis. Lai tūliņ Māris gādājot laivu. Citādi, ai, ai, slikti klāšoties!

„Laivu mums nemaz nav . . ." Māris aizstāvējās un, it kā patvērumu meklēdams, aizrāvās aiz Ilguma muguras.

„Kā tad tu pats tiki pāri šim strautam?" pabrīnijās arī Peilis.

„Pārbridu braslainākā vietā . . ."

„Pārbridis? Bet kājas, skat, pavisam sausas! Jālūko rīkste . . ." Purvainis draudēja.

Bet Ilguma roka jau atkal draudzīgi bija apņēmusi Māra plecus. Un tā Purvainim ar draudiem vien vajadzēja apmierināties. Rīkste palika nenogriezta.

Pēc brīža pārplūdušās Smilšupītes krastā atskanēja ilga un sparīga ūjināšana. To dzirdēja ne tikai Jēpuks, Jurkiņš un Didželis aiz blīgznu pudura, bet arī tēvs un māte — ar vakara rēno notumsu piekrēslotā istabā.

„Ej nu, Made, palūko, vai kāds nesauc palīgā!" nemierīgi ierunājās tēvs.

Māte, ne vārda nebildusi, apmeta ap pleciem lakatu un izsteidzās pagalmā. Bet tur viņa tomēr ilgi nepalika. Sirds daudzreiz ātrāk nojauš un nomana to, ko prātam patiesībā vajadzētu aptvert. Arī Aizsilu māte, palūkojoties tikai īsu brīdi uz Smilšupītes pusi, tūliņ nomanija, kas īsteni bija neatlaidīgie ūjinātāji un kādēļ viņi tā ērmojās. Iesteigusies atpakaļ istabā, viņa tomēr izlikās pavisam mierīga un tēva vaicājumam atbildēja:

„Lūk, Aizlīču puiši, līdakas Smilšupē tvarstīdami, attunturojuši līdz Ezersalām un nu ūjina un auro kā rumulēs!"

Pēc brīža skaļā klaigāšana pļavmalā aprima.

Jurkiņš pirmais izspraucās no cerainā pūpolu krūma un palūkojās uz ceļa pusi. Nu bija labi. Svešie atbraucēji, tusnīdami un skarbus vārdus mētādami, tunturoja atpakaļ uz šosejas pusi. Pie Smilšupītes palika tikai divi. Viens no šiem palicējiem nešaubami likās Māris. Bet otrs?

Jurkiņš bailīgi pamāja Jēpukam un Didželim. Brīdi viņi apspriedās, līdz beidzot atzina, ka ar ļaunu cilvēku jau nu gan Māris nedraudzēšoties.

„Jāraušas vien laukā no paslēptuves un jāvelk tiltiņš atkal atpakaļ savā vecā vietā!" atzina Didželis.

„Tie, par kuru ierašanos visu laiku baiļojāmies, liekas, Ezersalās vairs kāju nespers!" piemetināja Jurkiņš, sākdams vilkt izlaustā tiltiņa virsklāju pret straumi.

Tiesa gan, tie, kas pašlaik tunturoja pāri Dižegļu kalnam, Ezersalu sētā nekad vairs neiegriezās, bet viens, kas reizē ar šiem citiem bija uz šo pusi atbraucis, reizē ar pārējiem neaizbrauca. Šis palicējs bija gleznotājs Ilgums.

Visu četru Aizsila mazo dēlu aktīvā un neparastā uzstāšanās par savām tēva mājām Ilgumu bija tā iejūsmojusi, ka viņš tajā pašā vakarā nolēma savu atvaļinājuma laiku aizvadīt Ezersalās.

„Tas, par ko jūs cīnījāties, tagad, liekas, atkarots. Bet nu arī jāprot to tikpat krietni paturēt sev uz visiem laikiem!" vērdams apsūnojušos vārtiņus un ieiedams pirmo reiz Ezersalu pagalmā, norādija un atgādināja Ilgums.

Zēnu acīs kaut kas it kā uzliesmoja. Vai tā nebija ciešā apņemšanās:

„Paturēsim! Uz visiem laikiem!"

3.

Pāri Dižegļu kalnam un ezeriem šķetinājās sūras dūmu grīstes.

„Eka, vai Ezersalu māju čokuros nebūs iesprukusi uguns?" muguras uz brīdi atliekuši un izkaptis ar strīķiem brucināda-

Drīz Māris nezīmēja vis vairs uz bērzu tāsīm, bet gan uz zīmēšanas bloku vapīra un pat uz audekla

mi, prātoja kaimiņmāju siena pļāvēji Āganu pļavu plašumā.

„Nē!" attrauca zinātāji. „Deg nevis Ezersalu māju jumti, bet gan jaunais līdums . . ."

„Jaunais līdums . . .", vīri platāk iepleta acis un piebilda: „Jā, Aizsilam aramzemes nebija daudz. Bet vai tagad — pašā siena laikā viņa ļaudīm vaļas svilināt un iekopt jaunus līdumus? Vai Ezersalu pļavās izkaptis jau noskanējušas?"

„Šovasar Ezersalu pļavas notarkšķināja pļaujammašina . . ." attrauca atkal zinātāji.

Tiesa, šovasar ezersaliešiem siena ievākšanā pirmo reiz palīdzēja mašina. Tā to bija izdomājis un izkārtojis Ilgums, šis dīvainais vīrs, kam lielāko prieku un patiesāko laimi sagādāja palīdzēšana otram.

Jā, tāds nu viņš bija. Neviena nepazīts, viņš Ezersalās bija ienācis, visu iemīļots viņš nu dzīvoja un strādāja šeit.

Saulainu svētdienu priekšpusdienās Māris bieži novēroja, ka Ilgums sēdēdams mežmalā, simtgadēju egļu paēnā, un turēdams krāsu paleti uz kreisās rokas delnas, ar otu vilka uz audekla ezeru, tīrumu un pļavu konturas.

Slepus no kāda priežu pudura uz mākslinieka darbu nolūkojoties, Māra sirdī vienmēr kaut kas it kā nodrebēja. Vai arī viņš tā nevarētu? Lūkojoties no Egļu kalna, viņa dvēselē taču tik krāsi iestaroja dabas varenības krāšņums: debess bezgalīgais klusums, koku aizvēja mıers, zaļā zeme, mirdzošie ezeru viļņi un viss cits. Vai arī viņš nevarētu mēģināt šo dvēselē ielijušo krāšņumu atveidot līniju vijumos un krāsu plankumu izkārtojumos?

Un tā nu Ilgumam drīz vajadzēja piedzīvot kaut ko pavisam neparastu.

Arvien biežāk viņš sāka novērot, ka uz baltākām bērzu tāsīm parādijās ar drošu roku veidoti ogles zīmējumi. Uz vienas tāss sloksnes bija atveidota vai nu aina no ezera līča, vai arī Ezersalu sētas māju jumti, uz otras — tikko kā no egles pazares zālē nometies rubenis vai arī purvmalā iztraucēts stirnu pāris. Visbiežāk viņam gadijās redzēt drošiem vilcieniem zīmētas laivas ar lielām burām, kurās bija iegulusies strauja vēja pūsma.

Ilgums sāka uzmanīgāk novērot Māra tieksmi — parādīt līnijās savu vienkāršo zīmēšanas māku. Tā viņi sadraudzējās vēl vairāk. Un notika, ka drīz Māris nezīmēja vis vairs uz bērzu tāsīm, bet gan uz zīmēšanas bloku papīra un pat audekla.

„Sekmes būs . . .", pret vasaras vidu Ilgums varēja iepriecināt Aizsilu, kas bija tik tālu atlabis no slimības, ka veica jau vieglākos mājas darbus. „Mārim galva ir skaidra, un zīmēšanā viņam ir apbrīnojama veiksme. Jā, daži cilvēki par gleznotājiem, tāpat kā par rakstniekiem izmācas no grāmatām un lekcijām, bet daži jau par šādiem māksliniekiem ir piedzimuši no Dieva žēlastības . . ."

Mācīdams vaļas brīžos Mārim pirmos vilcienus ar krāsu oti vai ogļu zīmuli, Ilgums tomēr neatrāvās no tā darba, kas bija sākts Ezersalu tīrumos, pļavās un jaunajā līdumā. Kad likās diezgan pie molberta kleknēts, Ilgums ar prieku tvēra pēc cirvja vai lāpstas. Viens darbs otru it kā papildināja, it kā viņu pašu atsvaidzināja un darija spirgtu un spraigu.

Saziņā ar šejienes agronomu Liepu, Ilgums visus darbus jau iepriekš bija izplānojis un dienu secībā sakārtojis. Visa šā plānojuma galvenais mērķis, tāpat kā paša Ilguma sirsnīgākā vēlēšanās bija — pārvērst Ezersalas par vienu no priekšzīmīgākām saimniecībām tuvākā apkaimē. Protams, ne jau vienā vasarā tas būtu veicams. Bet ar laiku. Vasaru pēc vasaras.

„Ja es, Aizsilu tēv, varēšu paveikt, protams ar Jūsu pašu un Jūsu nasko dēlu atbalstu, visu to, ko agronoms šajās lapās sazīmējis un sarakstijis, tad būšu izturējis vienu no savas dzīves lielākiem pārbaudījumiem. To pārbaudījumu, kas stiprinās manas pašvērtības apziņu!" kādu vakaru, sēdēdams uz mājas betona kāpnēm, ar atrotinātu darba plānu uz ceļiem, bija Aizsilam teicis Ilgums.

Ezersalu saimnieks bija toreiz tikai galvu pagrozijis. Viņu mulsināja jau tagad, nedaudzos mēnešos padarītais, kur nu vēl — nākotnē iecerētais!

Saules ceļš griezās jau uz rudens pusi. Dienu no dienas gaiss kļuva dzidrāks. Ezerus klāja dūmākaina migla. Meži un pļavas izelpoja vasaras saulē izsilušo sveķu un ziedu smaržas. Tās dīvaini skurbināja un cilvēku sirdīs modināja neizskaidrojamas ilgas un nojautas.

Nu bija pienākusi arī Ilguma un Māra aizbraukšanas diena no Ezersalām. Pie lievenēm jau bija piebraukts vieglos atsperu ratos jūgtais Dūnis. Jurkiņš, Jēpuks un Didželis, vaigus piepūtuši, cēla ratos Ilguma somas un vasarā Ezersalās darinātās gleznas. Arī Māris, ģērbies mātes austos vadmalas svārkos, palīdzēja brāļiem, cik nu vien varēja. Vaigi viņam bija pietvīkuši un, lai arī viņš mēģināja smaidīt, balss tomēr dīvaini drebēja, ieminoties:

„Ap Ziemsvētkiem, kad zīmēšanas skolā būs mācību pārtraukums, es katrā ziņā atkal būšu pie jums." Kāpdams ratos, viņš vēlreiz atgādināja brāļiem:

„Un tad, kad skābo Paegļu noru būsat apkaļķojuši, ķeraties tūliņ pie ganību kultivēšanas. Krūmu izkapti un kapļus es drīz vien jau atsūtīšu."

Viņam bija vēl daudz ko atgādināt un teikt, bet no istabas jau nāca tēvs, māte un Ilgums. Zēni apklusa.

Sniegdams Aizsilam roku ardievām, Ilgums pārliecinoši teica:

„Vēl jau daudz šā un tā, Aizsila tēv, vajag, bet pēc gadiem viss tas mums droši būs! Tikai jācenšas, jāstrādā un jācīkstas, sīksti jācīkstas . . ." Viņa mirdzošais skats pavērsās uz zēnu pusi.

„Ezeru zivju bagātība, pļavās un atmatās izkaisītie laukakmeņi, treknās māla sloksnes Dimdu kalna nokārē un beidzot labā, melnā tīrumu aramzeme — tas viss palīdzēs mums paveikt mūsu lielos nodomus. Tikai lieliem un stipriem augt!"

Puisis Jukāns pievilka grožus un nopliukšķināja pātagu.

„Sveiki, sveiki!" Ilgums un Māris pamāja ar cepurēm. Nočirkstēja pagalma oļi. Rati aizripoja uz dižceļa pusi.

„Sveiki, sveiki! Pastarīti Mārīti . . ." baltais lakatiņa ieloks pieglaudās pie mātes acīm.

Likās, mātes acis pēkšņi bija sācis aklināt saules rieta košais mirdzums . . .

„Nekas, māt . . ." mierinoši ieskanējās tēva paklusā balss. „Pilsētā taču Māris ik brīdi būs kopā ar Ilgumu. Viņi abi tur cīnīsies par s a v u vietu dzīvē. Mums, palicējiem, jācīnas par s a v u šeit — Ezer-

salās! Viņš gribēja vēl kaut ko piebilst, bet šķiršanās brīža pārdzīvojums arī viņam šķita dziļāks kā iespējamie vārdi. Viņš klusēja. Tikai ar ardievām pacelto roku viņš it kā sūtija savu tēva svētību līdz savam mazajam dēlam — Mārītim, klibiķītim.

Jurkiņš norausa ar delnu acī iestarojušo asaru un pavērsās uz Didželi un Jēpuku. Abu brāļu acīs un sejās viņš redzēja klusas šķiršanās sāpes.

„Nekas . . .“ Jurkiņš sasparojās. „Māris sev ceļu izlauzīs. Lauzīsim mēs arī sev...“

Zēnu rokas satvēra pie lievenēm piesliet os cirvjus.

„Iesim uz Egļu kalnu . . .“

Brīdi vēlāk viņi kāpa jau pret mālainā kalna nokari — lēnām, bet neatlaidīgi.

Gripa un kā no tās izsargāties

Dr. J. CIEMIŅŠ, Daugavas novada mazpulku vecākais ārsts

Vārds „gripa“ cēlies no franču valodas vārda „gripper“, kas nozīmē — satvert.

Gripa ir lipīga slimība, ar ko katru gadu slimo lielāks vai mazāks bērnu un pieaugušo skaits. Dažreiz gripa pārņem ne tikai atsevišķus apgabalus un valstis, bet pat veselas zemes lodes daļas.

Ap 1890. gadu gripa, nākdama no Āzijas, pārstaigāja visu Eiropu. 1918 gadā gripa ļoti smagā veidā izplatijās pa visu pasauli. Pēdējos gados pie mums gripu izslimo samērā viegli.

Gripas izsaucēja — slimības dīgļa būtība nav vēl pilnīgi noskaidrota, lai gan dažādi norādijumi ir. Gripas slimnieku elpojamo ceļu gļotādās un atkrēpojumos ir atrasti vairāki dažādi dīgļi, bet tie paši dīgļi ir atrasti arī pie citām slimībām un pat pie pilnīgi veseliem cilvēkiem. Daudzi autori domā, ka īstais gripas izsaucējs ir kāds sīks, pat mikroskopā nesaredzams dīglītis. Tādā gadijumā neredzamais dīglītis būtu īstais slimības ievadītājs un izsaucējs un tikai pēc tam, kad organisms jau zinamā mērā novājināts, iesāktu darboties arī citi dīgļi, kuri parasti atrodami pie gripas slimniekiem.

Gripa ļoti viegli pielīp. Parasti, ja saslimst viens ģimenes loceklis, tad slimību pārcieš visa ģimene. Arī skolās slimība ātri pāriet no viena skolēna uz otru, un bieži vien vienā klasē īsā laikā saslimst lielākā daļa skolēnu.

Gripa pielīp tieši no slimā veselam. Klepojot vai šķavājoties, slimības dīgļi, kopā ar sīkiem pilieniņiem no elpošanas ceļiem izkaisas ap saslimušo, un visi, kas šos pilieniņus ieelpo, var saslimt ar gripu.

Ārpus cilvēka organisma gripas dīgļi ātri iet bojā un tāpēc arī slimības dīgļus nevar pārnēsāt ar priekšmetiem. Tā paša iemesla dēļ nav jādezinficē arī telpas, kurās saslimušais uzturējies.

Gripas dīgļu ieejas vārti organismā ir augšējie elpošanas ceļi, un gripa lielāko tiesu ir elpojamo ceļu slimība.

Pēc aplipšanas ar gripu slimība tūlīt neparādas, bet paiet viena vai vairākas dienas, kamēr tā ieperinas, un tikai pēc tam parādas jūtamā veidā.

Gripa parasti iesākas ar aukstuma sajūtu, gurdenumu un sāpēm krustos un locekļos; viegli iekaist deguna, rīkles un acu plakstiņu gļotādas. Parādas šķavas un klepus. Temperatura var jau pirmā saslimšanas dienā sasniegt 39—40 gr., bet tā var pirmā dienā arī nepaaugstināties un tikai nākošās dienās pacelties virs normas. Vēlāk klepus pastiprinas, rodas kasīšanās kaklā, iestājas nespēks. Temperatura pieturas paaugstināta vienu vai vairākas dienas un pēc tam strauji vai pakāpeniski pazeminas. Reizē ar temperaturas pazemināšanos pamazām izzūd arī citas nepatīkamās sajūtas, vienīgi klepus var turpināties dažas dienas. Pēc normalas temperaturas iestāšanās slimnieks jūt vairākas dienas nespēku, pavājinātu ēstgribu un vieglu svīšanu.

Tomēr ne visi saslimšanas gadijumi ar gripu norit tik viegli. Dažreiz jau sākumā iestājas vemšana, sāpes vēderā un

caureja; var parādīties traucējumi nervu sistemā, rasties vidusauss iekaisumi, bet visbiežākie sarežģījumi ir dziļāko elpošanas ceļu saslimšana, no kurām visbīstamākais ir plaušu karsonis.

Ja pēc visām pazīmēm spriežot saslimšana ar gripu ir iestājusies, tad nekavējoties jāliekas gultā. Pavisam nepareizi, ja saslimušais visiem spēkiem cenšas izslimot gripu staigājot, jo tā visātrāk var iegūt sarežģījumus slimības gaitā.

Slimības sākumā ieteicams ieņemt kādu sviedrēšanās līdzekli un dzert karstu liepu ziedu tēju, pēc kam silti sasegties, lai pastiprinātu svīšanu. Pēc izsvīšanas slimnieka sajūta uzlabojas. Šāds paņēmiens izdarams slimības sākumā un tikai vienu reizi, jo pārliecīga sviedrēšanās pavājina sirdsdarbību, nogurdina organismu un samazina tā pretošanās spējas.

Ēstgriba pa slimības laiku parasti ir pavājināta, un slimniekam jādod tikai viegla barība šķidrā veidā. Ieteicams dzert atšķaidītas ogu sulas. Jārūpējas, lai pa slimības laiku vēders darbotos kārtīgi.

Ja slimniekam stipri paaugstināta temperatura pieturas vairākas dienas, ja rodas liels nespēks vai stipras sāpes krūtīs, kaklā un ausīs, tad nekavējoties pieaicinams ārsts, lai tas noteiktu, vai nerodas kādi sarežģījumi un vai nav pavisam cita slimība. Aizvien rūpīgi jāizpilda visi ārsta norādījumi.

Pēc normalas temperaturas iestāšanās, slimniekam, skatoties pēc slimības ilguma un veida, vēl vairākas dienas jāpaliek gultā, un tikai pēc tam, ja vispārējā sajūta ir laba, drīkst piecelties no gultas. Arī tad nevar tūlīt atgriezties darbā, bet vēl jānodzīvo telpās dažas dienas, līdz organisms ir pilnīgi atspirdzis.

Pēc gripas organisms neiegūst neuzņēmību pret pārciesto slimību, kā tas ir pie daudzām citām slimībām; viens un tas pats cilvēks var saslimt ar gripu pat vairākas reizes gadā.

Gripu izplata tikai saslimušais cilvēks, bet daudzi saslimušie slimības sākumā vēl staigā, pūlēdamies pārvarēt slimību. Dažos gadījumos gripu pārcieš ļoti vieglā veidā, pat neizjūtot paaugstinātu temperaturu. Visi šie viegli saslimušie izplata gripu un tāpēc ļoti grūti no tās galīgi izsargāties. Mutes skalošana ar dažādiem līdzekļiem, kā arī patentlīdzekļu lietošana mutes un rīkles dezinfekcijai nav droši aizsargāšanās paņēmieni pret gripu, jo tie iedarbojas tikai uz īsu laiku un dezinfekcijas iedarbībai pieejama maza daļa no elpošanas ceļiem.

Visvairāk ar gripu saslimst nelabvēlīgos laika apstākļos ziemas vidū vai uz pavasara pusi. Mainoties bieži salam ar atkusni, miglainām un mitrām dienām ar sausu un vējainu laiku, rodas elpošanas ceļu gļotādu kairinājums, atdzišana un nepareiza asinscaurplūšana gļotādās, kas atvieglo dīgļu iekļūšanu organismā. Svarīgs ir arī gada laiks, kad organismam jāatvaira slimības dīgļu uzbrukums. Rudeņos un ziemas sākumā organisms ir vēl bagāts ar enerģiju un aizsardzības spēju, ko tas vasarā saņēmis ar saules stariem un ar vitaminiem bagāto uzturu. Tanī laikā organisms vēl spējīgs sekmīgi cīnīties ar slimības dīgļiem, bet ziemas otrā pusē, kad aizsardzības spēku rezerves ir novājinātas, tas nespēj tik sekmīgi aizstāvēties.

Pareizākais ceļš aizsardzībai pret gripu ir organisma stiprināšana un pasargāšana no ārējo apstākļu nelabvēlīgas ietekmes. Veselīgs organisms aizvien vieglāk pārcieš katru slimību nekā nepareizi uzturēts vai novārdzis organisms. Viegla, veselīga barība, kur pārsvarā saknes un augļi, sevišķi zaļbarības veidā, un piena produkti stiprina organismu nevien pret gripu, bet pret visām slimībām. Burkāni, dzērvenes un svaigi skābēti kāposti būs pieietami katrā lauku mājā un arī pilsētās, un tie ziemā, kad vispār mazāk svaigu augļu un saknu, būs neatvietojami vitaminu satura dēļ.

Apģērba ziņā jāietur pareizais mērs. Apģērbs jāpiemēro laika apstākļiem. Jāraugas nevien, lai apģērbs pietiekoši aizsargātu pret aukstumu un vēju, bet vēl vairāk jāsargas par daudz silti saģērbties, jo tad viegli var rasties svīšana un pēc tam saaukstēšanās.

Nebūs lieki aizrādīt, ka gripa ir samērā viegla slimība, ja esam skaidrībā par slimības būtību un pacietīgi izpildam visus ārsta priekšrakstus. Tāpēc arī tagad, vērojot saslimšanas gadījumu pavairošanos, nav vietas nepamatotām bailēm no gripas.

Pienācis istabas puķu pārstādīšanas laiks

ŅINA BERGA

1. att. Jaunais puķu pods drīkst būt tikai mazliet lielāks par veco

Arī tavu istabu, droši vien, rotā kāda istabas puķe. Tu to rūpīgi kop, un viņa, pateikdamās par Tavām pūlēm, koši zaļo un dažkārt arī skaisti zied.

Pašreiz Tava puķe, Tu būsi to jau pats ievērojis, sajuzdama pavasara tuvošanos, sāk atkal par jaunu augt. Bet vai Tavai puķei pietiks spēka jaunai augšanai, vai puķu pods tai nav kļuvis jau par mazu, vai puķes saknes nav jau visu zemes kamolu pietīklojušas? Ja tas tā ir (par to, kā tas trešā attēlā redzams, gan iepriekš pārliecinies!), tad pagādā savai puķei ērtāku mājokli — **mazliet** lielāku puķu podu (skat. 1. att.), apgādā svaigu, Tavai puķei piemērotu zemi un puķi pārstādi. Kāds katrai puķei nepieciešams zemes sastāvs, par to sīkākas ziņas atradīsi ikvienā puķkopības grāmatā. Par dažiem santimiem attiecīgu puķei piemērotu zemes maisījumu, ja Tev to nav iespējams pašam sajaukt, vari iegūt ikvienā lielākā dārzniecībā.

2. att. Puķu poda maliņu viegli piesit pret galda malu

T'u, varbūt, jautāsi, kāpēc, reiz jau puķi pārstāda, to nevar pārstādīt krietni lielākā puķu podā, bet puķe jāpārstāda tikai m a z l i e t lielākā puķu podā? Redzi, tas tāpēc, ka puķes saknēm zemei viscauri jāpiekļūst, tā jāizvēdina; citādi zeme puķu podā saskābst, un puķe sāk nīkuļot.

3 att. Stādu un zemi satvara ar kreiso roku

4. att. Daļu no vecās, nolietotās zemes uzmanīgi atdala

5. att.
Vecākus puķu sparģeļu cerus pārstādīšanas laikā sadali

6. att. (pa labi)
Arī «mājas svētību» vari pārstādīšanas laikā sadalīt

Pārstādīšanai paredzēto jauno puķu podu kādu laiku, lai tas pievilktos ar mitrumu, mērcē ūdenī. Pārstādot jaunā nemērcētā puķu podā, sausās puķu poda sieniņas sevī kāri uzsūc mitrumu, līdz ar to tiek pāri darīts pārstādītās puķes sīkajām saknītēm. Izlietojot pārstādīšanai vecu, jau reiz lietotu puķu podu, tas vispirms ar metalla suku un siltu ūdeni, kā no iekšpuses, tā no ārpuses, krietni jāapmazgā.

Stājoties pie savas puķes pārstādīšanas, puķu podā virs ūdens notekas lai notekas caurums neaizsērētu, vispirms pārliec notīrītu puķu poda šķembu, tad pārber plānu grants kārtiņu un iepildi mazliet zemi. Daļu zemes uzvelc ar pirkstu gar poda malām mazliet uz augšu. Vecajā puķu podā atrodošos puķi, lai zeme labāki turētos kopā, vispirms mazliet aplej un ļauj ūdenim zemē ievilkties. Tad puķu podu apgriez ar stādu uz leju, saturot stādu un zemi ar kreiso roku, tai pašā laikā ar labo roku viegli piesitot pie puķu poda dibena un sieniņām. Ja tad vēl stāds ar zemi no poda neatdalas, puķu poda maliņu viegli piesit pret galda malu (skat. 2. attēlu) un ļauj stādam ar visu zemi ieslīdēt kreisajā rokā (skat. 3. attēlu). Tad nocel veco puķu podu un uzmanīgi atdali daļu no vecās, nolietotās zemes (skat. 4. att.). Ja sakņu kamols ļoti savēlies, to uzirdini ar neasu kociņu. Iepuvušās vai panīkušas sakņu daļas rūpīgi atdali, kā arī izlasi tārpus un mūdžus, ja tādi ir. Vecāku, spēcīgi augošu puķi, piem., puķu sparģeli vai „mājas svētību" vari pārstādīšanas laikā sadalīt uz divām vai vairākām daļām, tā iegūstot divus vai vairākus jaunus stādus (skat. 5. un 6. attēlu). Pēc tam veco stādu vai jauniegūtās stāda daļas — saprotams, tad pārstādīšanai nepieciešami vairāki puķu podi — pārvieto jaunajā puķu podā, turot stādu ar kreiso roku vēlamā augstumā (stāds nedrīkst atrasties zemē dziļāki kā pirms pārstādīšanas). Ar labo roku iepildi starp puķu saknēm un puķu poda sienām sagatavoto zemes maisījumu un tad zemi ar pirkstiem vai ar koka puļķīti labi cieši piespied. Zemi neuzpildi līdz pašai puķu poda augšai, bet atstāj apliešanai 1—2 cm brīvu telpu.

Pēc pabeigta pārstādīšanas darba puķi krietni aplej (skat. 8. attēlu), novieto siltā, ēnainā, no caurvēja

7. att.
Pēc pārstādīšanas zemi piespied

8. att. Pārstādīto puķi krietni aplej

9. att. Iesakņošanās laikā puķi ar remdenu ūdeni nevien aplej, bet arī aprasina

pasargātā vietā. Un kamēr tā iesakņojas (ka puķe iesakņojusies, uz to norāda jaunais augums), ik pa laikam to aplej ar remdenu ūdeni un aprasini (skat. 9. attēlu).

Saulainā vietā pārstādīto puķi novieto tikai tad, kad tā labi iesakņojusies un sāk no jauna augt. Arī mēslot iesāc tikai tad. Tā, un tagad novēlu Tev labas sekmes pārstādīšanas darbā!

Dekorativa un viegli ieaudzējama istabas puķe

T. LAPERS, 679. Kronvalda mazp. dalībn.

Ļoti dekorativa, viegli pavairojama un ieaudzējama istabas puķe ir tradeskantija. Ik pavasari, kad tā mazliet zaudējusi savu košo izskatu, vītnes īsi apgriež un sagatavo no tām daudzus spraudekļus. Ikkatru vītni ar asu nazi sagriež 4—5 lapu lielos spraudekļos (griež cieši zem lapas mezgla un apakšējo lapu nokniebj) un sasprauž tos pa 10—15 vienā puķu podā vieglā, trūdu bagātā zemē.

Līdz ieaugšanai, kas norit īsā laikā, puķu podu ar spraudekļiem tur ēnainā, no caurvēja pasargātā vietā un bieži aprasina.

Cik tradeskantiju viegli ieaudzēt, par to pārliecināsaties, izlasot 679. Kronvalda mazpulka dalībnieces T. Laperes rakstu.

Tradeskantija.

Pagājušā gadā mēs, Kronvalda mazpulka puķkopības sekcijas dalībnieces, saņēmām vairākus tradeskantiju stādiņus.

Stādiņus es ietinu papīrā un noliku skolas solā. Patiesībā tie nebija stādiņi, bet vītņu gabaliņi, kurus mēs saņēmām. Uz mājām ejot, es tos aizmirsu paņemt līdz, un tie palika ietīti papīrā līdz nākošai dienai. Domāju, ka stādiņi būs novītuši un stādīšanai nederīgi, bet maldijos. Tie bija tādi paši, kādus es tos saņēmu. Lapiņas gan bija mazliet nokārušās, bet tas neko nekaitēja. Stādiņus aiznesu mājās un iestādiju divos puķpodos. Vītnes tradeskantijai sastāv no

Pa kreisi: Tradeskantija — dekorativa istabas puķe

Pa labi: No vītnēm pavasarī iegūst daudzus spraudekļus

posmiem. Pirms stādīšanas nokniebu kātiņu līdz posmu mezglam un zemi kārtīgi salēju. Ilgu laiku nebija nekādu augšanas pazīmju. Kļuvu ļoti nepacietīga, katru dienu puķes novērojot. Sākumā rakstiju augšanas un novērošanas tabulu, bet tā kā pārmaiņu nebija, tad to atmetu. Gribēdama pārliecināties, vai saknītes jau ir, es vairākas reizes stādiņus izrāvu un atkal iestādiju, bet sākumā saknīšu nebija. Pēc ilga laika kātiņa galā parādījās mazas spuras, kas atgādināja saknes. Pēc šā novērojuma stādiņus laukā vairs nerāvu. Drīz pēc tam vēroju, ka tradeskantijas spraudekļi sāka pieaugt. Vispirms galotnē parādījās divas jaunas lapiņas. Sākumā tās bija sarullējušās, bet pamazām attinās vaļā un aiz tām auga vēl dažas jaunas lapiņas. Drīz vien tradeskantiju spraudekļi sāka laist uz visām pusēm jaunas vītnes, kupli jo kupli pieaugdami. Un jau pēc neilga laika tradeskantijas vītnes nokarājās pāri puķpodam un plauktam, uz kura es puķu podu biju novietojusi.

Mazpulku panākumi drogu ražošanā

R. JĀKOBSONS

Salīdzinot ievāktos drogu daudzumus ar iepriekšējiem gadiem, redzam, ka mazpulku dalībnieki drogu ražošanā uzrādijuši labus panākumus — ko norāda šie skaitļi:

Gadi	Ievākto drogu daudzums kg	Kopā ievāktas drogas par Ls	Ievākto savvaļas drogu skaits	Ievākto kulturas drogu skaits
1934.	613,54	613,—	34	8
1935.	1.067,00	2.120,45	38	12
1936.	1.485,00	2.398,—	48	16
1937.	4.782,00	5.398,60	25	11
1938.	6.824,57	10.546,33	71	22

No kulturas augiem pirmā vietā magoņu sēklas (Semen Papaveris) 3084,74 kg par Ls 2573,28, tad kumelīšu ziedi (Flores Chamomillae vulg.) 237,30 kg — Ls 712,47, balto sinepju sēklas (Sem. Sinapis alb.) 629,15 kg — Ls 391,18, deviņvīra spēka ziedi (Flores Verbasci) 78,16 kg — Ls 354,02, baldriāņu saknes (Radix Valerianae) 189,58 kg — Ls 249,49, koriandra sēklas (Fructus Coriandri) 114,9 kg — Ls 90,99, velnābola lapas (Folia Stramonii) 31,45 kg — Ls 40,35, piparmētru lapas (Fol. Menthae pip.) 12,85 kg — Ls 34,83, kliņģerīšu ziedus (Flores Calendulae s. calyc.) 10,86 kg — Ls 37,85 u. c.

No savvaļā ievāktām drogām pirmā vietā: melnie rudzu graudi (Secale Cornutum) 370,92 kg — Ls 3107,24, balto panātru ziedi (Flores Lamii alb.) 30,45 kg — Ls 324,10, krūkļu mizas (Cortex Frangulae) 311,17 kg — Ls 154,85, staipekļu sporas (Lycopodium) 39,11 kg — Ls 296,88, gailenīšu ziedi bez kausiņiem Fl. Primulae s. calyc.) 9,24 kg — Ls 47,46, gailenīšu ziedi ar kausiņiem 46,71 kg — Ls 81,91, ķimeņu sēklas (Fructus Carvi) 193,95 kg — Ls 193,95, atraitnīšu ziedus (Flores violae tric.) 21,48 kg — Ls 202,64, ziepenīšu lakstus 89,88 kg — Ls 211,15, puplakšķu lapas (Fol. Trifolii fibr.) 55,67 kg — Ls 48,21, ozolu mizas (Cortex Quercus) 138 kg par Ls 74,0 7, kalmju zemes stumbrus, nemizotus (Rhizoma calami crud.) 66,76 kg — Ls 30,32, saldūdens sūkļu (Spongia fluviatilis) 21.95 kg — Ls 114,09, vecvīrbārdiņas lakstu (Herba Serpylli) 44,32 kg — Ls 42,89, meža rožu augļu bez sēklām (Fructus Cynosbati s. sem.) 11,82 kg — Ls 42,21 u. c.

Drogas pieņemot, novēroti daži trūkumi, kurus še norādīšu. Ceru, ka tie tiks ņemti vērā, un līdz ar to tiks novērsti

Kumelīšu lasītāja

radušies pārpratumi un tiks pacelts drogu labums un vērtība.

Ievāc neīstus augus. Iekams stāties pie drogu vākšanas, jāzina, kāds izskatas īstais augs. Ja nav attiecīgas literatūras un augu zīmējuma, tad ievācamo augu ieliek aploksnē un piesūta Ārstn. augu uzņēmumam pārbaudei. Pēc apstiprinošas atbildes saņemšanas, tad var droši stāties pie darba.

Drogas nepareizi sagatavo un ievāc nelaikā. Par drogu sagatavošanu ir jau aizrādīts iepriekšējos žurnalos, un šis jautājums tuvāki apskatīts mazp. literatūras „Veselošanās augi".

Nepareizi iesaiņo, — visbiežāki ziedus maisos. Tāpat maisos sabāž daudzas atsevišķas drogas, vienkārši ietinot tās avīžu papīrā, vai papīra maisiņos; sūtot papīrs pārplīst, drogas sajaucas un nav lietojamas. Lai tas nenotiktu, tad — mazumā sūtot vairākas drogas uzreiz — jāiesaiņo tīros papīra maisiņos, kuri savukārt ievietojami kopējā koka kastē.

Jāraugas arī, lai iesaiņojums būtu tīrs; ļoti bieži skaistus, smaržīgus ziedus piesūta iesaiņotus vecos, netīros drēbju vai papīra maisiņos.

Drogas piesūtamas Ārstniec. augu uzņēmumam tūliņ pēc to ievākšanas. Daudzos gadijumos vasarā ievāktās drogas vēl piesūta nākošā gada februarī un martā.

Nav šaubu, ka, glabājot drogas tik ilgi nepiemērotos apstākļos, tās kļūst mazvērtīgas un daudzos gadijumos pilnīgi nederīgas.

Savāktās drogas no katra mazpulka jāsūta vienkopus, pie kam sliktākās drogas nav maisamas pie labām, lai atalgojums centīgākiem drogu vācējiem būtu lielāks.

Pašreiz vēlams ievākt — priežu pumpurus — Gemmae Pini.

Agrāk ievāktie priežu pumpuri ir samērā īsi un stipri sveķoti, tāpēc tie ārstn. nolūkiem ir vērtējami augstāki. Pumpuri vislabāki ievācami no nocirstiem priežu koku zariem.

Pēc ievākšanas pumpuri žāvējami zemā temp. (35°). Cena par kg Ls 0,80—0,90.

Smaržīgās kumelītes

T. L. M. ārstniecības augu uzņēmuma norādijumi

Smaržīgā kumelīte — Matricaria Chamomilla vulg. L. — ir viengadīgs kurvziežu (Compositae) dzimtas augs. Piemērotos apstākļos izaug līdz 0,5 m augsts. Stublājs zarots, lapas 2—3 kārtīgi, ļoti smalki plūksnoti dalītas, ziediņi stublāju un zaru galos sakopoti kurvītī. Vidus stobriņziedi spilgti dzeltenā krāsā, bet apmales jeb mēlītes ziedi baltā krāsā. Ziedu galviņas pamats konusveidīgs, ar tukšu vidu. Sēklas ļoti sīkas (1 g apm. 8000—15.000 sēkliņu), iegarenas, pelēcīgā krāsā. Ārstniecībā derīgi un plaši lietoti kumelīšu ziedi, tie satur vidēji 0,6% eteriskas eļļas. Kumelītes kultivē pie mums samērā plašos apmēros, bet tās sastopamas arī savvaļā kā lauku nezāle, un viņas nevajaga sajaukt ar citām pie mums savvaļā augošām ārstniecībā nelietojamām kumelīšu pasugām; no tām biežāki sastopamas ir: 1. Matricaria discoidea Dc. — suņu kumelītes, zirgu kumelītes — baltie mēlītes ziedi maz attīstīti, galviņas iezaļgani dzeltenas ar pildītu ziedu galviņas pamatu. 2. Matricaria inodora L. — Ziedu galviņas pamats ieapaļš, ar pildītu vidu, apmales ziedi balti, vidus stobriņu ziedi dzelteni. Ziedi nesmaržo. Visumā ārstniecībā nederīgo kumelīšu atšķirība ir ziedu pamatu pildītie vidi un ārstniecības kumelītēm piemītošas īpatnējās aromatiskās ziedu smaržas trūkums.

Augsnas izvēle un mēslojums. Kumelītes aug katrā labi koptā augsnā, tomēr priekšroka dodama mālainām smilts vai trūdvielas saturošām smilts augsnām. Jāizvairas kumelītes sēt smagās māla

augsnās, tās ātri aizkalst, apgrūtinot sēklas dīgšanu un auga tālāko attīstību. Mazāk noderīgas ir arī veco pārmēsloto sakņu dārzu vietas, te kumelītes var viegli sakrist veldrē, tāpat traucē arī nenokārtoti mitruma apstākļi.

Neatkarīgi no zemes strādāšanas pamatdarbiem (zemes aparšana rudenī, šļūkšana, kultivēšana, ecēšana pavasarī) zemes virskārta smalki sastrādājama. Ir labi pirms sējas lauku nobraukt ar mazām sējumu ecēšām, ar to pielīdzinot lielo lauku ecēšu atstātās rievas. Vieglās un „čauganās" augsnas (bieži gadas pie pavasara arumiem) jāpieblīvē ar vieglu koka veltni. Šādi strādātā augsnā sēklu dīgšana ir vienmērīga, jo arī pie laba sēklas materiala paviršī strādāta zeme ar lieliem kukuršņiem pārklātu virskārtu ir viens no iemesliem sliktai, nevienmērīgai dīgšanai. Zemes strādāšana vienmēr jāsavieno ar visintensīvāko nezāļu skaušanu.

Mēslojamas kumelītes vispusīgi un mākslīgo mēslu devas sastādamas atkarībā no augsnas vispārējā stāvokļa un kūtsmēslu lietošanas. Pieturas norma varētu būt šāda:

superfosfats	150—200 kg/ha
40% kalija sāls	150—300 kg/ha
kaļķa salpetris	150—300 kg/ha

Vietās, kur kumelītes audzē pirmo reizi, sevišķi uzmanīgi jārīkojas ar slāpekļa mēsliem, jo pārmēslotas kumelītes ātri veldrējas un ziedu raža niecīga. Normalos apstākļos būtu jāierobežojas ar apm. 200 kg/ha slāpekli saturošu mēslu, pie kam ir labi slāpekļa mēslus dot kā virsmēslojumu, kad jau pēc kulturas auguma un arī izskata var spriest par slāpekļa mēslu nepieciešamību vai pārākumu.

Kumelīšu audzēšana un sējumu kopšana. Kumelītes jāsēj uz līdzenas zemes 50 cm attālās, nepārtrauktās rindās. Sēkla atstājama virs zemes neiestrādāta. Sēt var: no rokas gar izvilktu virvi, pa strīpiņu, kura iespiesta ar plakanu dēlīti, vai ar rokas sējaparatu „Planet". Sējaparata izsējas zābaciņam, tāpat kā aprausējām ķepiņām, jābūt pilnīgi pa-

Drogu lasītāji

celtām, vienīgi platais sējaparata pakaļējais ritenītis sēklu piespiež zemei, atstādams labi saredzamu līdz 8 cm platu strīpu. Sēklas pirms sējas sajaucamas ar sausām smalkām smiltīm (1 daļa sēklas pret 2—3 daļām smilts). Izsējas daudzums 2—3 kg/ha. Augšanas laikā kumelītes turamas tīras no nezālēm un rindstarpas rušinamas. Nezāles ne tikai aizkavē kumelīšu attīstību, bet lielā mērā traucē ziedu novākšanu. Kumelītes labi pārziemo, un tās var sēt kā rudenī, tā arī agri pavasarī. Tas ir ļoti svarīgi, ja kumelītes audzē plašākos apmēros, tad, lai kumelīšu ziedēšana neiekristu vienā laikā, kas var apgrūtināt ziedu vākšanu un žāvēšanu, kumelītes sēj vienu daļu rudenī, bet pārējās pavasarī vairākās reizēs ar apm. 2—3 nedēļām ilgu starplaiku. Tādā kārtā kumelīšu ziedēšana norit pakāpeniski, kas dod iespēju pie ziedu novākšanas iztikt vienā reizē ar mazāku darba roku daudzumu, bet nodarbināt tās ilgāku laiku.

Raža. Žāvētu kumelīšu ziedu raža ir 1000—1500 kg/ha. 1 kg žāvētus ziedus iegūstam no 4,5—5 kg svaigu ziedu. Uz 1 m^2 var izklīdināt žāvēšanai 3—4 kg svaigu ziedu. Viena ha kumelīšu ziedu novākšanai, pieņemot, ka 10 stundu darba dienā salasa vidēji 5 kg svaigus ziedus un ziedu lasīšana varētu turpināties 50—60 dienas vasarā, vajaga caurmērā 20—30 vācējus dienā.

Par ziedu ievākšanu norādijumus sniegsim turpmāk.

Kā es iemācijos govslopu atkāpurošanu

MIĶELIS SPRUKSTIŅŠ, N. mazp. dal.

Atkāpurošana labāk veicas gaišā vietā, divatā un piemērotā tērpā

Arī es esmu ganos gājis jau četras vasaras un zinu, ko ganam nozīmē govju bizošana. Bet man gan prieka tas nekad nav sagādājis. Arvienu tādās reizēs dusmojos uz govīm. Es biju pārliecināts, ka viņas tikai tāpēc to darija, lai izbēgtu no manis, jo kāpēc gan viņas vienmēr skrēja mežā vai krūmos? Tā es izpratu bizošanu. Tikai nevarēju izskaidrot, kāpēc lopiem uz pavasara pusi zem ādas saradās tik daudz punu. Ganos laižot, parasti no puniem izlīda lieli kāpuri. Daudzreiz es, aiz ziņkāres, spiežot šādu punu, izspiedu kāpuru un ar riebumu nosviedu zemē. To es dariju bez kādiem rīkiem, un man tikai reto kāpuru izdevās izspiest. Tā es par dunduriem un to kāpuriem vairāk arī nekā nezināju, līdz ieradās mūsu mājās lopkopības pārraugs. Tas notika pirms trijiem gadiem.

Senāk mūsu saimniecība nesastāvēja lopkopības pārraudzības biedrībā un lopiem un to kopšanai piegrieza mazu vērību. Tagad jau trīs gadus mūsu mājas apmeklē lopkopības pārraugs un raugas, lai lopi būtu labi, labi baroti un kopti. Viņš ir ļoti neapmierināts, ja kādreiz lopi ir nekopti. Tagad gan tas reti notiek — tikai tad, kad esam kur citur ļoti aizņemti. Lopus kopjam kā ziemā tā vasarā. Un taisni brīnums, ka mūsu govslopiem jau pagājušo gadu un šogad nav gandrīz neviena kāpura. Es atceros, pirmajā gadā, kad ieradās lopkopības pārraugs, mūsu govīm visa mugura bija ar puniem. Toreiz jau pārraugs stāstija par kāpuriem un mani paņēma līdzi uz kūti, lai tam palīdzētu atkāpurot mūsu govis. Es gan no sākuma maz ko sapratu un maz varēju palīdzēt. Bet pārraugs drīzi iemācija, un es pats patstāvīgi varēju atkāpurot ar atkāpurošanas piederumiem. Pirmajā mēnesī, tas bija martā, mēs visus kāpurus nevarējām izņemt un atkāpurošanu turpinājām vēl kādus pāris mēnešus, jo pārraugs iebrauca katru mēnesi un palika vienu dienu. Pārraugs stāstija, ka kāpurus varot iznīcināt arī ar zālēm. Tās vajagot ierīvēt punā, pēc kam kāpurs nobeidzas un ķermenis to uzsūc. Kāpuru iznīcināšana ar zālēm esot sarežģītāka un dārgāka.

Atkāpurošana man iepatikās un biju sagatavojies atkāpurot arī nākošā gadā, bet kāpuru vairs tik pat kā nebija. Tas izskaidrojams ar to, ka vasarā lopus kopjot bija dunduru oliņas iznīcinātas.

Ar lielu interesi izlasiju „Mazpulka" š. g. 1. un 2. numuros rakstīto par dunduru un [illegible] kāpuru iznīcināšanu, domādams, ka būs kas jauns teikts. Tomēr rakstīts bija tas pats, ko man bija stāstijis lopkopības pārraugs. Minētos rakstus iedevu izlasīt arī lopkopības pārraugam, jo tas ir mūsu mazpulka lopkopības sekcijas vadītājs. Izrādijās, ka viņš ar mazpulka vadītāju jau norunājuši vienu dienu aizvest visus mazpulka dalībniekus uz tuvējām Slazdu mājām, kur govis ir nekoptas un daudz kāpuru. Tur katram iznākšot laba prakse. Pārraugs atgādināja visiem mazpulka dalībniekiem vēl reiz izlasīt par atkāpurošanu, lai, aizejot Slazdu mājās, viņam par to vairs nebūtu jāstāsta.

Pārraugs esot lasijis laikrakstos, ka šie dunduri un to kāpuri nodarot milzīgus zaudējumus. Tā pagājušā gadā par pārdotām ādām, kāpuru izgrauzto caurumu dēļ, lauksaimnieki ir zaudejuši apm. vie-

nu miljonu latu. Bez tam dunduri vasarā un kāpuri ziemā mocot govis ļoti stipri samazina ražības. Šie zaudējumi esot apm. trīs reizes lielāki, kā ādu bojājumi. Tie taču ir milzīgi zaudējumi! Ja arī mums būtu tik cietas sirdis un mēs nejustu lopu mocības, tad vismaz šo lielo zaudējumu dēļ par dunduru un to kāpuru iznīcināšanu mēs jau sen varējām padomāt.

Mēs, mazpulku dalībnieki, esam aicināti šos zaudējumus novērst. Es tagad šo darbu pazīstu un varu pateikt, ka tas ir mūsu spēkos, un to mēs varam. Ja atkāpurošanu iemācīsaties, tad Jūs to arī darīsiet.

Vakar mēs bijām Slazdu saimniecībā un visi ieguvām atkāpurošanās māku un veiksmi. Govju muguras, kā jau pārraugs teica, bija no vietas ar puniem, sevišķi jaunlopiem, govis bija netīras un kūts tumša. Tāpēc atkāpurošanai tās izvedām ārā. Darbs gan bija netīrs, bet tas bija interesants, un mums patika. Kāpuru mēs pievilkām diezgan palielu bundžu, bet tomēr visus vēl nevarējām izvilkt, jo daudzi vēl nebija tik tālu pieauguši, lai tos varētu izvilkt. Mūsu darbu vēroja arī saimnieks ar saviem bērniem, kuri vēl nav mazpulka dalībnieki. Par mūsu darbu saimnieks bija sajūsmināts un mūs uzaicināja atkāpurošanu izdarīt netikai savā saimniecībā, bet arī savu kaimiņu lopiem. Un pats saimnieks uzaicināja pārraugu apmeklēt viņa saimniecību jau ar nākošo mēnesi.

Šķiroties mēs pateicāmies pārraugam un saimniekam par doto iespēju iemācīties atkāpurošanu un apņēmāmies to arī darīt. Pārraugs pateica, ka tas būs viegli izdarams, jo viņam esot zināms, ka A/S „Ādu un vilnas centrāle" gandrīz visiem mazpulkiem izsniegšot par brīvu atkāpurošanas piederumus.

Aviācijas pionieri

E. SMILDZIŅŠ

Dažus gadus atpakaļ radās pulciņš zēnu, kas, vērodami brīvos putnu lidojumus gaisā, redzēdami un dzirdēdami mūsu drošsirdīgo lidotāju vadīto „tērauda putnu" dziesmas un traukšanos debesu tālēs, sevī klusi apņēmās mācīties un strādāt tā, lai vēlāk arī paši varētu brīvi valdīt pār laiku un telpu — lai paši varētu lidot.

Šo zēnu stingro apņemšanos un lielo gribu nolēma sekmēt un atbalstīt Latvijas aeroklubs, organizējot viņus un iepazīstinot ar tām zināšanām, kuras bija viņu idealiem nepieciešamas. Zēni sāka mācīties un būvēt pūķus, mazas lidmašinas — lidmodeļus un tos lidināt. Strādājot šo darbu, zēni jutās jau tuvu saviem mērķiem, jo paši būvēja jau „putnus", kas paklausija viņu rīkojumiem. Tie lidoja augstāk vai zemāk, pa labi vai kreisi, un šie „putni" tak bija līdzīgi tiem „tērauda putniem", kurus viņi radīs un vadīs nākotnē.

Šiem iesācējiem, aviacijas pionieriem, ar katru dienu, redzot viņu lidmodeļu lidojumus, pievienojās jauni un atkal jauni sekotāji.

Teoretiskās stundās un praktiskās nodarbībās mācijās un strādāja. Būvēja pūķus, balonus un lidmodeļus. Pārbaudīja un lidināja.

Dažādos sarīkojumos aviacijas pionieri ieguva arvien vairāk un vairāk jaunus domu biedrus, mācot būvēt vienkāršākos lidmodeļus. Mazie „lidotāji", kā mūsu Vadonis tos nokristīja, apmeklējot aviacijas novietni, viņam arī veltija savas pirmās izgatavotās „lidmašinas".

Vadonis un valdība apzinājās un saprata lielo nozīmi jaunatnes sagatavošanai aviacijai un tāpēc, kad vien bija iespējams, pagodināja aviacijas pionieru sacensības un parādes ar savu klātbūtni un norādijumiem.

Šie apmeklējumi un norādijumi deva jaunu sparu, vēl lielāku darba prieku

Mazais «lidotajs» pasniedz savu pirmo «lidmašīnu» Mazpulku Virsvadonim Valsts Prezidentam K. ULMANIM

darba vadītājiem un darba darītājiem. Zināšanas auga un līdz ar tām arī darba vērtība. Labākie un sekmīgākie pionieri neapmierinājās vairs ar vienkāršo „gumijas motoru" lidmodeļu būvi, bet mēģināja būvēt īstas mazas lidmašinas ar īstiem benzina motoriņiem, kas viņiem arī teicami izdevās.

Aviacijas pionieru darbs un zināšanas atļāva tiem droši nostāties līdzās kā mācekļiem saviem meistariem — kara, aizsargu un civilās aviacijas lidotājiem.

Viņu darbi pierādija, ka tā nav niekošanās, bet nopietns nepieciešams darbs, veltīts valsts drošības stiprākam balstam — aviacijai. Ka tas tā, to pierāda Kara ministra un armijas vadības lielā interese un norādījumi aviacijas jaunatnes kustībai un darbam.

Aviacijas pionieri! Jūs dariet nepieciešamu darbu. Turpiniet to ar vēl lielāku sparu un prieku. Ieinteresējiet savā darbā jaunus darītājus, jo jūs būsiet tie, kas vadīs mūsu tērauda putnus nākotnē.

Katapulta lidmodelis

Sākot būvēt lidmodeļus no koka materiala, visvienkāršākais ir katapulta lidmodelis un tas uzbūvējams ikvienam lidmodelistam.

Katapulta lidmodelis sastāv no četrām daļām: ķermeņa (1), plāksnes (2), virziena stūres (3) un pārbīdama atsvara (4).

Ķermenis.

Ķermeni izgatavo no liepas, alkšņa vai bērza bezzaraina koka. Vispirms pēc zīmējumā uzdotiem mēriem izgatavo līstīti, kura ir 6 m/m bieza un 12 m/m plata. Uz šīs līstītes platās puses, pēc uzdotiem mēriem, iezīmē ķermeņa vidu. Kad tas izdarīts, tad var sākt ķermeņa apstrādāšanu. Ar finiera vai citu plānu zāģīti jāiezāģē ķermeņa vienā galā rieva, daļas (3) ievietošanai un gals slīpi nogriežams.

Tad izdrāžams vai izzāģējams ķermeņa apakšpusē redzamais kāsis un beidzot nodrāžams slīpi, ķermeņa virspuses priekšējais gals.

Plāksnis.

Plāksnis izgatavojams no plāna aviacijas finiera, kurš nedrīkst būt, lai lidmodelis labi lidotu, biezāks par 1 m/m. Finiera lielums 60 × 300 m/m. Uzzīmēto plāksni var izgriest ar nazi vai šķērēm un izzāģēt ar finiera žāģīti. Veci lidmodeļu būvētāji, daļu izgriešanai no finiera, kurš nav biezāks par 1 m/m, lieto tikai šķēres jo darbs ar šķērēm izdarams visātrāki. Kad plāksnis izgatavots, tad malas nolīdzinamas ar smilšu papīru, lai tās būtu gludas.

Virziena stūre.

Virziena stūre izveidota ar tādu aprēķinu, ka viņa iznāk no plākšņa priekšējās malas finiera atgriezuma un tādēļ atsevišķi materiāls viņai nav jāiegādājas. Tāpat kā plāksnis, arī stūre izgriežama ar šķērēm un nolīdzinama ar smilšpapīru.

Lidmodeļa sastādīšana.

Kad visas daļas izgatavotas un rūpīgi noslīpētas lidmodeli var sākt sastādīt. Vispirms ķermenī (1) iezāģētā rievā ievieto virziena stūri (3.). Izdzenot cauri mazu nagliņu, stūre būs nodrošināta pret izkrišanu un izraušanu. Pēc tam ar divām nagliņām piesit plāksni (2), un lidmodelis gatavs. Lai nagliņas nevilktos ārā no ķermeņa, tad viņu asie gali nokniebjami vai nocērtami. Kam pie rokas ir aukstlīme, tas var

Kara ministris ģen. J. BALODIS un armijas vadība interesējas par aviacijas pionieru darbu

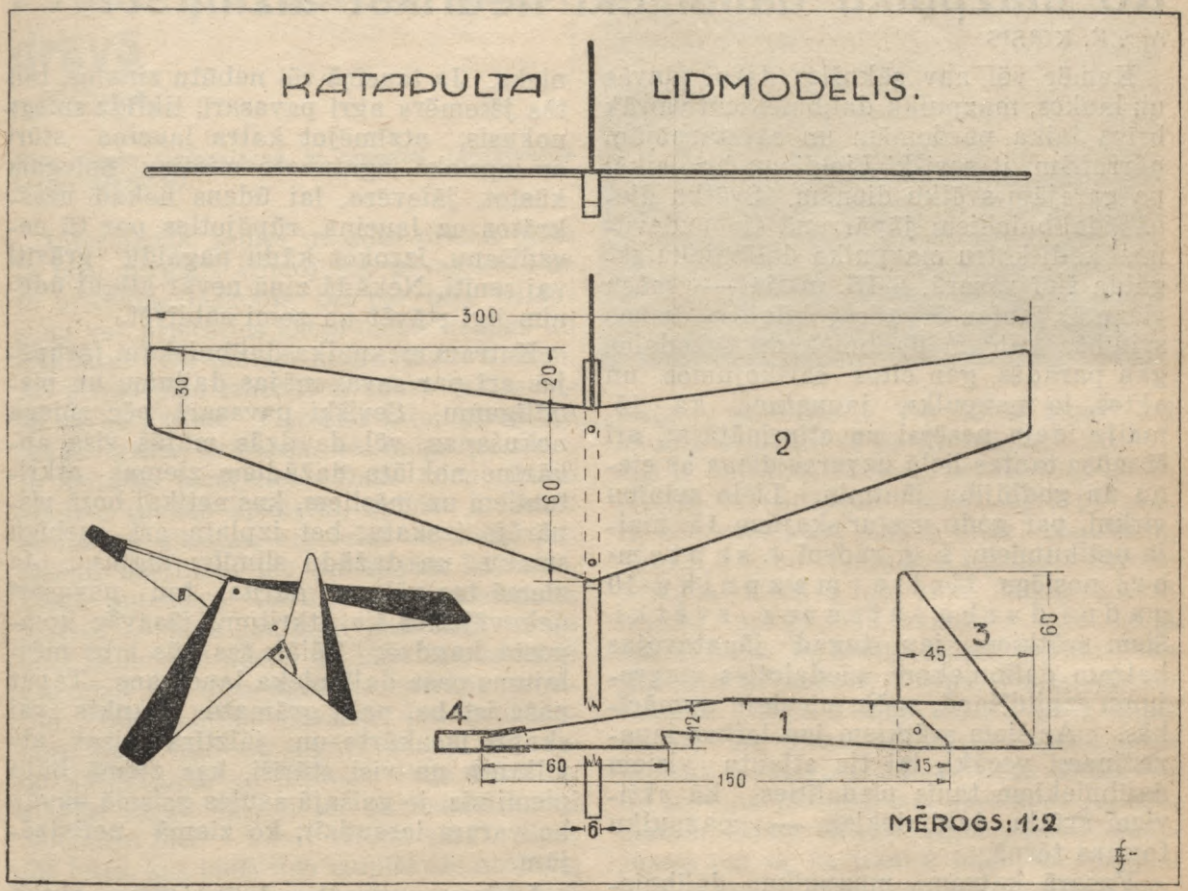

pirms sanaglošanas virziena stūri un plāksni pielīmēt, tad nebūs jābaidas no tā, ka kādreiz varētu plāksnis no ķermeņa atplīst t. i. nagliņas izvilkties. Beidzot lidmodeļa priekšgalā uzbāžama gumijas caurulīte (4) lidmodeļa izsvēršanai.

Ielidināšana.

Šī lidmodeļa nosaukums arī norāda, ka lidmodelis lidinams izšaujot ar katapultu. Šim nolūkam vajadzīga gumijas aukla (apm. 3×3 mm) 200—300 mm gara. Visvienkāršāki gumijas galus paņemt kreisā rokā un turēt cieši kopā starp lielā un rādītāja pirkstiem. Brīvajā gumijas lokā iekar labā rokā aiz stūres paņemto lidmodeli, izstiepj gumiju un lidmodeli izlaiž (gumiju turot arī vēl tagad) gaisā.

Var gadīties, ka lidmodelis labi nelido, tad jāmeklē kļūdas. Ja lidmodelis cenšas ar degunu drāzties zemē, tad plākšņa galus nedaudz uzlocīt uz augšu un gumijas caurulīti uzbīdīt vēl vairāk uz ķermeņa. Ja lidmodelis iet labajā lokā, tad jāpārbauda, vai labais plākšņa gals (skatoties lidošanas virzienā) nav par daudz uzlocīts, vai kreisais — nolocīts uz leju. Tas pats, tikai pretēji, jādara, ja lidmodelis griežas lidojot uz kreiso pusi.

Ja lidmodelis būs pēc zīmējuma rūpīgi uzbūvēts, tad viņš labi lidos bez labojumiem. Locot plākšņu galus uz augšu un leju, uz vienu un otru pusi, lidmodelis rādīs dažādus lidojumus — cilpas, spirales u. t. t. Taisnā lidojumā lidmodelis lidos vairāk par simts metriem.

Latvijas aeroklubs sarīko kursus mazpulku aviacijas sekciju vadītājiem no š. g. 1.—5. aprilim Rīgā. Pieteikšanās un tuvākas ziņas pie mazpulka vadītāja (skat. 3. (24.) apkārtraksts vadītājiem)

Ko mazpulku dalībnieki nedrīkst aizmirst?

Agr. K. ĶIRSIS

Kamēr vēl nav sākušies darbi pļavās un laukos, mazpulku dalībniekiem vairāk brīva laika pārdomām un savstarpējām pārrunām, it sevišķi Lieldienu brīvlaikā, pa garajām svētku dienām. Svētku dienās dalībniekiem jāpārrunā tie uzdevumi, kādi katru mazpulka dalībnieku sagaida šinī vasarā. **15. maijā** — mūsu vienotās tautas 5 gadu jubilejas dienas svinībās katram dalībniekam jāpiedalas gan parādēs, gan citos sarīkojumos un aktos, jo mazpulku jaunatnei, kā 15. maija ideju nesējai un stiprinātājai, arī šī mūsu tautas lielā uzvaras diena ar cieņu un godbijību jāatmin. Lielo svinību virkni, par godu vēsturiskajiem 15. maija notikumiem, š. g. rudenī 4. septembrī noslēgs lielie mazpulku 10 gadu darba atceres svētki. Šiem svētkiem jau tagad jāgatavojas katram dalībniekam, piedaloties vingrojumu izpildīšanā, spēļu un deju apmācībās. Ar šiem svētkiem jau laikus iepazīstinami vecāki, lai tie atļautu visiem dalībniekiem tanīs piedalīties kā aktiviem svētku dalībniekiem — mazpulku formas tērpā.

Vasarā katram mazpulka dalībniekam, paklausot mūsu Virsvadoņa aicinājumam, celt ražas tālumnieku saimniecībās, jāiet darbā pamudināšanas lauciņu ierīkošanā un apkopšanā, jo katra goda pilns uzdevums ir arī savu roku veiksmi pielikt šinī lielajā talkā. Darba plāns šī pamudināšanas lauciņa apstrādāšanai pārrunājams jau tagad, lai, darbiem sākoties, viss daramais būtu skaidrs un saprotams. Vecākie, ārpusskolas dalībnieki, šo pamudināšanas lauciņa apkopšanu var ņemt savā pārziņā un uzraudzībā, izdarot visus vajadzīgos aprēķinus par patērēto darba spēku, sēklām un mēslošanas izdevumiem un gada beigās aprēķinot ražošanas kopējos izdevumus un 1 kg ražojuma pašizmaksu. Jaunākie dalībnieki nevar aizmirst savu parasto dalībnieka lauciņu. Ja lauciņš rudenī iemērīts, tad jau agri pavasarī mazpulka dalībnieks var justies kā īsts saimnieks. Ja lauciņš vēl nebūtu zinams, tad tas jāiemēra agri pavasarī, tiklīdz sniegs nokusis, atzīmējot katra lauciņa stūri ar iepriekš izgatavotu mietiņu. Sniegam kūstot, jāievēro, lai ūdens nekad nesakrātos uz lauciņa, rūpējoties par tā novadīšanu, izrokot kādu pagaidu grāvīti vai renīti. Nekādā ziņā nevar atļaut ūdenim ilgi stāvēt un zemi sablīvēt.

Katram mazpulka dalībniekam jārūpējas arī par savas mājas daiļumu un piemīlīgumu. Sevišķi pavasarī, pēc sniega nokušanas, vēl daudzās mājās visa apkārtne noklāta dažādiem ziemas atkritumiem un mēsliem, kas netikai bojā vispārējo izskatu, bet izplata arī riebīgu smaku un dažādu slimību dīgļus. Ja ziemā tas vēl nav darīts, tad pavasarī nekavējoties šie atkritumi jāsavāc komposta kaudzē. Vēlāk tas būs labs mēslojums paša dalībnieka lauciņam. Tāpat paša istaba, paša grāmatu plaukts vai skapis jāsakārto un jāiztīra visas atvilktnes un visi stūriši, kas ziemā būtu piemirsts, jo gaišajā saules gaismā daudz ko varam ieraudzīt, ko ziemā neredzējām.

Visiem mazpulku dalībniekiem aktivi jāpiedalas arī sabiedriskos pasākumos savā pagastā vai pilsētā. Pavasarī šādu pienākumu ir daudz.

Arī šogad „spodrības nedēļā" un „meža dienās" ir aicināti piedalīties visi mazpulki. Abu šo sarīkojumu mērķis — daiļot un spodrināt mūsu zemi un mūsu sētas — ir tuvs katra mazpulka dalībnieka sirdij, tāpēc arī visi tajos piedalīsies ar patiesu prieku.

„Spodrības nedēļā" mazpulku dalībniekiem pirmām kārtām jārūpējas, lai spodrinātu to skolu, kur tie vai nu paši mācas, vai agrāk mācījušies, lai skolas nams būtu tā gaišākā un spodrākā celtne, kur katrs kā jauns, tā arī vecs, varētu ieiet un izjust tīrības, kārtības un spodrības nozīmi. Tad gaišas un skaidras kļūs domas un sirdis ikkatram. Tad mazpulka labo darbu pieminēs katrs ar patiesu labpatiku.

Pirmie pavasara darbi dravā

J. POGULIS

Bišu saimes izklausīšana ar caurulīti (Biškopības kursos Mežotnē)

Interesants, saules un silta prieka pilns ir bišu pirmais izlidojums pavasarī. Par to priecājas biškopis, bet par bišu izlidošanu var priecāties katrs dabas draugs un mīļotājs. Un tādiem mums jābūt visiem. Ar pirmo bišu izlidošanu sākas čaklās bišu darba gaitas. Vispirms bites ķeras pie savas ligzdas tīrīšanas, nes laukā pa skreju kritušās biedrenes. Daļa bišu izlido aplūkot tuvāko apkārtni, aplido ziedošās lazdas un alkšņus, atgriežas ar ziedu putekšņu nastiņām pie pakaļējām kājiņām. Ziedu putekšņu barība ir nepieciešama periem — bišu jaunajai paaudzei. Daļa bišu izlido pēc ūdens un kāri to sūc kādā grāvmalī vai dīķa malā no mitrām smiltīm. Ūdens bitēm pavasarī ļoti nepieciešams peru barības sagatavošanai no ziedu putekšņiem un medus. Daļa bišu uzmanīgi sargā skreju un pārbauda katru ielidotāju bitī. Tie ir stropa sargi. Svešās bites, kas bieži lido laupīšanas nolūkos, sargi ātri pazīst, izceļas cīņa, un tās ātri aizdzen. Ligzdas iekšienē rosīgi rit darbs, māte dēj oliņas, aug jaunā paaudze. Katra bite ir savā darbā, un visas ir kopējā bišu saimes labklājības darbā. Biškopim arī pavasarī jābūt savā vietā, un īsts biškopis ar lielāko rūpību bites kops. Vispirms jārūpējas, lai bitēm būtu pietiekoši barības krājumi. Līdz vasaras ienesuma sākumam, pavasarī bitēm vajaga vismaz 8 kg medus, lai neierobežoti saime varētu attīstīties un neciestu badu. Bieži bites pavasarī aiziet bojā no bada. Tas notiek martā, aprilī un pat maijā. Tāpēc agrā pavasarī, kādā siltākā dienā, pārbaudīsim, vai saimēm ir pietiekoši medus. To izdarīsim, nedaudz paceļot rāmīšu drēbes segu no vienas vai otras ligzdas malas (tur, kur neguļ bites) un pārbaudīsim, vai malējos rāmjos ir aizvākots medus. Tas labi redzams pa rāmju starpām no augšas ieslīpus skatoties. Var šūnās iedurt arī kādu irbulīti un tā pārliecināties. Ja medus ir vairākos rāmjos, tad barības bitēm pietiks līdz siltākam laikam. Agrā pavasarī, cik iespējams, mazāk bites traucēsim, mazāk cilāsim rāmjus no ligzdas. Stropu tīrīšana jāizdara labi siltā laikā, marta beigās, aprīļa vidū, skatoties pēc laika apstākļiem. Ja bitēm trūkst barības, tās jāiebaro ar cukura sīrupu, lielām devām vakaros. Ņem 1 daļu cukura uz 1 daļas ūdens. Ar pirmo izlidošanas dienu bites jau sāk savstarpēji aplaupīties. Tāpēc tūliņ skrejas jāsašaurina, spēcīgām saimēm mazāk, vājām vairāk. Aplaupīšanas gadījumos pat tā, ka tikai 2 bites var blakus ieiet stropā. Pirmā izlidojuma dienā mitrā zeme, sniegs, ūdens peļķes stropa priekšā, zem stropa jāpārklāj ar salmiem, vecu sienu, pelavām. Tā izglābsim daudz bišu no bojā ejas. Sašaurinātās skrejas turamas visu pavasara laiku. Saimēm pavasarī jābūt silti nosegtām. Ar ziemas nosegumu noņemšanu nesteigties. Lai bitēm nebūtu vēsā laikā jālido pēc ūdens, stropā pasniedz saldinātu ūdeni, 4 daļas ūdens, 1 daļa cukura.

Drava pavasara gaidās

Ķirmji — mūsu koku bagatības postītāji

ILO

Ķirmju alas zem mizas. Šāds gremzdu vai koksnes vagojums koku pamazām noved līdz bojā ejai.

Tuk, tuk, tuk, — kaļ priedes galā raibais dzenis. Ko viņš tik cītīgi kaļ? Ko viņš meklē aiz mizas, okšķerē izkaltā kokā? Ja pavērojam tuvāk, atskārstam, ka ar tām priedēm, kuras dzenis kaļ, kautkas nav kārtībā. Tiešām, — daži zari ir aizkaltuši, miza vietu vietām atlekusi. Saimnieka domas vēršas rūpēs: tāds skaists koks, bet sāk kalst, nekas labs tur vairs nevar izaugt.

Tādi bēdīgi vērojumi gadas ikgadus daudziem saimniekiem, vēl vairāk mežkopjiem, tiem par nīkšanai nolemtiem jāatzīmē desmiti un simti koku. Mūsu zaļojošo bagātību kāds bojā, neredzami, bet pastāvīgi iznīcina.

Laba atpūta savrupā šķūnī — mierīgi, klusu. Pašreiz laidies snaudienā, dzirdi: tik, tik, tik. Tikš kā pulkstenis. Nevar būt, kur te pulkstenis gadijās? Atkal: tik, tik, tik. Kur tad? Uzmanīgi ar ausi skaņai sekojot, pārliecinies, ka tikšķis nāk no sienas baļķa. Tur kokā iekšā kāds darbojas, kāds grauj no ārienes veselo koku, pamazām posta jauno šķūni.

Uz svētkiem visu pamatīgi iztīra, arī visu mēbeļu aizmugures. Ilgākā laikā arī tur sakrājas dažādi gruži. Skaties, tepat aiz jaunā bērza koka skapja zirnekļu tīkli, koka milti. Koka milti? Kā tie tur gadijās? Ar tādu mantu te neviens nav rīkojies. Tomēr, tomēr, — īsti koka milti. Skat, arī tur pie skapja muguras dēļa. Tiešām, un kas vēl — tur skapja dēļos ir sīki, mazi caurumiņi. Milti nāk taisni no šiem caurumiņiem. Vai, vai, kāds urbina un bojā mūsu jauno skapi.

Dažus gadus atpakaļ Lielajā svilumā mežsargs ar veselu ļaužu baru strādāja vairākas dienas. Nu jau tur vairs nav sviluma, nu tur skaistu, jaunu priedīšu rindas šķērso rozas un liekņas. Bet kas tad tas? Arī te ir kāda liksta — daudzām priedītēm galotnītes nokaltušas. Ir veseli laukumiņi bojātu kociņu. Stādiņi tik žirgti auga, nu pagalam.

Tā vērīga saimniekotāja acs redz, ka mūsu bagātība, mūsu koki ir apdraudēti. Kāds tiem uzbrūk ir jaunaudzē, ir vecā mežā, ir ēkā iebūvētiem.

Kas tas tāds kaitētājs? No ārienes neko nevar noteikt. No ārienes gan nē, bet kad papētī kokus iekšienē, tad izrādas, ka koku ienaidnieki ir tūkstošos skaitami. Gan mazi tie, bet savā lielā skaitā un rosībā tie izrādas ļoti bīstami.

Koku postītāji ir ķirmji. Tie ir mazi, dažus milimetrus gari kukainīši, tumši vai gaiši brūni. Viņi izplatīti pa visu zemi, ir saskaitītas vairāk kā 1700 sugas. Pie mums par laimi visas nepiemīt, ir tikai ap septiņdesmit sugu, bet, kā redzam, ar tām pašām bēdu diezgan. Kas pie šiem mazajiem kaitekļiem ir apbrīnošanas vērts, tas ir viņu žokļi. Ar šo īpatnēji izveidoto locekli viņi izurbj garu garās

alas pat tik cietā kokā, kā ozols. Apskatot mazā kukainīša sīko ieroci, negribas nemaz ticēt, ka tas iespējams. Tas tomēr tā ir.

Ķirmju sugu vairumam dzīves veids ir vienāds. Viņu dzīve dalas četros posmos. Pirmais posms ir oliņa, kura guļ dziļākā vai seklākā urbumā kokā. Otrais posms ir kāpura stāvoklis, kurā dzeltenbaltais cirmenis ložņā pa koku. Kāpurs rosīgi ložņādams, strauji aug un attīstas. Tad uzreiz rosība pārtraucas, un iestājas trešais stāvoklis — kāpurs pārveidojas kūniņā. Ārīgi nemainīgā kūniņā notiek lielas pārmaiņas, un pēc ilgāka laika no kūniņas izšķiļas kukainis vaboles vai tauriņa veidā.

Izlidojuši kukaiņi uzmeklē jaunu koku, kurā atkal urbj ejas un dēj oliņas. Katra suga turas pie viena noteikta koka, bet uz viena koka ir sastopamas vairākas ķirmju sugas. Arī dziļums, kādā tie ieurbjas, ir dažāds. Ir sugas, kas dzīvo tikai mizā, citas urbjas pa gremzdu kārtu, bet vēl citas pa cieto koksni. Sakarā ar to, arī ķirmjus iedala mizgraužos, gremzdgraužos, krējgraužos, koksngraužos.

Parasti grauzdams alu, ķirmis dēj oliņas. No oliņām izšķīlušies kāpuri urbjas no mātes alas šķērsu. Šīs pirmajai stateniskās līdztekus ejošās aliņas veido to īpatnējo, režģaino rakstu, kuru bieži redzam uz koka, mizai nokrītot. Tāds alojums, zinams, traucē koka sulu plūšanu, un pēc ilgāka laika koks aiziet bojā. Daži ķirmji graužnocirstus un izstrādātus kokus. Sevišķi bieži tas gadas ar bērza un alkšņa koka mēbelēm.

Alfonss Bērziņš — Eiropas meistars ātrslidošanā

B. TETEROVSKIS, 35. Mālupes mazp. dal.

Mēs varam priecāties, ka arī Latvija var lepoties ar dižiem dēliem — sportistiem, kas spēj aizstāvēt tēvu zemes slavu un uzvaras mastā uzvilkt sarkan-balti sarkano karogu.

Tāds viens no spējīgākiem sportistiem ir Eiropas meistars ātrslidošanā Alfonss Bērziņš. Bērziņš gados ir jauns, dzimis 1916. g. 7. novembrī, jau 16 gadu vecumā 1933. g. Latvijas meistarsacīkstēs ātrslidošanā gūst uzvaru junioru klasē. Pirmie Bērziņa rezultati šādi: 500 m — 51,1 sek.; 1500 m — 2:46,2 min.; 3000 m — 5:43,8 min. un 5000 m — 10:04,0 min.

1933. g. tanī pat laikā, kad Bērziņš izcīnija 1. vietu junioru sacensībās, pirmo reizi Latvijas meistara nosaukumu izcīnija Jānis Andriksons, kas par Bērziņu pēc sacensības teica šādus vārdus, kad žurnalisti viņu intervēja par izcīnīto uzvaru: „Mans sirsnīgs lūgums uzrakstīt kaut ko labu par junioru klases uzvarētāju Bērziņu. Viņš ir spējīgs zēns. Dienās no viņa var iznākt kārtīgs „rekordu fabrikants". Ticiet man, par viņu jūs vēl daudz runāsiet!"

Un tiešām, ir piepildijušies Andriksona vārdi. Tagad par Bērziņu runā ne tikai Latvijas prese, bet visas pasaules prese.

1934. g. vēl meistarnosaukums piekrita Andriksonam, bet jau 1935. g. Bērziņš izcīnija pirmo reizi Latvijas meistarnosaukumu ātrslidošanā. Vēl līdz šim nevienam latvietim nav bijis pa spēkam pārspēt Bērziņu.

1937. g. Bērziņš top izraudzīts kā trešais labākais sportists. Tanī pat gadā „Sporta Pasaules" 20. decembra numurā raksta: „Griba, griba un vēl reiz griba ir svarīgākais faktors, kas sportā spēlē ievērojamāko, lielāko lomu. Varu teikt — paldies Dievam, man šīs gribas drusku ir bijis. Vectēvs kādreiz teica: — Ja tu dzīvē kautko sāci, vienmēr mēģini

A. Bērziņš

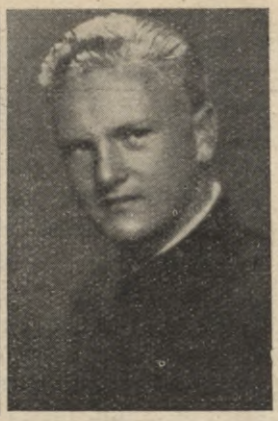

A. Tabaks

izturēt to līdz galam. — Šie vārdi, kas teikti toreiz, kad vasaras vēl pavadiju laukos, cēlos rītā plkst. 3, smagi pļāvu sienu, man atmiņā vēl tagad. Veselīgie lauki laikam mani arī par sportistu izaudzējuši, jo toreiz, kad augu, dienu strādāju smagu fizisku darbu, ievērojami brieda organisms un spēks, kas man sporta gaitās tagad no tik liela svara."

Lūk, ar gribu var veikt lielus darbus, to pierāda mums Bērziņš, kas ar gribu un centību sasniedzis to, kas nav bijis pa spēkam slavenajiem norvēģiem. Arī Jūs, mazpulku dalībnieki, ja gribat gūt panākumus dzīvē, tad vienmēr atceraties Bērziņa teiktos vārdus: „Griba, griba un vēl reiz griba ir svarīgākais faktors".

Bērziņš ir vēl tikai sporta sasniegumu sākumā, un daudz vēl no viņa mēs varam sagaidīt nākotnē.

Mazpulka dalibnieka ievērojamie sasniegumi pasaules sacikstēs Helsinkos

Stud. phil. J. PERLĪNS 858. mazp. dalībn.

Lielus panākumus pasaules meistarsacīkstēs ātrslidošanā Helsinkos guva 858. Galvas pilsētas Rīgas 1. ģimnazijas mazpulka dalībnieks A. Tabaks, ierindojoties galīgā klasifikacijā 7. vietā, atstājot aiz sevis daudz ievērojamu ātrslidotāju ar pasaules slavu.

Startējot ceturto gadu ātrslidošanā, Tabaks šogad bija sasniedzis tādus sasniegumus visās distancēs, kas rādija, ka viņš sezonas sākumā bija nopietni strādājis. Labu liecību par Tabaka neatlaidīgo darbu dod tas, ka, pirmo reizi startējot Latvijas meistarsacīkstēs, viņš ierindojās trešajā vietā tūlīt aiz mūsu Eiropas meistara Bērziņa un Stroda. Līdz ar to Tabakam bija cerības piedalīties pasaules meistarsacīkstēs Helsinkos. Šīs cerības piepildījās, un vislielākie optimisti bija pārsteigti, dabūjuši zināt rezultātus.

Tabaka sasniegums, kā viņš pats izteicās, balstas uz spēku, nevis uz techniku, kā tas ir norvēģiem. Tādēļ nelabvēlīgie laika un ledus apstākļi un Tabaka lielās spēka rezerves palīdzēja viņam sasniegt teicamus rezultātus.

Tabaka labāko sasniegumu saraksts, kas viņu ierindo trešajā vietā Latvijā:

100	m	48,4	sek.	(8. vieta Latvijā)	
1500	„	2:35,3	„	(3. „	„)
3000	„	5:23,5	„	(3. „	„)
5000	„	9:14,7	„	(3. „	„)
10000	„	20:28,0	„	(2. „	„)

Visi šie sasniegumi iegūti Rīgā, izņemot 10.000 metros, kas sasniegts Helsinkos.

A. Tabaks arī rosīgi piedalas 858. Rīgas pilsētas 1. ģimnazijas mazpulka darbībā. Novēlēsim centīgajam mazpulka dalībniekam vēl lielākus panākumus, vairojot Latvijas sporta slavu pie mums un ārzemēs.

Tikai tas cilvēks, kas pats sev tic un kuram tādēļ netrūkst dūšas, ir valdnieks par apstākļiem un liek pasaulei savu spēku just. *R. V. Treins*

Rotaļas

Še aprakstītās rotaļas nepieciešami iemācīties visos mazpulkos, lai kopā saejot nometnēs un sanāksmēs visi prastu tās izpildīt. Arī mazpulku 10 gadu darba atceres svētkos šīs rotaļas būs jāprot visiem dalībniekiem.

1. Zvaigznes skrējiens.

Rotaļnieki izveido zvaigzni ar vairākiem stariem. Sejas pagrieztas uz vidu. Viens dalībnieks — piesitējs piesit viena stara pēdējam pie pleca, piesistam jāskrien uz pretējo pusi kā aizskrien piesitējs. Līdz ar piesisto jāskrien visam staram, un jācenšas ātrāk tikt savās vietās, veidojot atkal staru. Kas paliek pēdējais starā — kļūst par piesitēju.

2. Viens par maz, divi par daudz.

Dalībnieki veido riņķi, pie kam riņķī nestāv, bet tup. Divi dalībnieki iziet ārpus riņķa. Pēc vadītāja dotā signāla, viens no šiem diviem dalībniekiem bēg, otrs cenšas to noķert (pēc iepriekšējas norunas). Bēdzējam ir tiesības savā vietā likt skriet citam, t. i. aizskrienot aiz kāda dalībnieka un paceļot to augšā. Paceltais tagad ir ķērājs, bijušais ķērājs pārvēršas par bēdzēju, kas atkal var likt skriet citam u. t. t. Jāievēro, ka paceltais vienmēr ir ķērājs.

P. S. Rotaļu var izvest arī tā, ka paceltais bēg.

3. Pili sargāt.

Rotaļnieki veido riņķi. Riņķī atrodas viens no dalībniekiem — „pilskungs", kura uzdevums ir — aizsargāt savu „pili". Pēdējo veido trīs nūjiņas, kas augšgalā sasietas kopā un novietotas apm. riņķa vidū. Dalībnieku īpašumā ir viena bumba, ar kuru tie tik ilgi šauj uz mūjiņām, kamēr izdodas tās apgāzt. Tad tas, kas apgāzis „pili", kļūst par „pilskungu" un ieņem vietu riņķa vidū.

4. Tīģerbumba.

Dalībnieki veido riņķi un viens no dalībniekiem ir vidū. Rotaļnieku īpašumā ir bumba, kuru met viens otram. Vidū esošais (tīģeris) cenšas bumbu noķert, vai arī pieskarties tai. Ja tas ir izdevies, tad vidējais stājas riņķī, bet riņķa vidū nāk tas, kas devis iespēju bumbu noķert.

5. Bumba steidzas pāri galvai.

Rotaļniekus sadala vienādās komandās un nostāda tos kolonveidīgi. Katras komandas pirmajam dalībniekam rokās ir bumba (volejbumba, basketbumba, medicīnbumba). Rotaļai sākoties, pēc vadītāja signāla, komandu pirmie padod bumbu pāri galvai otriem, kas to dod trešiem u. t. t. Kad komandas pēdējais saņem bumbu, tas ātri ar bumbu rokā skrien uz priekšu, nostājas kā pirmais un padod bumbu pāri galvai tālāk. Tā rotaļa turpinas, kamēr pirmie atkal savās vietās. Uzvarējusi ir tā komanda, kuras pirmais dalībnieks ātrāk atrodas savā vietā, t. i., kā pirmais.

6. Bumba steidzas cauri kājām.

Rotaļniekus sadala vienādās komandās un nostāda tos kolonveidīgi aiz novilktās līnijas. Dalībnieki stāv žēkļstājā. Katras komandas pirmajam dalībniekam ir bumba (volejbumba, basketbumba, medicīnbumba). Pēc vadītāja dotā signāla pirmie ripina bumbu cauri kājām, nākošie dalībnieki pastumj bumbu tālāk, kamēr tā nonāk līdz pēdējam. Pēdējais ar bumbu skrien uz priekšu, nostājas kā pirmais — pārējie pakāpjas drusku atpakaļ — un ripina bumbu cauri kājām, u. t. t. Uzvar tā komanda, kuras dalībnieki ātrāk savu uzdevumu veikuši.

7. Treju reižu skrējiens.

Rotaļniekus sadala vienādās komandās, nostādot tos kolonveidīgi aiz novilktās līnijas. Katras komandas īpašumā skaitas 3 bumbas, vālītes jeb citi priekšmeti, kas rotaļas izvedumā jānones apzīmētās vietās un atpakaļ. — Rotaļai sākoties, ar vadītāja signālu, katras komandas pirmais dalībnieks skrien ar doto priekšmetu uz pirmo apzīmēto vietu (riņķīti, bedri vai c.) un noliek to tur. Pēc tam dodas atpakaļ pie līnijas, paņem otru priekšmetu un nes to uz otru apzīmēto vietu. Tāpat arī trešo. Pēc tam, kad pirmais dalībnieks savu uzdevumu veicis, kolonas otram dalībniekam tādā pat veidā pa vienam jāatnes visi 3 priekšmeti mājās. Savu darbu beiguši skrējēji nostājas kolonas beigās. Tā rotaļai turpinoties, priekšmetus nēsā prom un atkal mājās. Nākošais skrējējs drīkst skriet tikai tad, kad iepriekšējais atgriezies (iesit plaukstā). Uzvar tā komanda, kuras dalībnieki pirmie savu uzdevumu veikuši.

8. Stafete ar bumbas pārmešanu.

Rotaļas dalībnieki sadalīti vienādās komandās un nostādīti aiz novilktas līnijas. Zināmā attālumā no starta līnijas ir novilkta vēl viena līnija (parallēli starta līnijai). Komandu pirmajiem dalībniekiem rokā ir bumba. Pēc vadītāja signāla pirmie ar bumbu skrien līdz otrai līnijai, nostājas aiz tās ar seju pret savu komandu un pamet bumbu otrajiem, tie noķer un met atpakaļ pirmiem, kas to savukārt met vēlreiz otriem, bet paši, tikko izmetuši bumbu, gar kreiso pusi skrien atpakaļ un nostājas savas kolonas beigās. Otrie dalībnieki, tikko otro reizi saņēmuši bumbu, ar to rokā skrien līdz novilktai līnijai, un tādā pat veidā met bumbu trešiem. Tā rotaļa turpinas, kamēr pirmie komandu dalībnieki saņēmuši bumbu, un pēdējie nostājušies savās vietās kolonas beigās.

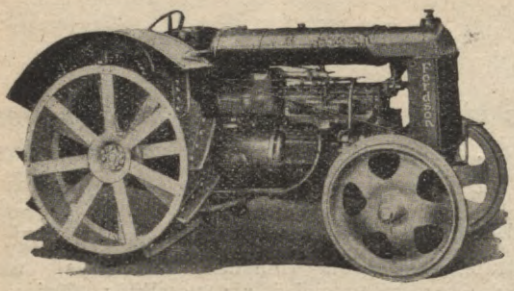

„Fordsona" traktors

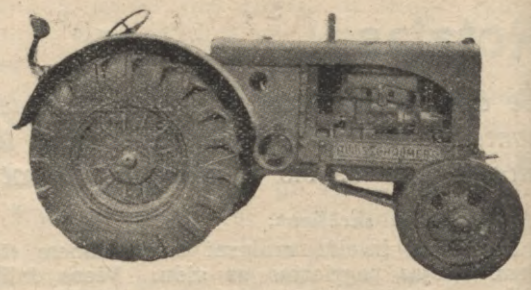

Angļu „Allis Chalmers" traktors ar gumijas riepām

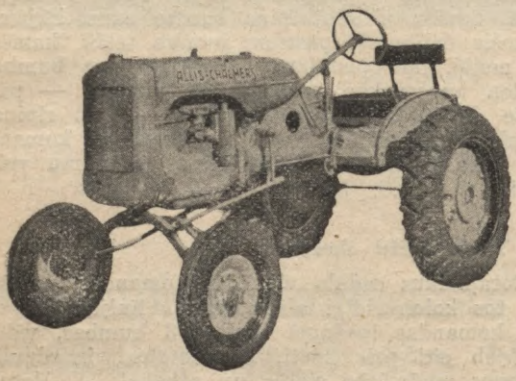

Neliels traktors mazākām saimniecībām

Mazs traktors, kas aizvieto zirgu

Amerikāņu traktors ar robotiem riteņiem

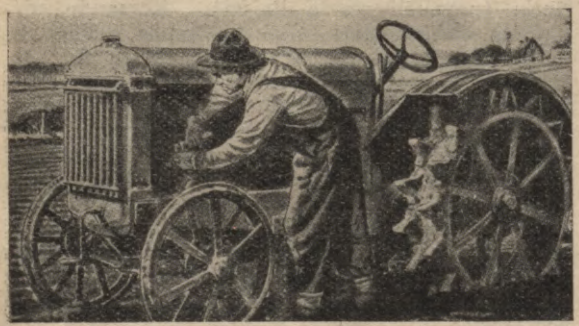

TECHNIKAS JAUNUMI

Traktors

Traktors angliski nozīmē „vilcējs" — kas velk arklus, lauksaimniecības mašinas un citus smagumus.

Intensiva lauksaimniecība vairs nevar apmierināties ar nelielo un gauso zirgu darba spēku, te vajadzīgs ātrāks un spēcīgāks vilcējs, un tāds ir radies traktors.

Lai traktors varētu pats pārvietoties un vēl spētu vilkt lielāku smagumu pat pa irdenu zemi, arumiem, sliktiem ceļiem, un lai traktora riteņi pietiekoši stipri saķertos ar zemi un cik iespējams maz iegrimtu tajā, traktora riteņus konstruē lielus, ar dažāda veida šķautnēm un piešiem. Lai purvainās vietās traktors neiegrimtu, tā riteņus paplašina, pieliekot tiem papildu lokus.

„Hanomag Diesel" mazais 20 zirgu spēka traktors, noderīgs kā lauksaimniec. darbos, tā arī transportam

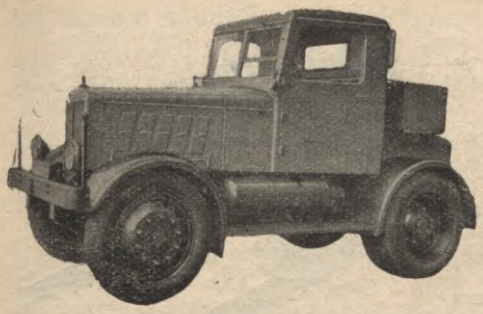

„Diesela" transporta traktors

Lai traktorus labāk varētu nodarbināt transporta darbos, pa labiem ceļiem, kur to riteņu pieši ceļa segu bojātu, ar labiem panākumiem lieto gumijas riepām apriepotus riteņus.

Lai traktora darba spējas palielinātu, t. i., lai to varētu nodarbināt arī purvos, kur stieg, sevišķi nelīdzenos laukos un kalnos, pēdējā laikā sevišķu vērību piegriež kāpurķēžu traktoram.

Kāpurķēžu traktors pārvietojas uz divām platām ķēdēm, pa kurām traktora riteņi veļas kā pa sliedēm. Traktors ķēdes, tikko tām pārbraucis pāri, atkal paceļ augšā, lai tās noliktu sev priekšā kā sliedes.

T'ā kā traktora svars sadalas uz visu ar zemi saskarošos ķēžu virsmu, tas neiestieg pat tur, kur ne cilvēks nevar iet pāri. (Kāpurķēžu traktora spiediens uz 1 cm^2 ir ap 0,2 kg, cilvēka spiediens ir ap 0,3 kg.)

Riteņu traktoru stūrē, pagriežot ar stūres ierīci priekšējos riteņus. Kāpurķēžu traktoru pagriež, nobremzējot vienu vai otru ķēdi. Bremzējot labās puses ķēdi, traktors pagriezīsies uz labo pusi, bremzējot kreisās puses ķēdi — uz kreiso pusi. Nobremzējot vienu vai otru ķēdi pilnīgi, traktors var pagriezties pat uz vietas.

Traktora dzinējspēks ir iekšdedzes motors, kurā kā degvielu lieto benzinu, petroleju vai pat naftu. Pēdējā laikā sevišķu vērību piegriež dīzeļa motoriem, kuri degvielu patēriņa ziņā ir ekonomiskāki. Ja petrolejas motors patērē 300—400 g petrolejas uz attīstītu 1 zirga spēku stundā, tad dīzeļa motors patērē tikai 200 g naftas uz 1 zirga spēku stundā.

Amerikaņu mazais dieseļa traktors „Casterpillas"

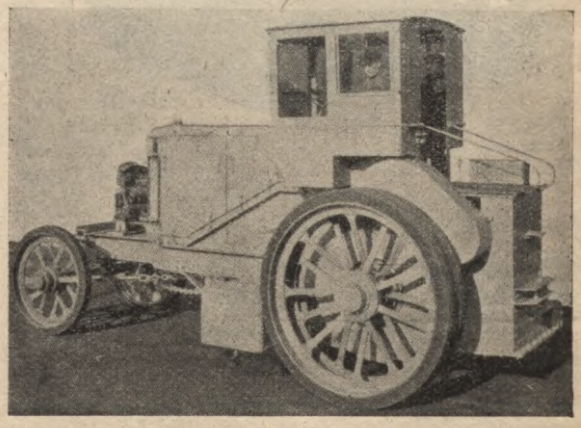

Traktors, ar nojumi virs sēdekļa, ar kuru var strādāt ari sliktā laikā

Gludas, vidū ar izcilni riepas traktora priekšējiem riteņiem, jaunievedums Amerikā, lai atvieglotu stūrēšanu dubļainās vietās

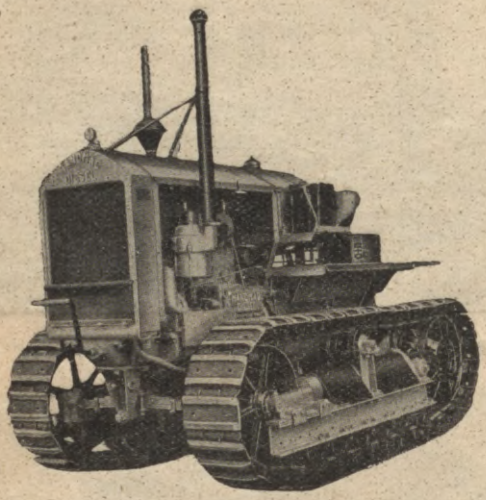

Pa kreisi:
Kāpurķēžu traktors

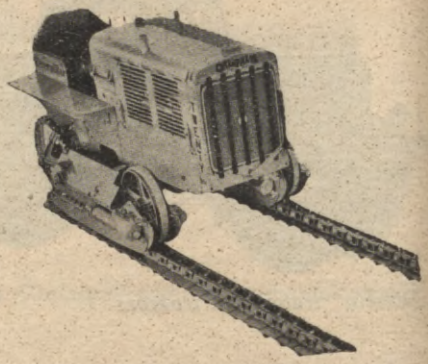

Pa labi:
Kāpurķēžu traktors ar atritinātu ķēdi, pa kuru tas ripo kā pa sliedēm

Salīdzinot zirga un traktora darba spējas, izrādas, ka 1 cilvēks ar Fordson traktoru spēj apart 10 stundās 3 ha zemes, bet 1 cilvēks ar 2 zirgiem spēj apart 10 stundās tikai ⅓ ha.

Šachs

R. ŠVĀRCA vadībā

Uzdevumi

№ 9.
N. N.

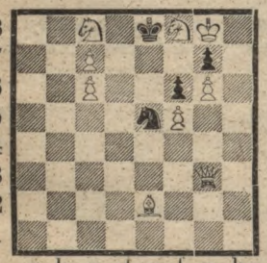

Baltie: Kg8, Dg3, Le2, Zc8, Zf8, band. c6, c7, f5, g6.
Melnie: Ke8, Ze5, band. f6, g7.

Mats 2 gājienos

№ 10.
K. Grabovskis IV. god. „Szachista Polski"

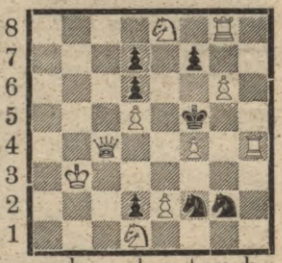

Baltie: Kb3, Dc4, Tg8, Th4, Zd1, Ze8, band. d5, e2, f4, g6
Melnie: Kf5, Zf2, Zg2. band. d2, d6, d7, f7.

Mats 2 gājienos.

Atrisinājumi iesūtami redakcijai līdz š. g. 15. aprilim.

10. partija. Spēlēta Pad. Savienības šīgada starptautiskā turnīrā.

Baltie: Belavenecs. Melnie: Smislovs.

1) d4—Zf6, 2) Zf3—g6, 3) Lf4—Lg7, 4) e3—c5. 5) Zbd2—0—0. 6) c3—b6. 7) h3—Lb7. 8) Lc4—d5. 9) Ld3—Zbd7. 10) 0—0—Ze4. 11) Dc2—Z:d2. 12) D:d2—Te8. 13) Lg3—a6. 14) Tad1—e5. 15) d:e5. 16) Le2—f6. 17) L:e5—f:e5. 18) e4—2:e4. 19) Lc4—Kf8. 20) De3—e:f. 21) T:d8—Ta:d8. 22) g:f3—Td6. 23) Ld3—Ted8. 24) Le4—Lc8. 25) Kg2—a5. 26) Tb1—Le6. 27) b3—Lf6. 28) a3—Kg7. 29) b4—h6. 30) b:c—Lg5. 31) De2—Td2. 32) Db5—Le3. 33) c6—T:f2. 34) Kg3—Kf6. 35) Te1—Tdd2. 36) Tg1—g5.

Šajā stāvoklī baltie pārkāpa apdomāšanās laiku. Melno kauliņu spēlētājs ir tikai 17 g. vecs — tā tad ar lielām izredzēm nākotnē.

11. partija.

Baltie: Makagonovs. Melnie: Keress.

1) d4—e6. 2) c4—Lb4+. 3) Zc3—f5. 4) Db3—De7. 5) a3—L:c3+. 6) D:c3—Zf6. 7) g3—d6. 8) Zf3—b6. 9) Lg2—Lb7. 10) 0—0—0—0. 11) b4—Zd7. 12) Lb2—c5. 13) Tfd1—Ze4. 14) Db3—Zf6. 15) d:c5—b:c5. 16) Zd2!—Tb8. 17) f3—Z:d2. 18) T:d2—La8. 19) De3!—f4. 20) Dd3—f:g3. 21) h:g3—Td8. 22) De3—c:b4. 23) a:b4—T:b4. 24) T:a7—Tb7. 25) Ta6!

(abi melno bandinieki kļuvuši ļoti vāji un melno zaudējums neizbēgams). 25) . . . Tc7. 26) Lh3—e5. 27) La3!—Ze8. 28) c5—Tc6. 29) c:d6—Z:d6. 30) T:d6!—T:d6. 31) L:d6—Db7. 32) Le6+—Kh8. 33) Db6—Te8. 34) L:e5—De7. 35) Ta7. Melnie padevās, jo partijas stāvoklis bez cerības.

Kā redzams, tad krievu meistari var būt bīstami kuram katram lielmeistaram. Ka zinams, Makagonovs šajā turnirā uzvarēja arī lielmeistaru Reševski.

Atrisinājums uzdev. Nr. 6.
(skt. „Mazpulks" Nr. 1.).

1) Ze7!—D:d6. 2) Td8+—D:T. 3) Zc6 mats; ja 1) . . . T:d6. 2) Zc6+—T:Z. 3) Td8 mats. Uzdevumam tomēr ir vēl cits atrisinājums: 1) Z:b6—L:Z. 2) b:a8D+—K:D. 3) Td8×.

Pareizi atrisinājuši: R. Kargans — 64. Lubānas mazp.; A. Krūmiņš — 117. Ļaudonas mazp.; V. Liepaskalns — 189. Korvas mazp.; F. Kronbergs — 585. Stendes mazp.; V. Zubovs — 359. Jurģu mazp.; A. Sūrums — 940 Jēkabpils mazp.; A. Poņemeckis — 225. Vecpils mazp.; J. Vilde — 926. Taurkalnes mazp.; A. Šmits — 972. K. Baumaņa mazp.; K. Gruviņš — 360. mazp.; E. Everts — 1085. Rīgas mazp.; A. Lējējs — 114. Krotas mazp.; E. Galdiņš un J. Krustiņš — 438. Sērenes mazp.; A. Tupesis — 1939. Nīcas mazp.; J. Silkalns — 118. Sāvienas mazp.; T. Mednis — 262. Kārzdabas mazp.; A. Sviķis — 213. Jaunbebru mazp.; A. Caune — 1115. Varakļānu mazp.; J. Pasters — 914. Iecavas mazp.; K. Strēlnieks — 297. Sēlpils mazp.; P. Klincars — 733. Kurmenes mazp.; V. Bergs — 202. Menģeles mazp.; B. Ķikuts — 823. Bulduru mazp.

Uzdevuma Nr. 5 atrisinājums:

1) g5 (draud 2/Tg4 mats) 1) . . . f5 (h5). 2) g:f6 (g:h6) „en passant" mats; 1) . . . T:c2. 2) Zh3×. 1) . . . Tc3. 2) Ze2×.

Atrisinājuši: K. Strēlnieks — 297. Sēlpils mazp.; J. Silkalns — 118. Sāvienas mazp.; E. Galdiņš un J. Krustiņš — 438. Sērenes mazp.; A. Lējējs — 114. Krotes mazp.; A. Āboltiņš — 223. Bīriņu mazp.; J. Vilde — 926. Taurkalnes mazp.; A. Sūrums — 940. Jēkabpils mazp.; J. Lauks — 202. Menģeles mazp.; J. Zemītis — 46. Lielvārdes mazp.; V. Liepaskalns — 189. Korvas mazp.; E. Everts — 1085. Rīgas mazp.; A. Vīcieps — 115. Mores mazp.

Redakcijai iesūtīti lūgumi sniegt paskaidrojumu par sišanu „garām ejot" (en passant). Šī gājiena noteikumi ir sekoši: kā zinams, bandiniekam no pamatstāvokļa ir tiesības iet uz priekšu 2 gājienus, piem., balto band. no f2 iet uz f4. Ja, izdarot šo gājienu, uz lauciņa e4 atrodas melnais bandinieks, tad pēdējam ir tiesības balto bandinieku, kas nostājies viņam **blakus** uz f4 — sist, un nolikt savu bandinieku uz lauciņa f3. Kā redzams, rezultats ir tāds pats, kā kad baltie ar bandinieku būtu gājuši tikai vienu lauciņu un melnie būtu to situši. Pēc spēles noteikumiem e. p. (saīsināts apzīmējums) sišanas tiesības var izmantot tikai tūlīt, jo citādi šīs tiesības tiek zaudētas. Sišana e. p. nav obligāta, un šeit jārēķinas ar spēles stāvokli. Viss šeit sacītais, protams, zīmējas arī uz stāvokli, ja balto band. nonācis piem. uz e5 un melno bandin. iet no d7—d5, tad baltie var sist e. p. uz d6.

Jautājumi un atbildes.

Jautājums: Kā tiek vērtēti sasniegumi turniros?

Atbilde: uzvara — ar 1. p.; neizšķirta — ½ p. Zaudējums — 0 p.

Jautājums: vai var bandinieku pārvērst kādā figurā grib, ja ieiet pretinieka 1. (resp. 8.) līnijā?

Atbilde: var uzstādīt kādu figuru grib. Var būt arī vairākas dāmas. Ja nav attiecīgas figuras pie rokas — var izlīdzēties ar jebkuru.

Jautājums: vai karalim, ieejot pretinieka 1. (resp. 8. līnijā) ir tiesības uzstādīt jaunu bandinieku.

Atbilde: nav tiesības.

Apbalvoti mazpulku dalībnieki

Par čaklu un centīgu tautas tradiciju (mīklu, ticējumu, parunu u. t. t.) vākšanu apbalvoti šādi dalībnieki:

1. **R. Kokle,** 375. Rencēnu mazpulkā par 2000 var. — ar 4 grāmatām.
2. **J. Liepa,** 72. Grostonas mazpulkā par 850 var — ar 3 grāmatām.
3. **A. Burbulis,** 321. Ķīves mazpulkā par 730 var — ar 2 grāmatām.
4. **K. Kalniņš,** 3. Lubānas-Zvidzienas mazpulkā 735 var. — ar 3 grāmatām.

„Mazpulka" redakcija aicina dalībniekus tradiciju vākšanu turpināt un iesūtīt redakcijai.

Pašu darbs

SESTAIS MARTS

Alfrēds Jansons, 616. Sērmūkšu mazpulka priekšnieks.

„Ziedodams sirdi es savu,
Ziedošu uzvaru gūšu".
A. Brigadere.

Draugi, jau divdesmito reizi pār Latvijas ārēm aust sestā marta rīts, kopš mūsu pirmais nacionālās armijas virspavēlnieks Oskars Kalpaks aizgājis aizsaules ceļus.

Atkal un atkal zvana ausīs un sirdīs klusā, sāpīgā doma, ka esam zaudējuši ko dārgu, neatsveramu un neaizmirstamu. Daudzo karotāju, tēvzemes brīvotāju sirdīs nebeidz kvēlot un degt kritušo draugu piemiņa, jo īsts latvietis nekad un nekur nespēj aizmirst tos upurus, ko prasija tēvzemes brīvība.

Bezgala drūms un pelēks ausa pirms divdesmit gadiem liktenīgā sestā marta rīts. Likās, ka valdītu nakts. Tumšas un drūmas bija karotāju sejas un sirdis. Mums neizjustas un neaptveramas ir skumjas, ko juta Latvijas brīvības nesēji, stāvēdami atsegtām galvām pie sava vadoņa, drauga un pavēlnieka, kurš, nobeidzis savas uzvaras, pieglaudās asinīs mirkstošai dzimtenes zemei. Likās, tā mēmās, mierā esošās lūpas gribētu teikt: „Savu solijumu esmu piepildijis, pildat jūs arī savu, tad uzvara būs mūsu!" Šie neteiktie vārdi iespiedās karotāju sirdīs, un tie apņēmās iet, karot un uzvarēt. Un tiešām, lielgabalu dunoņa, pavadīta granātu vaidiem, arvien attālinājās, līdz izzuda aiz Latvijas robežām. Pār zemi savus spārnus izpleta miers, nesot tai vienības simbolu — sarkanbaltsarkano karogu, kura krāsas pauž lielo cīņu upurus un cauri tam latviešu tautas balti mirdzošo dvēseli. Bet daudz ir varoņu, kas to vairs neredzēja. Tie nolika savas galvas, sargājot tēvzemi, uz ežiņas, lai nekad vairs neceltos.

Novēlēsim tiem vieglas smiltis dzimtenes smilšu kalniņā, un tiem, kas vēl ir mūsu vidū, ilgu, sekmēm bagātu mūžu, atceroties vienmēr un visur:

„Pirms dzimtenes brīvību dēli
spēj pirkt,
Bij karogam varoņu asinīs
mirkt."

Mazpulku dalībnieki, pieminot šos varoņus, ņemsim viņus sev par priekšzīmi, un neaizmirsīsim, ka katrs godīgs un krietni padarīts darbs jau ir varonības apliecinājums un katrs tā darītājs varonis. Tāpēc savas sirdis, rokas un domas ziedosim darbam, tad gūsim uzvaru par darbu un sevi.

„Augsim Latvijai!"

Paraṣaṇa aina.

SESTDIENAS VAKARS

Asja Aneraude.

Viegla, pelēka krēsla slīd pār lauku. Sniegs iemirdzas zils. Mežos mostas tumsa un, izplūzdama no tiem, gulstas klajumā. Debesis ir tik dzidras un gaišas, ka grūti tur ieraudzīt pirmās austošās zvaigznes. Visur svētvakara miers, caur kuru, neatlaidīgi aicinādams, skan svētvakara zvans . . .

Sēdu kamanās un skubinu zirgu, kas vienmērīgos rikšos tek caur tumšu egļu ataudzi, Ir visur klusums, kuru uz brīdi pārtrauc kamanu slieces, slīdēdamas pa sniegu. Slaidas stiepjas egļu galotnes pretim debesīm, kamēr piesnigušie zari līkst uz zemi. Es aizķeru ceļmalas zarus, un sniegs lielām pikām krīt zemē . . . Izbeidzas sils. Parādas uzkalns un balta baznīca. Es skubinu zirgu. Vēl nedaudzi soļi . . .

Atveru smagās, brūnās durvis, un pretim man atmirdz apgaismots altaris. Krūtīs mostas kas viegls un silts. Es lūdzu Dievu, un sirds ir ticības pilna. Dreb svecīšu liesmas uz altara; dreb ēnas uz baltajām sienām, un nodreb man sirds, iedomājoties, ka drīz beigsies dievkalpojums un man būs jāiet, bet te ir tik silti un labi. Es klausos vārdos, ko teic no kanceles, un dzirdu, ka stāsta: „Kam baznīca nav māte, tam Dievs nevar būt tēvs" . . .

Beidzas dievkalpojums. Metu pēdējo skatu uz altari un eju laukā. Krūtīs ir miers, un sirds ir viegla. Sēstos kamanās, un mana mīļotā, brūnā kēve mani vizina mājup . . . Gribas apstāties un, klusu paliekot, vēl reiz izjust tā brīža svētumu. Viss liekas mīļāks un tuvāks. Gribas noglāstīt sīku ceļmalas zaru, kam bieži paeju garām, to neievērodama.

Nevar to izstāstīt — to var tikai izjust, cik skaisti ir sestdienas vakari. Šajos vakaros baltajos dievnamos cilvēki smeļ mieru, gaismu un ticību visai darba nedēļai. Arī mājās palicējiem sestdienas vakars ir skaistākais un mīļākais vakars, jo tad ir pilnīgs miers, nav nekādu rūpju un gaiša, skaista sajūta — rīt ir svētdiena.

NEBIJA VIS VIEGLI

(Atmiņas no mūsu mazpulka pirmajām slēpošanas sacīkstēm.)

Okks Mālers.

Sniegs bija mīksts un lipa pie slēpēm. Grūti bija braukt ar tām. Bet ko darīt? Šodien taču mūsu mazpulkam slēpošanas sacīkstes, un visi kājās, jo kurš gan tajās nepiedalīsies.

Vai tad sniega pēc nu jāatmet braukšana. To tik nē . . . Un es ķēros pie savu slēpju sagatavošanas sacīkstēm. Pašas slēpes arī bija par smagām šim gadijumam . . . Ko nu par to runāt, vieglākas tik un tā nepaliks. Iesmērēju vēl ar vaskiem, kādus nu sameklēju, jo speciālu mīkstam sniegam nebija, un devos ceļā uz skolu, kur mums starts.

Pirms sacīkstēm mazpulka vadītājs vēl izskaidroja sacīkšu noteikumus. Izrādijās, ka viegli tie nebija. Jābrauc veseli trīs kilometri pa kalniem un lejām, un kur tad vēl trīs reizes jāskrien svešās mājās un jāizpilda tur zinami uzdevumi. „Svīšana, droši vien, būs liela", dažs labs prātnieciski nosprieda. Vēl tikai izvilkām numurus un piespraudām tos. Man trešais, nekas — laimīgs jau nu tas laikam bij. Redzēs, kā ies? Bet nu jābrauc uz startu, jo izrādas, ka izlaidīs pa četri grupā, un man jābrauc pašā pirmajā grupā. Nostājamies visi četri uz starta līnijas, kura pie skolas stūra uz ātru roku tika iezīmēta. Sirds bija krietni vien satraukta. Pametu vēl acis nemierīgi atpakaļ. Ā, veseli sešpadsmit zēni grib baudīt slēpošanas sacīkšu priekus. Un man blakus, liekas, paši spēcīgākie gadijušies. . . .

Viens, divi, trīs, un mēs pirmie taisijām dūšīgu atvēzienu ar spieķiem. Grūti tas nenācās, jo no kalna slēpes slīd pašas uz priekšu. Ja visu ceļu tik labi ietu. Bet drīz kalns izbeidzās, un bija jārāda pašam tā ātrslēpošanas māksla. Kad biju neapmierināti stradājis rokām un kājām, tad izrādijās, ka varu braukt visiem pa priekšu. Braucu tik tālāk, un nemanot sasniedzu pirmo kontrolpunktu. Tā tirgotava. Sirdij drebot, lielā uztraukumā iedrāzos sniega kupenā, kas sapūsta tirgotavas priekšā, un kamēr tiku no tās arā, tikmēr jau citi atsprādzējuši siksnas un pazūd tirgotavas durvīs. Beidzot tiku arī es galā ar visām klizmām. Dodos es arī tirgotavā. Īss, aprauts sveiciens, un tūlīt: „Lūdzu man sērkociņu kastīti." Veikalnieks tā drusku pasmaidija, bet tomēr ātri pasniedza man prasīto un pat maksas neprasīdams pazuda savā istabā. Nu ka jau tā, tā, bāzu tik sērkociņu kastīti kabatā un tūlīt pa durvīm ārā. Tikmēr citu vairs ne redzēt, tie visi tuvējā silā iebraukuši un steidzīgi dodas uz priekšu. Sienu siksnas — uztraukumā pavisam neveicas. Atkārtoju šo darbu vairākas reizes, līdz beidzot varu doties tālāk. Pēc krietnas piepūlēšanās panācu pirmo braucēju. Tūlīt dusmīgi uzkliedzu: „Ceļu," itkā tas būtu vainīgs manās neveiksmēs. Ticis tam garām, pie otra kontrolpunkta panācu arī ātrāko braucēju, kurš jau devās mājās iekšā, lai parakstītos. Skrēju es arī ar visu sparu iekšā. Laikam pat labdienu nepateicu. Bet tur nekā nevarēja darīt. Tādās sacīkstēs jau lai laikus visi taisās no ceļa nost un ja arī rādas priekšā, tad lai laikus pasaka labu dienu un izsargājas no nejauša grūdiena . . . Paķēru steigā zīmuli un ātri parakstijos. Neatminos gan, vai tur manu parakstu ar varēja pazīt, vai nē? Kas to lai zina?

Tālāk viss gāja labi, tikai vaigi tā drusku karsa un pirmais braucējs ātri kūņojās pa priekšu. Jau stipri piekususi sasniedzām beidzamo kontrolpunktu, kur saņēmām mazu valsts karodziņu. Piespraudu steidzīgi karodziņu un kā varonis devos grūtajā cīņā ar lielu satraukumu sirdī. Kurš uzvarēsim — jo šis bija beidzamais posms un arī visgrūtākais. Jābrauc pa lieliem kalniem, jālaižas lejā stāvās pakraujās un lielā ātrumā jādrāžas caur mežu. Bet tā kā tas nenotika, tad nav vērts par to runāt . . . Domāju gan, ka tas beidzamais posms ir par sodību, bet galu galā izrādijās tīri labi. Laidos no kalna lejā, tad tālāk, un piepeši stāvēju augstas un stāvas nogāzes malā. Ieraudziju, ka tas dūšīgais braucējs kūņojas lejā. Es tā savādi pasmaidiju. Spieķu vēziens — un arī es atrados turpat, kur viņš. „Ceļu," uzkliedzu tam uzvarētāja balsī. Ko domā, viņš tikai ironiski pasmaidija: „To vēl redzēsim". Nu labi, labi. Es strauji braucu tālāk — man mērķis tik tuvs. Bet par visu visvairāk: spēku saradies tik daudz . . .

Sviedrota piere, līdz galam piekusis un turklāt piedevām vesela notikumu virkne un neveiksmes. Laikam jau tāpēc bija tik grūti. Patiesi nebija tik viegli, bet toties darba augļi bija saldi . . .

Kavja zīm. 824 mazp. dal. A. Sodums

SLĒPOJOT

Nikolajs Prande, 1100. Juglas mazp. priekšn.

Pār sniega segu mirdzošo
Slīd manas slēpes pāri
Un tālumā, kā meklējot,
Slīd skats pa kluso āri . . .

Kā vēja spārniem slēpes nes
Pār kalniem, lejām mani,
Kur saules lēkta atspulgā,
Sāk vizmot koku gali.

Un mežs, kas kluss kā svētnīca
Snauž mīkstā sniegā tīts;
Pār viņu, sarkdams purpurā,
Aust saulains ziemas rīts.

Mazpulku dzīve

Jēkabpils novada mazpulku dalībniekiem no 13. febr. līdz 26. februarim notika mazpulku galdniecības sekciju vadītāju kursi. Kursos piedalījās 12 dalībnieki, mazpulku amatniecības instr. J. Adamsona vadībā. Sekciju vadītāju kursos dalībniekus apmāca galdniecībā, nepieciešamos mucenieku un metala darbos, lai tie varētu savā mazpulkā apmācīt (vadīt) citus dalībniekus nepieciešamos mājamatniecības darbos. Lai tiktu par pilntiesīgu sekcijas vadītāju, dalībniekam jāapmeklē šādi 2 nedēļas gari kursi 2 gadus.

Galdniecības sekc. vad. v. i. tiesības ieguva šādi Jēkabpils novada mazpulku dalībnieki:

1) 127. Seces-Sērenes mazp. Jānis Lūsis,
2) 975. Ķūģu mazp. Jānis Zilmanis,
3) 1058. Dignājas-Daugavas mazp. Kārlis Tvintiķis,
4) 43. Aiviekstes mazp. Pāvils Rurāns,
5) 363. Biržu-Bērzgala mazp. Otomārs Lejiņš,
6) 365. Mēmeles mazp. Arnolds Vanags,
7) 397. Mazzalves I mazp. Valdis Mīreks,
8) 720. Sēlpils „Staburags" mazp. Jānis Jurušs,
9) 508. Ģipterānu mazp. Baclavs Voitkēvičs,
10) 60. Krustpils mazp. Edgars Krūmiņš un Rīgas-Cēsu novada,
11) 68. Raunas mazp. Evalds Grīnblats.

Minētie kursi notika Rīgā, Izglītības min. rokdarbu darbnīcās, Baznīcas ielā Nr. 4-a.

175. Skrīveru mazpulks sarīkoja 5 gadu darbības atceres svētkus pagasta namā ar dalībnieku svinīgo solījumu un teatra izrādi. Pēc izrādes dalībnieki un lūgtie viesi pulcējās pie latviski klātā vakariņu galda. Vakaru kuplināja Skrīveru Pulkv. J. Zemitāna 6- kl. pamatskolas skolēnu orķestris.

Vakarēšana 281. Sīpeles - Lustes mazpulkā.

281. Sīpeles - Lustes mazpulka dalībnieki sarīkoja 12. februarī Sīpeles pag. namā vakarēšanu kopīgi ar saviem vecākiem. Mazpulka priekšniece, diženā Dz. Strēle bija savākusi dažādus nostāstus par Lustes pili un tuvāko apkārtni. Ar lielu sajūsmu vakarētāji, kā vecā, tā jaunā paaudze sekoja nostāstiem, ko dzīvās pārrunās risināja mazpulku saime.

Jēkabpils novada mazpulku dalībnieki galdniecības kursos

475. Vecpiebalgas Ogrēnu mazpulka kārtējā sanāksme notika 24. febr. Vecpiebalgas Ogrēnu 6-kl. pamatskolā. Sapulcē pārrunāja daudzus jautājumus par turpmāko darbu. Nolēma šā gada vasarā kā sacensības kulturas audzēt cigoriņus, pļavu auzeni un kartupeļus.

560. Pildas „Atvasīte" mazpulks sarīkoja Lietuvas un Igaunijas valstu dibināšanas dienas atceres aktu. Svinīgo aktu ievadija mazpulka vadītāja uzruna, pēc tam sekoja pašu dalībnieku sagatavoti referati par mūsu kaimiņu valstīm.

Mazpulka literarā sekcija paredz sastādīt plašu albumu ar mazpulka vadības, dalībnieku ģimetnēm un dzimtenes skaistākiem skatiem. Šīs sekcijas pienākums rakstīt arī mazpulka kroniku.

605. Celmnieku mazpulks skolas telpās sarīkoja vakarēšanu.

Mazpulka dalībnieki ar viesiem, skandinot dziesmas, minot mīklas, čakli strādāja rokdarbus. Vakarēšanu kuplināja Bebrenes lauksaimniecības skolas skolotāja, Augšzemes senlatviskā raksta vācēja un atdarinātāja Kaminska ar priekšlasijumu — „Pūra ločīšana".

Savā priekšlasijumā latviskās mājas daiļotāja, aizrādija, ka mūsu sētu latviskošanā jāpiedalas arī vīriešiem, pašiem pagatavojot latviskas mēbeles.

Mazpulku karogu svētki Jelgavā.

726. Jelgavas Annas un **961. Jelgavas V. pamatskolas mazpulks** š. g. 4. martā Jelgavā, aizsargu namā sarīkoja kopīgus karogu svētkus. Karogus mazpulkiem dāvāja Jelgavas patērētāju biedrība un Zemgales tirgotāju krājaizdevu sabiedrība. Svinībās ar saviem karogiem piedalījās visi Jelgavas pilsētas mazpulki. Karogus iesvētija mācītājs A. Lūsis. Svinīgo karogu nodošanas aktu ievadija karoga dāvātāji — Jelgavas patērētāju biedrības priekšnieks agr. P. Mitulis un Zemgales tirgotāju kreditbiedrības priekšnieks zvēr. adv. Lambergs. Pēc kopīgi nodziedātas valsts himnas agr. K. Ķirsis, nododot karogus, aicināja augt zem jaunajiem karogiem par krietniem Latvijas dēliem un meitām, kam mūžam svēts ir latvju darba tikums un tēvzemes mīlestība.

Saņemot jaunos karogus, mazpulku dalībnieki, dziedot savu himnu „Lai ar sauli laukā ejam" apsolijās augt Latvijai.

Svinīgo solījumu pieņēma Jelgavas novada mazpulku inspektors agr. K. Pelēķis. Karoga svētkos mazpulkus sveica Jelgavas pilsētas galva Kr. Frickauss, Jelgavas - Bauskas tautskolu inspektors Gregors un Mazpulku pārstāvji, sveicot mazpulkus jaunajos karogos

iesita trīs sudraba naglas kā draudzības apliecinājumus.

621. Turnas mazpulks 28. janvarī, Kārļu dienā, atcerējās savu labvēli lauksaimnieku Kārli Ceru, kurš pabalstījis mazpulku gan prāviem ziedojumiem, gan daudziem darbiem. Mazpulka valde kopā ar vadītāju apmeklēja Ceru mājās, Ērģemes pag. Lejasskuķos un apsveica viņu, pasniedzot skaisti izrakstītu cimdu pāri — pašu roku darbu.

251. Alojas mazpulks, atzīmējot dzejnieka Ausekļa 60. nāves dienu, noturēja pie viņa atdusas vietas Alojas kapos svētbrīdi un nolika vainagu. Par Ausekļa darbiem runāja mazpulka vad. E. Zeicmanis un Ausekļa I pak. pam.- skolas pārzinis A. Galeviuss. Mazpulka dalībnieki skandināja Ausekļa dzejas. Svinīgā aktā piedalījās arī Alojas pag. vecākais, Alojas lauks. b-bas priekšnieks, aizsargu rotas komandieris, skolotāji un sabiedriski darbinieki.

973. I Daugavpils valsts ģimnazijas mazpulks sarīkoja Daugavpils pilsētas rajona mazpulkiem topografijas kursus. Tie notika no 25. janv. līdz 8. febr.

Kursus apmeklēja 48 dalībnieki, bet sekmīgi beidza 46 dalībnieki.

Šādus kursus — lielās intereses un pieprasījuma dēļ — paredzēts drīz atkārtot.

1042. Kosas mazpulks 25. febr. Kosas Vijās rīkoja vakarēšanu. Par lopkopību runāja vet. med. Meistars, un tematu „Mazpulks, mazpulka dalībnieki un to vecāki" Velta Vārna, 496. Kēču-Annas mazpulka pr-ce. Pārējo laiku dalībnieki pavadija strādājot rokdarbus, stāstot teikas un pasakas. Vakarēšanas noslēgumā bija tautas dejas un rotaļas.

Strazdiņ, melnsvārcīt, Cirulīt, mazputniņ, kur jūs saltā ziemā mītat?

Tikko mitējušies „cīruļu puteņi", tikko melni no sniega ārā lien ciņi, blāvi miglotā debesu zilumā peld mazputniņš — cīrulis un trallina: „Liru, liru, lirrr!" Tā — jaunā pavasara dziesma.

Tiešām, klāt atkal pavasaris! To liecina arī melnais strazds, koka galotnē sveikdams agrīnā pavasara sauli.

Klāt atkal mūsu vecie draugi! Bet kur tad viņi salto ziemu pavadija?

Vairums mūsu melno strazdu pārziemoja Eiropas dienvidos — Francijā, Beļģijā, Anglijā, tikai daži aizklīda uz Vidusjūru, Alžiru, Tunisu.

Arī cīruļi ziemu pavadija pie Vidus jūras un pa daļai Āfrikā.

Nu viņi ir atkal klāt, savā un mūsu dzimtajā zemē.

154. Oktes mazpulka dalībnieks

Andrejs Bete

miris 1938. gada 29. decembrī.

Miļā piemiņā čaklo darba biedri paturēs

154. Oktes mazpulks.

Dzīve — raibs taurenīt's,
Atlido, aizlido,
Nes mani līdz . . .

Mūsu mīļā mazpulka dalībniece

Daina Blumberga,

dzim. 1926. g. 7. augustā,

negaidot šķīrās no mums 1939. gada 14. janvarī.

Par mīļo darba biedreni un čaklo mazpulka dalībnieci sēro

571. Cēsu II mazpulks.

197. Izvaltas mazpulka dalībnieks, valdes loceklis

Boļeslavs Rimšāns

miris š. g. 12. februarī.

Saulaino zēnu paturēs mīļā piemiņā

197. Izvaltas mazpulks.

Aizsaules ceļos

Pēc īsām un grūtām ciešanām, šķīrās no mums uz mūžu š. g. 3. februarī mūsu mīļais mazpulka dalībnieks

Arvīds Kazāks,

dzim. 1926. g. 1. III.

Apbedīšana notika š. g. 12. februarī, Liezeres dr. kapsētā, piedaloties mazpulkam.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

662. Liezeres mazpulks.

1939. gada 16. februarī no mums šķīrās mūsu mazpulka biedrs-veicinātājs

Teodors Spārbergs

Viņu mīļā piemiņā paturēs

300. Glūdas mazpulks.

1939. gada 28. februarī šķīrās no mums uz mūžu mūsu mazpulka dalībnieks

Valdis Vieglais.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

542. Galgauskas - Veišu mazpulks.

Paziņojumi

● **Mazpulku 10 gadu darba atceres svētku lielā sanāksme** notiks Rīgā š. g. **4. septembrī. Valsts mēroga sacīkstes šaušanā un ēdienu gatavošanā** notiks š. g. 2. un 3. septembrī, Rīgā.

● Visiem mazpulku vadītājiem, tāpat dalībniekiem, jāpiedalas š. g. 19. martā Aizsargu organizacijas 20 gadu svētku aktos un citās svinībās.

● **Par mazpulku aviacijas inspektoru** iecelts **Ernests Smildziņš.** Runājams Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Tālr. 3527-52.

● Aizrādam, ka visas mazpulkos agrāk nodibinātās un no jauna organizējamās atturības sekcijas saucamas par **atturības veicināšanas sekcijām,** jo atturībnieks ir katrs mazpulka dalībnieks, neatkarīgi no tā, vai viņš sastāv vai nesastāv atturības sekcijā.

● **Iecelti mazpulku rajonu ārsti:**

RĪGAS—CĒSU NOVADĀ:

Cēsu rajonam — **Dr. Arturs Meija** — Cēsīs,
Dzērbenes rajonam — **Dr. Roberts Zemers** — Nēķenā,
Limbažu rajonam — **Dr. Rūdolfs Eglīts** — Limbažos,
Nītaures rajonam — **Dr. Kārlis Cibulis** — Skujenē,
Raunas rajonam — **Dr. Rūdolfs Skaidrais** — Raunā,
Siguldas rajonam — **Dr. Leonhards Sūrītis** — Līgatnē,
Straupes rajonam — **Dr. Jānis Kārkliņš** — Straupē,
Vidrižu rajonam — **Dr. Kārlis Zvaigzne** — Lēdurgā.

VALKAS—VALMIERAS NOVADĀ:

Valkas rajonam — **Dr. Veronika Gailītis** — Valkā,
Valmieras rajonam — **Dr. Vilis Kalniņš** — Valmierā,
Rencenu rajonam — **Dr. Ludvigs Zeltkalns** — Burtniekos,
Rūjienas rajonam — **Dr. Hugo Bērziņš** — Rūjienā,
Trikatas rajonam — **Dr. Arnolds Laksbergs** — Strenčos,
Salacas rajonam — **Dr. Jānis Ranka** — Salacgrīvā,
Alojas rajonam — **Dr. Kārlis Upītis** — Alojā.

GULBENES NOVADĀ:

Gulbenes rajonam — **Dr. Antons Buivīds** — Gulbenē,
Madonas rajonam — **Dr. Anna Āboliņš** — Madonā,
Ļaudonas rajonam — **Dr. Arnolds Kalniņš** — Kalsnavā,
Cenaines rajonam — **Dr. Anna Krūmiņš** — Dzelzavā,
Jaungulbenes rajonam — **Dr. Arturs Skrastiņš** — Jaungulbenē,
Jaunpiebalgas rajonam — **Dr. Jānis Liepiņš** — Jaunpiebalgā,
Alūksnes rajonam — **Dr. Elizabete Leitis** — Mālupē,
Apes rajonam — **Dr. Rūdolfs Liepiņš** — Zeltiņos.

RĒZEKNES NOVADĀ:

Rēzeknes pilsētas rajonam — **Dr. Roberts Briedis** — Rēzeknē,
Rēzeknes rajonam — **Dr. Bertrams Rozenbergs** — Rēzeknē,
Dricēnu rajonam — **Dr. Arturs Dimza** — Dricēnos,
Viļānu rajonam — **Dr. Pēters Sņitkins** — Viļānos,
Maltas rajonam — **Dr. Ņina Svikša** — Siljāņos,
Andrupenes rajonam — **Dr. Konstantins Jegorovs** — Andrupenē,
Ludzas rajonam — **Dr. Antons Kotāns** — Ludzā,
Zilupes rajonam — **Dr. Volfgangs Hazenfuss** — Zilupē,
Istras rajonam — **Dr. Eižens Gangnuss** — Šķaunē,
Kaunātu rajonam — **Dr. Silvesters Čamans** — Rēzeknē,

DAUGAVPILS NOVADĀ:

Daugavpils ģimnaziju rajonam — **Dr. Hermanis Malvess** — Daugavpilī,
Daugavpils pamatskolu rajonam — **Dr. Milda Pope** — Daugavpilī,
Grīvas rajonam — **Dr. Jānis Liepiņš** — Daugavpilī,
Višķu rajonam — **Dr. Marijanna Balodis** — Višķos,
Daugavpils rajonam — **Dr. Berta Bindermanis** Liksnā,

Krāslavas rajonam — Dr. Jānis Cerbuks — Krāslavā,
Indras rajonam — Dr. Kārlis Vilks — Pustiņā,
Aglonas rajonam — Dr. Aleksandrs Bērzkalns — Aglonā,
Ilūkstes rajonam — Dr. Anna Egle — Eglainē.

JĒKABPILS NOVADĀ:

Jēkabpils rajonam — Dr. Emīlija Knicis — Biržos,
Krustpils rajonam — Dr. Marta Zemura — Krustpilī,
Līvānu rajonam — Dr. Kārlis Neiders — Līvānos,
Viesītes rajonam — Dr. Ādolfs Čurišķis — Viesītē,
Neretas rajonam — Dr. Pēters Rāviņš — Saukā,
Seces rajonam — Dr. Marta Rikmanis — Secē.

JELGAVAS NOVADĀ:

Aucēs rajonam — Dr. Ādolfs Ziemelis — Aucē,
Dobeles rajonam — Dr. Aleksandrs Ramanis — Dobelē,
Jaunpils rajonam — Dr. Andrejs Rudzītis — Jaunpilī,
Bērzmuižas rajonam — Dr. Katrīna Kalniņš — Bērzmuižā,
Jelgavas pilsētas rajonam — Alfrēds Mednis — Jelgavā,
Jelgavas apkārtnes rajonam — Dr. Voldemārs Priednieks — Jelgavā,
Elejas rajonam — Dr. Valija Dombrovskis — Vilcē,
Zaļenieku rajonam — Dr. Eižens Puriņš — Tērvetē,
Bauskas rajonam — Dr. Pēters Grišāns — Bauskā,
Iecavas rajonam — Dr. Rūdolfs Vilensons — Iecavā,
Bārbeles rajonam — Dr. Marta Francis — Bārbelē,

LIEPĀJAS NOVADĀ:

Aizputes rajonam — Dr. Dāvids Čakarnis — Aizputē,
Bārtas rajonam — Dr. Erika Skuja — Nīcā,
Durbes rajonam — Dr. Kristaps Mailepors — Durbē,
Kursīšu rajonam — Dr. Elvīra Gailis — Ezerē,
Liepājas rajonam — Dr. Oto Evaldsons — Grobiņā,
Vaiņodes rajonam — Dr. Berta Vallis — Vaiņodē,
Priekules rajonam — Dr. Jānis Liepiņš — Gramzdā,
Vecliepājas rajonam — Dr. Kārlis Jēkabsons Liepājā,
Jaunliepājas rajonam — Dr. Pēteris Freidenfelds — Liepājā,

TALSU—VENTSPILS NOVADĀ:

Talsu rajonam — Dr. Ansis Bergmanis — Talsos,
Vandzenes rajonam — Dr. Helga Grastiņš — Vandzenē,
Tukuma rajonam — Dr. Augusts Bauke — Tukumā,
Irlavas rajonam — Dr. Krišjānis Katlaps — Irlavā.
Ventspils rajonam — Dr. Augusts Skoste — Ventspilī,
Piltenes rajonam — Dr. Leonija Oše — Zūrās,
Dundagas rajonam — Dr. Alfons Stepe — Dundagā,
Ugāles rajonam — Dr. Alma Zvejniece — Zlēkās,
Kandavas rajonam — Dr. Vladimirs Stiprais — Kandavā,

RĪGAS PILSĒTAS NOVADĀ:

Valsts Vidusskolu rajonam — Dr. Jānis Bišofs I. pilsētas slimnīcā,
Pilsētas vidusskolu rajonam — Dr. Edgars Pilmanis — I pilsētas slimnīcā,
Rīgas jūrmalas rajonam: — Dr. Artūrs Jakovičs — Slokā.
Vidzemes priekšpilsētas rajonam — Dr. Alma Millers — Ģertrudes ielā 6,
Rīgas centra rajonam — Dr. Erichs Bušs — Marijas ielā 64,
Zemitāna-Grīziņkalna rajonam — Dr. Luize Kapteinis — Brīvības ielā 126.
Čiekurkalna rajonam — Dr. Valentins Jaunzems — Tērbatas ielā 20,
Sarkandaugavas-Mīlgrāvja rajonam — Dr. Kārlis Jansons — Pētersalas ielā 2,
Latgales priekšpilsētas rajonam — Dr. Felikss Indriksons — Daugavpils ielā 25
Pleskodāles - Spilves rajonam — Dr. Amilda Mitulis — Antonijas ielā 15-a.
Atgāzenes - Torņakalna rajonam — Dr. Milda Alks, Zaubes ielā 2.

DAUGAVAS NOVADĀ:

Rīgas rajonam — Dr. Jānis Mauriņš — Rīgā, Avotu ielā 33,
Ādažu rajonam — Dr. Elfrīda Lulle — Ādažos,
Salaspils rajonam — Dr. Emīlija Seglenieks. Balodis — Ogre,
Lielvārdes rajonam — Dr. Valija Griķītis — Lielvārdē,
Ķeipenes rajonam — Dr. Voldemārs Cīrulis — Madlienā,
Kokneses rajonam — Dr. Paulis Liepiņš — Koknesē,

KULDĪGAS NOVADĀ:

Kuldīgas rajonam — Dr. Teodors Vekmanis — Kuldīgā,
Alšvangas rajonam — Dr. Jānis Mežītis — Ēdolē,
Kabiles rajonam — Dr. Zelma Erags — Rendā,
Saldus rajonam — Dr. Fricis Andreika — Saldū,
Skrundas rajonam — Dr. Marta Freibergs — Skrundā,

ABRENES NOVADĀ:

Abrenes rajonam — Dr. Edgars Rikmanis — Abrenē,

Kārsavas rajonam — **Dr. Staņislavs Jaudzems** — Baltinavā,
Viļakas rajonam — **Dr. Arveds Liepiņš** — Viļakā,
Balvu rajonam — **Dr. Rūdolfs Leja** — Balvos,
Bērzpils rajonam — **Dr. Pēteris Spalviņš** — Bērzpilī,
Kacēnu rajonam — **Dr. Bencions Jākobsons** — Kacēnos.

Dažos rajonos ārsti vēl nav izraudzīti, bet drīzumā sagaidama arī to iecelšana amatos.

● **LLK Mazpulku piederumu apgādā,** Jelgavā, Viestura piemiņas pilī tālr. 1000—35, tek. rēķins pastā 4564 un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, dz. 5, tālr. 22322 **dabūjami mazpulku dalībnieku un dalībnieču sporta tērpi,** vecumam no 12 līdz 20 gadiem à Ls 3,70 komplektā (krekls, bikses, nozīme un mazpulka №). **Melnas vingrošanas kurpes** — drēbes ar gumijas zolēm **par Ls 3,— pāri,** ādas ar gumijas zolēm **par Ls 5,— pāri.** Minēto cenu aprēķinās visiem dalībniekiem vienādu pasūtot tērpus līdz š. g. 1. maijam un vismaz 5 komplektus no viena mazpulka reizā, uzrādot dalībnieku vecumu.

● 313. Zaļenieku mazpulks apvienots ar 338. Zaļenieku-Lipstu mazpulku nosaucot jauno mazpulku par **313. Zaļenieku mazpulku.**

67. Raunas un apkārtnes mazpulks pārdēvēts par **67. Raunas mazpulku;** 421. Valmieras mazpulks „Imanta" pārdēvēts par **421. Valmieras komercskolas mazpulku «Imanta».**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidu reģistrā šādi jauni mazpulki: **1123. Pildas-Ceļmaliešu mazpulks, 1124. Ziepniekkalna, 1125. Rīgas-Imanta, 1126. Rēzeknes tehnikas, 1127. Daugavpils VIII, 1128. Kociņu un 1129. Preiļu-Priekuļu mazpulks.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Humors

Darīšana darīšanas galā

Nezinu, kā tas gadijies, bet mana dzimšanas diena iekrīt katru gadu marta sākumā. Šo gadījumu jau ilgi pirms tam turu prātā un nekautrējos minēt tuvākiem un tālākiem radu gabaliem. Ir bijuši gadi, kad, pats būdams aizmaršīgāks, atļāvu to aizmirst tiem, kam gan viņu vajadzēja zināt. Arī tagad vēl atrodas daži, kas neprotas un neprotas mani šai liktenīgā dienā atminēties. Nezinu un nesaprotu, kas tad vairs paliek pāri no visām tām radu būšanām.

Šogad jau pa svētkiem pasteidzos ciemos iedams un ciemiņus sagaidīdams atklātībai paskaidrot, cik vecs es palikšu un kurā dienā tas notiks, pie reizes minēdams, ko un kā es varētu savā labā man piemērotā vecumā izlietot. Daudz tad nu es nevaru sūdzēties par ēdamu, griežamu vai citādi lietojamu mantu trūkumu minētā dienā.

Ja agrāk man dažs labs grieza ceļu, tad tagad viens otrs piegriež arī vērību

Svinību rīta patiesība pārspēja visu cerēto. Uz galda, blakus brūni ceptam kliņģerim, dega sveces un atradās papīros tīti un vaļēji kārumi. Turpat spīdēja daža laba gaidīta manta.

No mātes brāļa saņēmu kabatas nazi diviem asmeņiem ar īlenu pastalu lāpīšanai, šķērītēm nagu saīsināšanai, griežamo konservu atlobīšanai un korķu viļķi tēva vajadzībām. Krusttēvs pagodināja ar jostā karamu un makstī turamu dunci skaudības radīšanai skolas biedru starpā. Krustmāte svēti nosolijās nākošā gadā atvest lietojamu velapēdu, ja kāds viņas labiem nodomiem nebūšot aizsteidzies priekšā. Māsa un citi sievieši nodeva manā rīcībā kabatas lakatiņus, kreklus un citus drēbes gabalus, kurus tikpat labi būtu varējis vajadzības gadijumā lietot no tēvam domātiem. Blakus mātes šūdinātam pelēkam mundieram izcēlās tēva pirktā cepure ar zaļu šņori un kapara „kokardi" pierē. Šajā godībā es ietērpos pirms visu citu bikšu kājās vilkšanas un svēti nosolijos ar viņu grāv-

jus rakt neiet, uz dzirnavām nebraukt, kabatās neglabāt un "fasonu" nemainīt.

Ja skolā agrāk man dažs labs grieza ceļu, tad tagad viens otrs piegriež arī vērību. Vispārējā gada sapulce bija pirmā, kuru mana persona pagodināja ar savu ierašanos, un tai pašā es biju svarīga persona balsošanas zīmīšu savākšanā.

Sapulcē nav vis kā tirgū, cirkū, stacijā vai citā ļaužu drūzmēšanās vietā. Tur stāv priekšnieks priekšā un neļauj visiem reizē kliegt, bet lūdz pa vienam. Kaut arī visi jau sen pazīstami, sākumā viens visus nosauc kristītos un familijas vārdos. Minētie pieceļas, paklanas un stādas priekšā. „Es!" sacīdami. Vadītājs ierodas ar nokavēšanos, priekšnieks tam skrien pretim un kaut ko pačukst. Viņš saka: „Sveiki!" un mēs visi arī: „Esat sveiki!" Gandrīz būtu iznācis reizē, bet es pasteidzos. Man tāda elpas ieņemšana lieka, ar to pašu vēl duci vārdu varēju pateikt, bet ja nu akurāt pa abiem sāniem man baksta, tad: „Augsim Latvijai" varu arī pēdējais izrunāt.

Priekšnieks ņēmās iestāstīt, cik sapulču bijis un cik reizes valde sēdējusi. Ja nu šiem tāds prieks bijis un skolotājs vēlējies, lai nu tā arī būtu bijis, tikai nesaprotu, kāpēc ar to vajadzēja lielīties. Man liekas, tāda sēdēšana nekāda labā nav, jo man tā nekad pēc stundām nav patikusi, un ļaudis arī runā, ka pēc sēdēšanas kauns esot godīgiem cilvēkiem acīs rādīties.

Mazpulkam esot divas darbīgas un viena nedarbīga sekcija, kas savā vainā neesot vainojama apstākļu dēļ. Pavasarī stādīti koki, rudenī apskatīta raža un sadalītas godalgas. Revidenti jau esot gan šo to meklējuši, bet neko neesot atraduši. Nauda drusku esot un dažas mantas un grāmatas ar.

Svarīgākais darbs notika ar manu līdzdalību. Lai katrs uz izsniegtajām zīmītēm nerakstītu tikai savu vārdu un lai mazākie arī vingrinātos rakstīšanā, dažus vārdus uz tāpeles uzrakstija priekšā. No tiem iznākšot priekšnieks un citi ar zaļām strīpām. Zīmīšu salasīšanu izdariju es un mana cepure. Trīs ievēlēja ar daudzām strīpām vārda beigās, un diviem atļāva cerēt tikt tai pašā godā.

Sapulces beigās vadītājs pateica, ka visā drīzumā būšot mūs mācīt šaut, un katrs to pa reizei arī varēšot izdarīt.

Es tai lietā neesmu vairs gluži nepraša. Ar katapulti mājās esmu izglāzējis vienu logu, ar lingu, tīri negribēdams, sabojājis vectēva pīpi, un kad mūsmājās sanāca aizsargi manevros, vienu šaujamo pa riktīgam esmu turējis rokā.

Bise, īstā vārdā „flinte", ir tāds daiks, kura tuvumā sievieši aizspiež ausis, ganu suņi iemiedz asti pakaļkājās un puikas izbeidz visas kaušanās. Es to pazīstu pēc nostāstiem. Mednieki viņu nēsā padusē, aizsargi siksnā un krievu zaldāti plecā. Sastāv tā no cauras dzelzs koka sprungulā un siksnas. Galvenā sastāvdaļa ir mēlīte: kad to nospiež, iznāk blīkšķis, un to sauc par šāvienu. Šaut nevar bez lādēšanas, un to izdara ar aizslēgu un pirkstiem.

Ar stobra galu nedrīkst skaitīt dalībniekus

Agrāk šāva ar dūmiem, tagad tikai ar pulveri vien, tas plīst un šaujas uz visām pusēm.

Vājākos „gēģerus" viņš gāž augšpēdu un lodi dzen pa stobru ārā. Lode skrien, kamēr apstājas un trāpa tam, kas gadas ceļā. Lai daudz maz zinātu, uz kuru pusi lode aizskrējusi, nedrīkst šaut bez mērķēšanas, un tas ir vieglāki pateikt, nekā izdarīt. Vispirms rezgalī sameklē robiņu, tajā iepasē tievgala knibli, kuru sauc par graudu, un uz grauda uzsēdina šaujamo. Pie tik svarīga darba elpa jāaiztur, bet kamēr visu to izdara, pietrūkst gaisa, un jāsāk atkal viss no gala. Kad beidzot tas apnīkst, šauj kā pagadas.

Mērķējamais punkts ir tas, uz kuru pusi skatas — trāpīt var arī citur. Ar stobra galu nedrīkst skaitīt dalībniekus, grūst otram vēderā un skatīties cita acī. Vienmēr nevar visu šaut nost, kas pagadas. Karā šauj cilvēkus, medībās putnus un zvērus un sacīkstēs papīra gabalus. Mērķis ir melna ripa uz balta papīra. Melnā grib trāpīt, baltā var trāpīt, bet netrāpa nekur, un tad saka, ka lode aizskrējusi pienam pakaļ. Man šī šķidruma nevajaga, tāpēc man būs visi melnajā.

To Jūs vēl redzēsiet! **Čipus.**

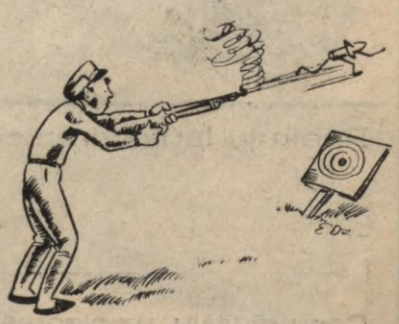

Melnā grib trāpīt, baltā var trāpīt, bet netrāpa nekur . . .

SATURS

	Lapp.
Augšāmcelšanās. Arn. Lūsis	97
Laimīgais. A. R.	98
Augsim Latvijai. Sīkumi.	99
Kas jauns mūsu zemē un valstī	100
Vai nodibinamas atturības veicināšanas sekcijas. A. Lūsis	101
Laimes atslēga. J. Kalna stāsts	102
Ezersalās. A. Jansona stāsts (Beigas)	105
Gripa un kā no tās izsargāties. Dr. J. Cieminš	112
Pienācis istabas puķu pārstādīšanas laiks. Ņina Berga	114
Dekoratīva un viegli ieaudzējama istabas puķe. T. Lapers.	116
Mazpulku panākumi drogu ražošanā. R. Jākobsons	117
Smaržīgās kumelītes	118
Kā es iemācījos govslopu atkāpurošanu. M. Sprukstiņš	120
Aviacijas pionieri. E. Smildziņš.	121
Katapulta lidmodelis.	122
Ko mazpulku dalībnieki nedrīkst aizmirst. Agr. K. Ķirsis.	124
Pirmie pavasara darbi dravā. J. Pogulis.	125
Ķirmji — mūsu koku bagātības postītāji. Ilo	126
Alfonss Bērziņš — Eiropas meistars ātrslidošanā. B. Teterovskis.	127
Mazpulka dalībnieka ievērojamie sasniegumi pasaules sacīkstēs Helsinkos. J. Perlīns	128
Rotaļas	129
Technikas jaunumi. Traktors	130
Šachs. R. Švarcs.	132
Pašu darbs.	134
Mazpulku dzīve	136
Paziņojumi	138
Humors	140

Latvijas Lauksaimniecības kameras menešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā.
Redakcija un ekspedicija Jelgavā, Viesturа piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 1000 — 47.
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 6050.
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.
A./S. „ROTA" Jelgavas nod. Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 351 Šis numurs iespiests 34.000 eks.

Pūšamo un stīgu muzikas instrumenti

dažādiem orķestriem. Ermoņikas, citari un visi citi muzikas instrumenti. Mazpulkiem nolaide. Laboju un ari mainu lietotus muzikas instr.
Elektriskie apgaismoš. ķermeņi.
Sab. A. un E. Ieviņi agr. A. R. Ieviņš
Rīgā, Elizabetes ielā 22, (pie Marijas ielas)

Akc. Sab.
G. Šēnfelds
Rīgā, Grēcinieku ielā Nr. 14, dib. 1872. g.
Tālruņi:
Tērauda un saimniecību nod. 21137
Rakstamlietu nodaļā 22925
Nodaļā Matīsa ielā 93195

„TRIUMPH"
ANGĻU MOTOCIKLETI

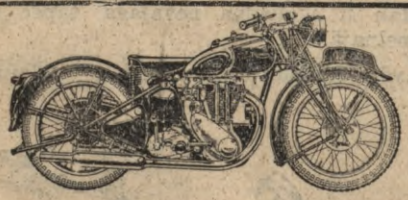

No 250—600 ccm.
Sportam - Turismam
„DÜRKOPP" Mazmotocikleti. Lētākais motorizētais safiksmes līdzeklis
Akc. Sab.
„OMEGA"
Elizabetes ielā Nr. 55 Tālrunis 34604

Priekuļu lauksaimniecības vidusskolas kokaudzētava
piedāvā:
Augļu kociņus: ābeles, bumbieres, plūmes un ķiršus :-: Ogulājus :-: Košuma kokus un krūmus :-: Ziemciešu puķes.
Cenu rādītāju, uz pieprasijumu, izsūta par brīvu.
Pasta adrese: Priekuļu lauksaimniecības vidusskolai, caur Cēsim.

— Māmiņ, vai tās ir **„BEKONA EKSPORTS"** desiņas?

— Ja, meitiņ, mūsu ģimenē lieto vienīgi **A/S. „BEKONA EKSPORTS"** garšīgos ražojumus.

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā **MAUSER** un **WALTHER** ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences

Lieldienu dāvanas

kā: somas, portfeļus, naudas makus, šūtas kurpes, visus formas tērpu,

medību un sporta piederumus,

vingrošanas kurpes, kāju un volēja bumbas, jostas, nozīmes u. t. t., u. t. t.

piedāvā vislielākā izvēlē

Vairumā. A/S **A. Ratfelders** **Rīgā, Kaļķu ielā Nr. 11**

Pasūtījumus izpildam arī pa pastu. **Mazumā.**

M. GRASMAŅA sēklu tirgotava

īpašnieks F. ARKLIŅŠ

Jelgavā, Katoļu ielā Nr. 18. Tālr. 266

Dārzaugu, lauksaimniecības un puķu sēklas, augļu kociņi, ogulāji un citi stādi, dārzkopības rīki un piederumi, biškopības piederumi,

mākslīgas bišu šūnas, izgatavotas paša darbnīcā

Dārzāju un puķu

SĒKLAS

augļu koki un ogulāji

Dažādi meženi

ROZES **zemās un augstās**

Greznuma stādi

Ilggadīgās ziemciešu puķes, puķu sīpoli

lielā izvēlē

SABIEDRĪBAS

A. RUDZĪTS un T. FOGELS

SĒKLU TIRGOTAVĀ

Rīgā, 13. janvara ielā, pretī prefekturai

Latgales (agr. L. Maskavas) ielā pie dzelzs tilta

Cenu rādītāji par brīvu.

Pulksteņi, zelts, sudrabs, alpaka, kristalls, gravieru izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs

RĪGĀ

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93944

Darbnīca: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089

Pasūtījumi un izlabojumi

K. Ziverta

koku apstrādāšanas rūpnieciba

Jelgavā, Uzvaras ielā 43. tālrunis 273

Mēbeles, logi, durvis, iekārtas

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rigā, Kr. Barona ielā 15

A. Kauliņš.

Bērnu apģērbu nams.

Rigā, Gaisiņa ielā 4, pie Centrāltirgus, t. 29722.
Privātdziv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541.
Pasta tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.
Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galanterijas preces u. t. t.
Laipna apkalpošana. Glīts darbs.
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas.

Latv. Šujmašinu Sab-ba

Rīgā, Marijas ielā Nr. 15

Izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u. t. t.

Pārdod: šujmašinas, to daļas un adatas visām sistēmām

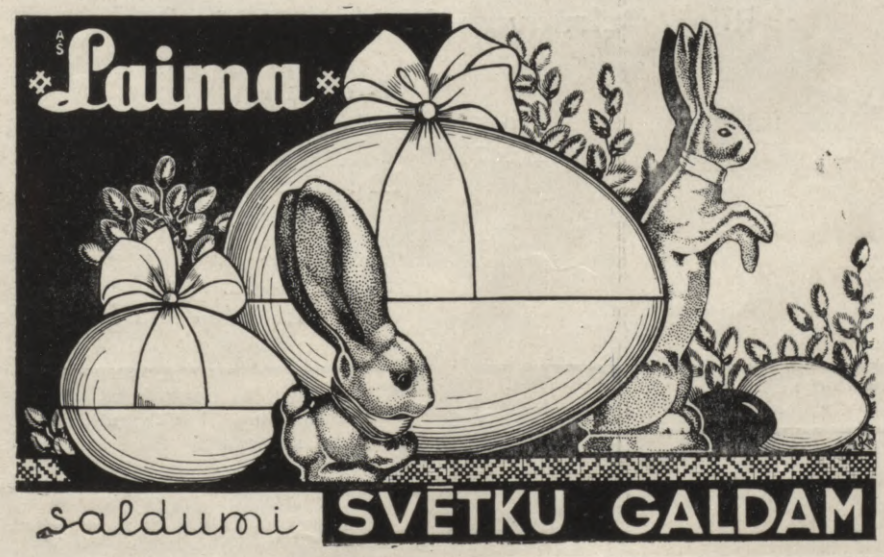

Akc. sab.

«Latvijas Centralais Sēklu Eksports»

pārdod lauksaimniekiem augstvērtīgu un pārbaudītu sēklas materialu:

Sarkanā āboliņa, noteikta tipa sēklas — agrā un vēlā, kā arī parastās; **bastarda, baltā āboliņa, timotiņa un pļavu zāļu sēklas**

Sēklas labību — noteiktas šķirnes — oriģinālsēklas un ataudzējumus (tikai kodinātas)

Sēklas kartupeļus — noteiktas šķirnes — oriģināl sēklas un ataudzējumus, galdam, lopbarībai un rūpniecībai

Linsēklas — Rota II, Priekuļu uzlabotās un Latgales garstiebrainās; **Lucernas, seradellas, eršķu, lupinas** u. c. sēklas; **Cukurbiešu, lopbarības sakņaugu, dārzāju** un **puķu sēklas** (tikai vairumā)

Selekciju staciju oriģinālsēklas pasūtamas vienigi mūsu sabiedrībā

A./s. „Latvijas Centralais Sēklu Eksports"

Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 87/89

Tālruņi:

Sēklas labību nodaļa 31044
Kartupeļu nodaļa 21267

Nodaļas:

Jelgavā: Rūpniecības ielā 19/21, tālrunis Jelgava Nr. 70
Liepājā, Kaiju ielā Nr. 6, tālrunis Liepāja Nr. 2367.

Noliktavas:

Rīgā, Jaunmilgrāvī, Ostas ielā Nr. 1
„ Latgales ielā Nr. 6

Pārdodamo sēklu cenu rādītājus izsuta uz pieprasījumu.

Pieņem tikai personīgus un rakstiskus pasūtījumus. Pasūtījumus izdarot, jāiemaksā vismaz 1/4 no pasūtījuma kopvērtības.